

تاریخ آزمون

جمعه ۱۸/۱۲/۱۴۰۲

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوال: ۹۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

مدت پاسخگویی	شماره سؤال		وضعیت پاسخگویی	تعداد سؤال	مواد امتحانی	ردیف
	از	تا				
۳۵ دقیقه	۱	۱۵	اجباری	۱۵	ریاضی و آمار ۳	۱
	۱۶	۲۵	زوج کتاب	۱۰	ریاضی و آمار ۱	
	۲۶	۳۵		۱۰	ریاضی و آمار ۲	
۲۵ دقیقه	۳۶	۵۰	اجباری	۱۵	علوم و فنون ادبی ۳	۲
	۵۱	۶۰	زوج کتاب	۱۰	علوم و فنون ادبی ۱	
	۶۱	۷۰		۱۰	علوم و فنون ادبی ۲	
۳۰ دقیقه	۷۱	۸۰	اجباری	۱۰	جامعه‌شناسی ۳	۳
	۸۱	۹۰		۱۰	جامعه‌شناسی ۱	
	۹۱	۱۰۰		۱۰	جامعه‌شناسی ۲	
۱۰ دقیقه	۱۰۱	۱۱۰	اجباری	۱۰	روان‌شناسی	۴

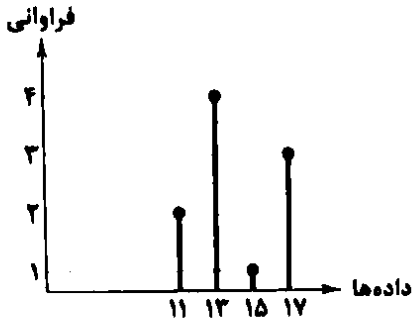

- ۱- در یک دنباله بازگشتی $a_{n+1} = 2a_n + (n+3)$ با فرض آن که $a_1 = 22$ باشد، a_7 کدام است؟
 (۱) $-5/5$ (۲) $-6/5$ (۳) $-7/5$ (۴) $-8/5$
- ۲- در دنباله‌ای با جمله عمومی $a_n = \frac{k+2n}{n+1}$ اگر رابطه $a_7 = 2a_1 + 2$ برقرار باشد، مقدار جمله هفتم دنباله کدام است؟
 (۱) $1/375$ (۲) $1/75$ (۳) $2/125$ (۴) $2/75$
- ۳- رابطه بازگشتی $a_1 = k$ ، $a_n = \frac{1}{r}(a_{n-1} + \frac{k}{a_{n-1}})$ برای محاسبه جذر تقریبی عدد k به کار می‌رود. اگر a_7 مقدار مناسب این تقریب باشد، مقدار $\sqrt{11}$ برابر کدام است؟
 (۱) $\frac{47}{12}$ (۲) $\frac{43}{12}$ (۳) $\frac{22}{6}$ (۴) $\frac{19}{6}$
- ۴- تفاضل جمله نهم از جمله یازدهم یک دنباله حسابی ۵ و مجموع همین دو جمله برابر ۲۵ است. جمله بیست و سوم دنباله کدام است؟
 (۱) ۴۳ (۲) ۴۴ (۳) ۴۵ (۴) ۴۶
- ۵- بین دو عدد ۵ و ۸، تعداد هفت عدد طوری نوشته شده است که یک دنباله حسابی گاهشی به وجود آمده است. اگر تفاضل هر دو جمله متوالی این دنباله ۳ واحد باشد، مجموع سه جمله آخر دنباله کدام است؟ (۵، جمله اول است).
 (۱) -45 (۲) -46 (۳) -47 (۴) -48
- ۶- در یک دنباله حسابی با جمله n ام a_n داریم: $a_7 = \frac{7}{4}$ ، $a_1 = 2$. اگر $a_1, a_2, a_3, \dots, a_7$ یک دنباله حسابی جدید باشند، جمله هفتم دنباله جدید کدام است؟
 (۱) $-\frac{19}{4}$ (۲) $-\frac{17}{4}$ (۳) $-\frac{15}{4}$ (۴) $-\frac{13}{4}$
- ۷- در یک دنباله حسابی جملات اول و سوم به ترتیب ۱۲ و ۶ هستند. مجموع چند جمله اول این دنباله صفر است؟
 (۱) ۷ (۲) ۸ (۳) ۹ (۴) ۱۰
- ۸- در یک دنباله هندسی، جمله پنجم ۸ برابر جمله دوم است. اگر جمله سوم ۲۴ باشد، مجموع هفت جمله اول این دنباله کدام است؟
 (۱) ۶۴۸ (۲) ۶۷۲ (۳) ۷۲۴ (۴) ۷۶۲
- ۹- به ازای مقدار مثبت x ، دنباله $3, 6, 9, 12, \dots, x-3$ هندسی است. جمله هفتم این دنباله کدام است؟
 (۱) ۱۲۸۴ (۲) ۱۳۲۶ (۳) ۱۳۹۲ (۴) ۱۴۵۸
- ۱۰- فردی دارویی با نیمه عمر ۴ ساعت و به میزان ۱۶۰ میلی‌گرم مصرف کرده است. پس از چند ساعت از مصرف دارو میزان آن در بدن به کم‌تر از ۳ میلی‌گرم می‌رسد؟
 (۱) ۱۸ (۲) ۲۰ (۳) ۲۴ (۴) ۲۸
- ۱۱- در یک دنباله هندسی مجموع دو جمله اول ۹ و مجموع دو جمله بعدی ۳۶ است. اگر همه جملات دنباله مثبت باشند، جمله پنجم دنباله کدام است؟
 (۱) ۴۲ (۲) ۴۸ (۳) ۵۴ (۴) ۶۲
- ۱۲- بین دو عدد ۵ و ۴۰۵ سه عدد طوری نوشته شده است که یک دنباله هندسی تشکیل شود. مجموع این سه عدد کدام است؟
 (۱) ۱۸۵ (۲) ۱۹۵ (۳) ۲۰۵ (۴) ۲۱۵
- ۱۳- در یک دنباله هندسی جملات سوم و هفتم به ترتیب ۴ و $\frac{F}{81}$ هستند. جمله اول دنباله چند برابر نسبت مشترک آن‌هاست؟ ($F > 0$)
 (۱) ۳۶ (۲) ۷۲ (۳) ۸۴ (۴) ۱۰۸
- ۱۴- اگر جمله اول، دوم و ششم از یک دنباله حسابی غیر ثابت، سه جمله متوالی از یک دنباله هندسی باشند، نسبت مشترک دنباله هندسی کدام است؟
 (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵
- ۱۵- کارفرمایی با تیم کاری توافق کردند اجرت ماه اول ۶,۴۰۰,۰۰۰ تومان و هر ماه آن را ۵۰ درصد نسبت به ماه قبل افزایش دهد. مجموع اجرت ۶ ماه این تیم کاری چند تومان است؟
 (۱) ۱۲۳,۰۰۰,۰۰۰ (۲) ۱۲۶,۰۰۰,۰۰۰ (۳) ۱۳۳,۰۰۰,۰۰۰ (۴) ۱۳۶,۰۰۰,۰۰۰

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (ریاضی و آمار (۱)، شماره ۱۶ تا ۲۵) و زوج درس ۲ (ریاضی و آمار (۲)، شماره ۲۶ تا ۳۵)، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

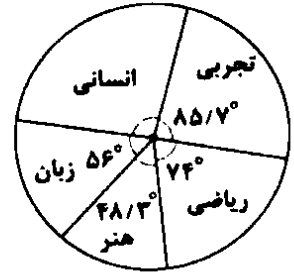
ریاضی و آمار (۱) (سؤالات ۱۶ تا ۲۵)

۱۶- با توجه به نمودار میله‌ای زیر، نسبت میانگین به واریانس داده‌ها کدام است؟

- ۲/۶ (۱)
- ۲/۸ (۲)
- ۳/۲ (۳)
- ۳/۶ (۴)

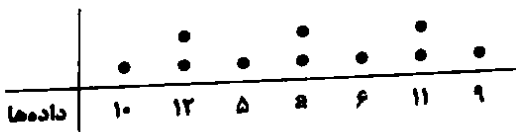
۱۷- تعداد داوطلبان در آزمون سراسری یک شهر برابر ۴۳۲۰۰ نفر است که مطابق نمودار دایره‌ای زیر در پنج گروه آزمایشی شرکت کرده‌اند.

تعداد افراد شرکت‌کننده در گروه علوم انسانی کدام است؟

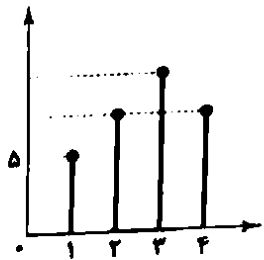
- ۱۱۵۲۰ (۱)
- ۱۱۵۸۰ (۲)
- ۱۱۶۲۰ (۳)
- ۱۱۶۸۰ (۴)

۱۸- براساس نمودار نقطه‌ای زیر اگر میانگین داده‌ها ۸ باشد، دامنه تغییرات داده‌ها کدام است؟

- ۷ (۱)
- ۸ (۲)
- ۹ (۳)
- ۱۰ (۴)

۱۹- در نمودار میله‌ای زیر اختلاف ارتفاع هر دو میله متوالی ۳ است. اگر این داده‌ها را در نمودار دایره‌ای نمایش دهیم، مساحت مربوط به میله اول $\frac{1}{6}$ مساحت کل دایره می‌شود. درصد فراوانی میله دوم کدام است؟

- ۱۰ (۱)
- ۱۵ (۲)
- ۲۰ (۳)
- ۲۵ (۴)

۲۰- برای داده‌های زیر نمودار جعبه‌ای رسم شده است. انحراف معیار داده‌های داخل جعبه کدام است؟

۸, ۱۰, ۱۲, ۳, ۶, ۱۷, ۲, ۱۵, ۱۰, ۲, ۵, ۹

۱/۶ (۴)

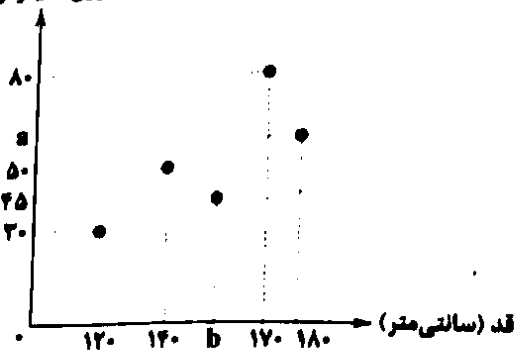
۱/۷ (۳)

۱/۸ (۲)

۱/۹ (۱)

۲۱- براساس نمودار پراکنش نگاشت زیر که مربوط به دو متغیر وزن و قد است، اگر میانگین وزن افراد ۵۵ کیلوگرم و میانگین قد آن‌ها $\frac{1}{53}$ متر باشد، مقدار $a + b$ کدام است؟

وزن (کیلوگرم)

- ۲۱۰ (۱)
- ۲۱۵ (۲)
- ۲۲۰ (۳)
- ۲۲۵ (۴)

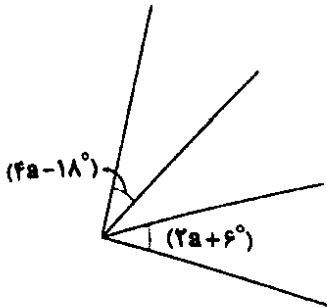
- ۲۲- در رسم یک نمودار حبابی برای متغیر سوم دو شهر A و B که مربوط به تعداد تاکسی‌های موجود در این دو شهر است، شعاع مربوط به دایره A، $1/5$ برابر شعاع مربوط به دایره B است. اگر تعداد تاکسی‌های شهر B برابر ۱۶۰ عدد باشد، تعداد تاکسی‌های شهر A کدام است؟
- (۱) ۲۴۰ (۲) ۲۸۰ (۳) ۳۶۰ (۴) ۴۲۰

۲۳- نمودار حبابی نوعی خاصی از نمودار..... است که در آن مقدار متغیر سوم متناسب با است.

- (۱) پراکنش نگاشت - شعاع دایره
(۲) پراکنش نگاشت - مساحت دایره
(۳) دایره‌ای - شعاع دایره
(۴) دایره‌ای - مساحت دایره

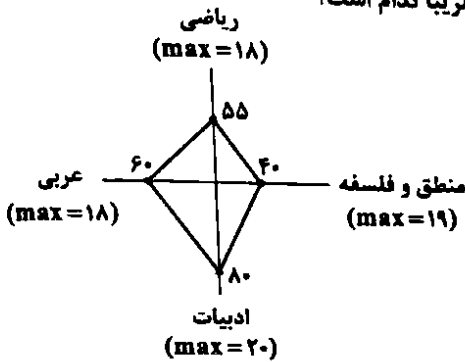
۲۴- شکل زیر بخشی از یک نمودار راداری است. تعداد متغیرها در این نمودار کدام است؟

- (۱) ۹
(۲) ۱۰
(۳) ۱۱
(۴) ۱۲

۲۵- نمودار زیر درصد مربوط به نمرات چهار درس یک دانش‌آموز است. میانگین نمرات وی تقریباً کدام است؟

- (۱) ۱۰/۵
(۲) ۱۱
(۳) ۱۱/۵
(۴) ۱۰

زوج درس ۲

لاریاضی و آمار (۲) (سوالات ۲۶ تا ۳۵)

- ۲۶- درآمد ماهیانه افراد یک جامعه آماری برحسب میلیون تومان به صورت زیر است، اختلاف میزان خط فقر به دو روش ممکن کدام است؟
- ۱۸, ۷/۲, ۱۲/۵, ۱۴, ۱۹, ۱۳/۵, ۱۰/۸, ۹, ۱۵, ۱۷
- (۱) ۷۵,۰۰۰ تومان (۲) ۷۵۰,۰۰۰ تومان (۳) ۱۵۰,۰۰۰ تومان (۴) ۱۵۰۰,۰۰۰ تومان

۲۷- خط فقر به دو روش میانگین و میانه در جامعه‌ای با هم برابر است. اگر درآمد افراد جامعه ۳ برابر شود، خط فقر با روش میانگین (a) با خط فقر به روش میانه (b) کدام رابطه را دارد؟

- (۱) $a = 1/5b$ (۲) $a = b$ (۳) $b = 1/5a$ (۴) $a = 3b$

۲۸- جدول زیر میزان حقوق پرداختی در یک شرکت برای پنج کارمند در سمت‌های متفاوت است. خط فقر برای این جامعه آماری با کمک روش میانه چند تومان است؟

ردیف	۱	۲	۳	۴	۵
تعداد اعضای خانوار	۴	۳	۱	۳	۳
حقوق (میلیون تومان)	۲۲	۱۵	۲۲	۴۲	۱۷/۴

- (۱) ۲,۷۲۵,۰۰۰
(۲) ۲,۷۷۵,۰۰۰
(۳) ۲,۸۲۵,۰۰۰
(۴) ۲,۸۷۵,۰۰۰

۲۹- شاخص مواد غذایی و پوشاک در سال ۹۹ به ترتیب ۱۴۵ و ۱۷۰ و در سال ۱۴۰۲ به ۲۹۰ و ۲۶۰ رسیده است. اگر هزینه مواد غذایی و پوشاک در سال ۹۹ توسط خانوادگی به ترتیب ۶۱ و ۲۵/۵ میلیون تومان باشد، مجموع هزینه‌های این دو مورد در سال ۱۴۰۲ چند میلیون تومان است؟

(۱) ۱۵۹ (۲) ۱۶۱ (۳) ۱۶۳ (۴) ۱۶۵

۳۰- هزینه یکی از خدمات دندان‌پزشکی در سال ۱۳۹۸ برابر ۸۰ هزار تومان بوده است. اگر درصد تورم طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ برابر ۷۲ درصد باشد، هزینه این خدمات در سال ۱۴۰۲ برابر چند تومان است؟

- (۱) ۱۲۴۲۰۰ (۲) ۱۲۸۷۰۰ (۳) ۱۳۴۳۰۰ (۴) ۱۳۷۶۰۰

۳۱- سبد هزینه خانواری در سال از سه کالای A, B و C تشکیل شده است. اگر قیمت این کالاها در سال جاری ۶۰۰، ۱۰۰۰ و ۱۳۰۰ واحد پولی و در سال پایه ۷۰۰، ۱۰۰۰ و ۱۳۰۰ واحد پولی بوده باشد و میزان مصرف آن‌ها به ترتیب ۲۵، ۲۰ و ۱۵ عدد باشد، درصد نرخ تورم برای این سه کالا کدام است؟

- (۱) ۳۷ (۲) ۳۹ (۳) ۴۱ (۴) ۴۳

- ۳۲- در یک منطقه تعداد افرادی که از تاریخ مشخص قرار است سر کار بروند ۷ هزار نفر و ۱۸۲۰۰ نفر نیز بیکار هستند. اگر در حال حاضر نرخ بیکاری ۱۴ درصد باشد، تعداد شاغلین کدام است؟
 (۱) ۱۵۲۴۰۰
 (۲) ۱۵۳۶۰۰
 (۳) ۱۵۴۸۰۰
 (۴) ۱۵۵۲۰۰
- ۳۳- اگر شاخص نرخ بیکاری در جامعه ۲۰ درصد باشد، نسبت بیکاران به شاغلین کدام است؟
 (۱) $\frac{1}{4}$
 (۲) $\frac{1}{5}$
 (۳) $\frac{2}{5}$
 (۴) $\frac{3}{8}$
- ۳۴- در کتابی شاخص پایه آموزشی ۹ و درصد کلمات دشوار ۱۴ می‌باشد، میانگین تعداد کلمات در هر جمله کدام می‌تواند باشد؟
 (۱) ۱۰
 (۲) ۱۱
 (۳) ۱۲
 (۴) ۱۳
- ۳۵- شخصی با قد ۱۷۰ سانتی‌متر و نماتوپ ۲۷ است. وزن این فرد تقریباً چند کیلوگرم است؟
 (۱) ۷۴
 (۲) ۷۶
 (۳) ۷۸
 (۴) ۸۰

علوم و فنون ادبی

- ۳۶- عبارت درج شده در برابر نام چند شخصیت ادبی درست است؟
 (الف) قیصر امین‌پور: نثرش ساده، اما عمیق و عاطفی است و از آثار منتشرش می‌توان به «طوفان در پراتنز» و «بی‌بال پریدن» اشاره کرد.
 (ب) سید محمّدعلی جمال‌زاده: در داستان بیشتر به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات عامیانه و متداول در نثر توجه دارد و کلام را به طبع خوانندگان نزدیک می‌کند.
 (ج) مهدی اخوان ثالث: بیان روایی و داستانی، حماسی بودن زبان، کهن‌گرایی، به کارگیری ترکیبات زیبا و خوش‌آهنگ و برخی از کاربردهای نحوی سبک خراسانی از ویژگی‌های شعر اوست.
 (د) رخشنده اعتصامی: در قصیده به سبک ناصرخسرو و به روانی و لطافت شعر سعدی می‌سراید و اوج سخنش در قطعات اوست که در آن‌ها به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.
 (ه) جلال آل‌احمد: مشهورترین اثرش داستان بلند «مدیر مدرسه» است که نمونه نثر پرشتاب و بریده‌بریده جلال که از آن با عنوان «نثر تلگرافی» یاد می‌کنند، در آن به کمال دیده می‌شود.
 (۱) ۲
 (۲) ۳
 (۳) ۴
 (۴) ۵
- ۳۷- عبارت زیر معرف شعر نیمایی در فاصله چه سال‌هایی است؟
 «در این دوره «شعر نو تغزلی» که از دوره قبل شروع شده بود، به تدریج راه خود را ادامه داد؛ به ویژه که از طرف حکومت نیز تقویت می‌شد.»
 (۱) از ۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰
 (۲) از ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۲
 (۳) از ۱۳۲۵ تا ۱۳۳۲
 (۴) از ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷
- ۳۸- کدام عبارت درباره نثر «دوره معاصر» نادرست است؟
 (۱) اولین رمان اجتماعی را نیز در سال ۱۳۰۴ با نام «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاظمی منتشر کرد.
 (۲) نخستین رمان تاریخی این دوره را محمّدباقر میرزا خسروی با نام «شمس و طغرا» نوشت.
 (۳) نثر داستانی معاصر نیز با مجموعه داستان کوتاه «یکی بود، یکی نبود» از سید محمّدعلی جمال‌زاده در سال ۱۳۰۱ آغاز شد.
 (۴) زمینه‌های گرایش به رمان‌نویسی و نثر داستانی را به معنای نوین آن، عبدالرحیم طالبوف و زین‌العابدین مراغله‌ای با سفرنامه‌های خیالی خود ایجاد نمودند.
- ۳۹- نام پدیدآورنده چند اثر در کمانک روبه‌روی آن درست ذکر شده است؟
 «مهاجر کوچک (سید مهدی شجاعی) / دلاویزتر از سبز (سلمان هراتی) / از آسمان سبز (سید علی موسوی گرمارودی) / صدای سبز (علی مؤذنی) / در کوچه آفتاب (علی مؤذنی) / آینه‌های دردار (هوشنگ ابتهاج) / تنگسیر (صادق هدایت) / برة گمشده راعی (امین فقیری) / ضیافت (جلال آل‌احمد) / همسایه‌ها (احمد محمود)»
 (۱) یک
 (۲) دو
 (۳) سه
 (۴) چهار
- ۴۰- در کدام بیت به نام شاعرانی اشاره شده که رخشنده اعتصامی در سرودن قطعاتش از آن‌ها پیروی می‌کرد؟
 (۱) ناصر خسرو بدیل اهل زمانه
 (۲) عنصری طبع چون در کار وصفت عاجز است
 (۳) صائب از خاک پاک تبریز است
 (۴) از نک‌ورویی چو شعر انوری
 آن‌که ورا در پی‌اند سعدی و حافظ
 من ز دیده انوری وز دل سنایی می‌کنم
 هست سعدی گر از گل شیراز
 در روانی هم‌چو سعدی در سخن
- ۴۱- کدام اثر متعلق به یکی از نویسندگان معرفی شده در عبارت زیر است؟
 «شاخه‌ای از ادبیات که بعد از انقلاب به همان روال گذشته که در زمینه‌هایی نیز متأثر از ادبیات جهان بود، به حیات خویش ادامه داد.»
 (۱) روزگار سپری‌شده مردم سالخورده
 (۲) دری به خانه خورشید
 (۳) برآشتن گیسوی تاک
 (۴) بی‌بال پریدن

۴۲- در کدام گزینه آرایه‌های «ایهام - اغراق - ایهام تناسب» به کار رفته است؟

- (۱) به مزگان بیستون را می‌توان برداشتن از جا
- (۲) غریب نیست اگر شد ز خویش بیگانه
- (۳) به بویش آرمیدم در میان سیل اشک خود
- (۴) تا به چشم خویش دید اشک سبک‌سیر مرا

۴۳- چنانچه ابیات زیر را بخواهیم به لحاظ دارا بودن یکی از آرایه‌های «ایهام - ایهام تناسب - اغراق» مرتب نماییم، کدام ترتیب، درست است؟

- (الف) عاشق مفلس اگر قلب دلش کرد نثار
 - (ب) چون توانم رستن از این سیل بنیان‌کن که دایم
 - (ج) دور از تو هر شب تا سحر گریان چو شمع محفلم
 - (د) بیار ای لعبت ساقی اگر تلخ است و گر شیرین
- (۱) د - الف - ج (۲) ب - د - ج

(۳) ب - د - الف (۴) ج - الف - ب

۴۴- در کدام بیت، آرایه «اغراق» برجسته است؟

- (۱) جان‌ها در آتشند که جانان همی‌رود
- (۲) در موسم بهار کند عاقبت رجوع
- (۳) دردا که گوهری است گرنامه‌یه صحبتش
- (۴) این می‌کشد مرا که در این غصه یار نیز

۴۵- در کدام گزینه، هر دو آرایه «ایهام و ایهام تناسب» به کار رفته است؟

- (۱) احرام چه بندیم چو آن قبله نه این جاست؟
- (۲) مرغ دل باز هوادار کمان‌ابرویی است
- (۳) مهر خورشید رخت هیچ نگنجد به ضمیر
- (۴) پروانه‌ی راحت بده ای شمع که امشب

۴۶- عبارت درج‌شده روبه‌روی کدام گزینه نادرست است؟

(۱) مرا اگر نبود کام جان و عمر دراز / چه باک چون لب جان‌بخش و زلف جانان هست: در بیت سه بار از اختیارات وزنی استفاده شده و آرایه ایهام تناسب به کار رفته است.

(۲) دهن تیشه فرهاد به خون شیرین شد / به چه امید کند کار، هنرپیشه ما؟: در بیت اختیار وزنی ابدال و آرایه ایهام تناسب وجود دارد.

(۳) تو مهندار که دور از تو اگر خاک شوم / آتش عشق من از باد هوا بنشیند: در بیت آرایه ایهام و اختیار وزنی ابدال وجود دارد.

(۴) عهد کردی که کنی فرصت خود را روزی / فرصت ار یافتی، آن عهد فراموش مکن: در بیت آرایه ایهام و سه نوع اختیار وزنی وجود دارد.

۴۷- در همه گزینه‌ها از اختیار وزنی «ابدال» استفاده شده است، به جز

- (۱) ز دست ساقی تحقیق اگر خوری جامی
- (۲) فریاد ز دست تو که از قید حوادث
- (۳) سر برای تو که هم دردی و هم درمانی
- (۴) ای تمامی که پس از ذات خدای

- شراب را ابدی دان و جام را ازلی
- یک لحظه امانم ندهی خاصه امانی
- جان فدای تو که هم زهری و هم تریاقی
- جز کمال تو همه نقصان است

۴۸- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) برون نمی‌روی از دل که حال دیده ببینی
- (۲) ز شام تا به سحر شمع‌وار پیش وجودت
- (۳) اگر چنان‌که ز چشمم شدی، حکایت کن
- (۴) کنند گوشه‌نشینان کج خلوت چشمم

- نمی‌کشی مگر از درد و حسرتم برهانی
- بسوختم ولسیکن دلت نسوخت ز خامی
- کز آب چون بگذشتی مگر شنا کردی
- هزار میخی مزگان به خون دیده نمازی

۴۹- در کدام بیت، از اختیار وزنی «قلب» استفاده نشده است؟

- (۱) پیوسته از آن روی کنم همسدمی‌اش
- (۲) لب باز مگیر یک زمان از لب جام
- (۳) باور نکنی خیال خود را بفرست
- (۴) دل‌ها همه در چاه زنخدان انداخت

- کز رنگ ویام بسوی کسی می‌آید
- تا بستانی کام جهان از لب جام
- تا در نگرده که بی‌تو چون خواهم خفت
- و آن‌که سر چاه را به عنبر بگرفت

۵۰- در کدام گزینه از اختیارات وزنی کم‌تری استفاده شده است؟

- (۱) در رهگذری فتاده دیدم مستش
- (۲) ای عقرب زلفت زده بر جانم نیش
- (۳) ای فتنه‌ی خاص! ای بلای دل‌عاما
- (۴) ما بندگی آن رخ زیبایات کنیم

- در پشاش فتادم و گرفتتم دستش
- تیر قد تو مرا برآورده ز کیش
- خورشید فلک روی تو را گشته غلام
- و آزادگی طرّه رعنائات کنیم

توجه: داوطلب گرامسی، لطفاً از بسین سؤالات زوج درس ۱ (علوم و فنون ادبی ۱)، شماره ۵۱ تا ۶۰ و زوج درس ۲ (علوم و فنون ادبی ۲)، شماره ۶۱ تا ۷۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

۱ علوم و فنون ادبی (۱) (سؤالات ۵۱ تا ۶۰)

زوج درس ۱

- ۵۱- در کدام گزینه، به ترتیب، به «ویژگی‌های فکری» و «ویژگی‌های ادبی» شعر سده‌های پنجم و ششم اشاره شده است؟
 الف) رواج بیشتر قالب‌های شعری به ویژه غزل و مثنوی
 ج) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی
 ه) رواج هجو در شعر
 ۱) ب، ه - الف، ج
 ۲) الف، ه - ج، د
- ۵۲- در متن زیر همه ویژگی‌های نثر سده‌های پنجم و ششم برجسته است! به جز
 «شنودم مثل اصطناع ملوک و احتیاط واجب دیدن در آن چه تا بدگوهر نادان را استیلا نیفتد، که قدر تربیت نداند و شکر اصطناع نگذارد، روزگار می‌گذارد، نه این را عقل و کیاست دست گیرد و نه آن را حماقت و جهل درآرد.»
 ۱) کاربرد لغات مهجور عربی، ترکی و مغولی و اصطلاحات علمی و فنی
 ۲) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان
 ۳) استفاده از آرایه‌های ادبی؛ مانند: موازنه، سجع، مراعات‌نظیر، تشبیه و ...
 ۴) کاربرد آیات، احادیث و اشعار در متن
- ۵۳- در همه گزینه‌ها به ترتیب به «ویژگی‌های زبانی و ویژگی‌های فکری» شعر سده‌های پنجم و ششم اشاره شده است! به جز
 ۱) ورود لغات زبان ترکی و مغولی به زبان فارسی؛ فراوانی وعظ و اندرز در شعر
 ۲) از میان رفتن لغات مهجور فارسی نسبت به سبک خراسانی؛ رواج حش دینی
 ۳) فراوانی ترکیبات نو؛ رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی
 ۴) کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متون؛ رواج هجو
- ۵۴- در کدام گزینه همه آرایه‌های «جناس ناهمسان - موازنه - جناس همسان» به کار رفته است؟
 ۱) عشق، سهراب است بر وی حمله کم کن ای هجیرا
 ۲) گرچه خورشید جمالش، روی مهر، از من بتافت
 ۳) آب حیات حسنت، گل‌برگ تر ندارد
 ۴) در چنگ آرزویت سوزم چو عود و سازم
- ۵۵- در همه گزینه‌ها آرایه «موازنه» یافت می‌شود، به جز
 ۱) گه از خاکی چو گل رنگی برآرد
 ۲) ای محنت از نه کوه شدی ساعتی برو
 ۳) همه عمر برندارم سر از این خمار مستی
 ۴) امید قَد تو می‌داشتم ز بخت بلند
- ۵۶- «قاعده قافیه» در کدام گزینه متفاوت است؟
 ۱) بس که سرعت خصم را، وقت گریز از تیغ اوست
 ۲) می‌جهد کهسار از جا، چون پلنگ از تیغ او
 ۳) بحر همت‌ها فراگیرند دریایی از او
 ۴) باد نوروزی صلابر خوان عشرت می‌زند
- ۵۷- قافیه کدام بیت، طبق الگوی «مصوّت + صامت + صامت + حرف الحاقی» است؟
 ۱) چو چشم مست تو می می‌پرستم
 ۲) نکهت روضه خلد است که می‌بیزد مشک
 ۳) آن‌که جز نام نیابند نشان از دهانش
 ۴) اگر او سخن نگوید سخن است در دهانش
- ۵۸- قافیه همه آیات، صحیح است، به استثنای
 ۱) از خورش او جذب اجزا می‌کند
 ۲) می‌نگر در خود چنین جنگ گران
 ۳) سربریده مرغ هر سو می‌فتد
 ۴) چون کند تقصیر؟ پس چون تن زند؟
- ۱) رواج حش دینی
 ۲) ورود اصطلاحات عرفانی و وعظ و اندرز در شعر
 ۳) به کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر
 ۴) ب، د - ه، و
- ۱) گه از آبی چو ما نقشی نگارد
 وی دولت از نه باد شدی لحظه‌ای بیای
 که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی
 نسیم زلف تو می‌خواستم ز عمر دراز
- افتدش بیرون ز جوش جسم، چون افعی ز پوست
 می‌خزد در خویش دریا، چون نهنگ از تیغ او
 کوه رفعت‌ها همه یابند والایی از او
 یا جهان از دل‌گشایی دم ز جنت می‌زند؟
- چو درج لعل تو در نیست هستم
 یا از آن حلقه زلف است که می‌ریزد مشک
 بر زبان کی گذرد نام یکی هم‌چو منش
 و گر او کمر نبندد نظر است در میانش
- تار و بود جسم خود را می‌تند
 پس چه مشغولی به جنگ دیگران
 تا کدامین سو رهد جان از جسد
 چونک لبیکش به یارب می‌رسد

۵۹- در کدام بیت قافیه دارای حروف العاقی نیست؟

- (۱) مرا گر دولتی باشد که روزی با تو بنشینم
- (۲) عشق تو زیر و زیر دارد دلم
- (۳) ای گشته نهان از من پیدات همی جویم
- (۴) پیوش آن رخ و دلربایی مکن

۶۰- مفهوم ابیات کدام گزینه، به مفهوم بیت «از پی توست این همه امید و بیم / هم تو ببخشای و ببخش ای کریم» نزدیک تر است؟

- (۱) تا درد رسید چشم خون خوار تو را
- (۲) یارب که ز چشم زخم دوران هرگز
- (۳) بازاً بازاً هر آن چه هستی بازاً
- (۴) این درگه ما درگه نومیدی نیست
- (۱) دیشب که دلم ز تاب هجران می سوخت
- (۲) می سوختم آن چنان که غیر از دل تو
- (۳) گر بر در دیز می نشانی ما را
- (۴) این ها همگی لازمه هستی ماست

علوم و فنون ادبی (۲) (سؤالات ۶۱ تا ۷۰)

۶۱- نوع قلمرو توصیف شده در چند مورد نادرست است؟

- (الف) رو آوردن طبقات مختلف مردم به عالم ادبیات و راه یافتن زبان کوچه و بازار به شعر: قلمرو زبانی
- (ب) ورود لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان به حوزه شعر و ادب: قلمرو ادبی
- (ج) استفاده از ردیف های طولانی و خوش آهنگ: قلمرو زبانی
- (د) معنی گرا بودن شعر: قلمرو ادبی
- (ه) مضمون یابی و ارائه خیال خاص و معنی برجسته: قلمرو فکری

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۶۲- نوع نثر چند اثر در برابر آن به درستی نوشته شده است؟

- (الف) شرفنامه بدلیسی (ساده) / بدایع الوقایع (مصنوع) / عتاس نامه (مصنوع) / محبوب القلوب (مصنوع) / حبیب التیسیر (بینابین) / احسن التواریخ (مصنوع) / دیباجة عیار دانش (مصنوع) / مجالس المؤمنین (ساده)

(۱) چهار (۲) پنج (۳) شش (۴) هفت

۶۳- با توجه به شعر سبک هندی، قلمروی نسبت داده شده به ویژگی های نام برده در چند مورد نادرست است؟

- (الف) «کم شدن کاربرد لغات عربی و رواج لغات ترکی (زبانی) / بازشرابی مطالب فلسفی و عرفانی و غنایی گذشتگان به شیوه هندی (فکری) / طبیعی و تصادفی بودن بیان و بدیع (ادبی) / معنی گرا بودن شعر (فکری) / مسلط بودن قالب غزل (ادبی) / افزایش ابیات قالب غزل (ادبی) / خلاصه شدن شعر در تک بیت (ادبی) / راه یافتن زبان کوچه و بازار به شعر (زبانی)»

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۶۴- در کدام گزینه واژه های عامیانه از جنس لغات رایج در «سبک هندی» به چشم می خورد؟

- (۱) به ملازمان سلطان که رساند این دعا را؟
- (۲) چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست
- (۳) نسیم دامن او گر وزد گاه خرامیدن
- (۴) روز وصل دوستداران یباد یباد

۶۵- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه های «جان بخشی - تشبیه فشرده - مجاز - تشبیه گسترده - کنایه» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- (الف) حالی درون پرده بسی فتنه می رود
- (ب) گر مرا در سر سودای تو شد جان، سهل است
- (ج) عاقلان نقطه پرگار وجودند، ولی
- (د) گر ز بار غم هجر تو به تنگ است دلم
- (ه) چون سکندر تشنه آب حیاتیم از لبش

(۱) ب - ج - الف - د - ه (۲) ج - د - ب - ه - الف

۶۶- تعداد «استعاره مصرحه» در کدام بیت کم تر است؟

- (۱) چون سرو و به سرو بر مه و زهره
- (۲) در دو زنجیر و دو گلنار تو بیم است و امید
- (۳) آن ترگس مخمور تو گلگون چون است
- (۴) ای تو را تعبیه در تنگ شکر مروارید

زوج درسی ۲

- خواهم که کِشد جان من آزار تو را
- دردی نرسد نرگس بیمار تو را
- گر کافر و گبیر و بت پرستی بازاً
- صد بار اگر توبه شکستی بازاً
- اشکم همه در دیده گریان می سوخت
- بر من دل کافر و مسلمان می سوخت
- گر در ره کعبه می دوانی ما را
- خوش آن که ز خویش وارهانی ما را

(۴) ب - الف - د - ج - ه

۶۷- اگر بخواهیم ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «تمثیل - حس آمیزی - مجاز - استعاره مکنه - استعاره مصرعه» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟
 الف) تو پنداری دل خوش در جهان بسیار می‌باشد
 ب) نگاه دوربین در خانه از گلزار، گل چمنند
 ج) ز سر نگذشته چون منصور نتوان حرف حق گفتن
 د) شود از خواب غفلت عمر کوتاه بی‌بسیرت را
 ه) مکن ناز خنک در کار ما ای شمع کافوری
 ۱) الف - ه - د - ج - ب
 ۲) ه - الف - ب - د - ج

۶۸- در کدام گزینه به وزن بیت «گر چشم تو جان خواهد در حال برفشانم / کان‌کش نظری باشد با چشم تو نستیزد» اشاره شده است؟
 ۱) مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن
 ۲) مفعول فاعلاتن مفاعیلن فاعلن
 ۳) مفعول مفاعیلن مفاعیلن فاعلن
 ۴) مستعملن فاعلن // مستعملن فاعلن

که دعای دردمندان، ز سر نیاز باشد
 جواب تلخ می‌زید، لب لعل شکرخا را
 دست محبت آن‌جا خرگاه عشق چون زد؟
 باقد و بالای سرو پیش تو افراختن

سال‌ها بستر خود خار مخیلان کردم
 گل بی‌خار از خار مخیلان می‌توان چیدن
 در وصال او مخیلانم گل سوری بود
 به چشم جای چو مژگان دهد مخیلان را

۶۹- وزن کدام بیت را می‌توان به دو شکل رکن‌بندی کرد؟
 ۱) به کرشمه عنایت، نگهی به سوی ما کن!
 ۲) اگر دشنام فرمایی وگر نفرین، دعا گویم
 ۳) یارب دلی که در وی پروای خود ننگند
 ۴) پایه خورشید نیست پیش تو افروختن
 ۷۰- کدام گزینه با سایر گزینه‌ها تناسب مفهومی کم‌تری دارد؟
 ۱) تا مرا کعبه مقصود به بالین آید
 ۲) نظر گر بر جمال کعبه باشد رهنوردان را
 ۳) در فراق او گل سوری مخیلانم بود
 ۴) وصال کعبه کسی را که در نظر باشد

جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی (۲)

۷۱- عبارات‌های زیر به ترتیب با کدام قسمت جدول مرتبط هستند؟

- اشتراک جامعه‌شناسی تبیینی و جامعه‌شناسی تفسیری
- پیدایش سیاست هویت
- نفی و طرد دیگری متفاوت
- توجه به ساختارهای اجتماعی

باز شدن جعبه پاندورا	افتراق جامعه‌شناسی و انتقادی و جامعه‌شناسی تفسیری	(الف)	(ج)
(د)	(ب)	اشتراک میان جداسازی نژادی و کنترل جمعیت	عدم ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو حقیقی

۱) د - ب - الف - ج
 ۲) ج - د - الف - ب
 ۳) ج - د - ب - الف
 ۴) ج - ب - الف - د

۷۲- عبارات‌های زیر به ترتیب با کدام قسمت جدول مرتبط هستند؟

- لیبرال دموکراسی
- امور سیاسی، اموری خنثی نیستند.
- ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند.
- یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی را ضروری می‌دانند.

جامعه‌شناسان انتقادی	(ج)	جامعه‌شناسی تبیینی	(د)
(ب)	نمی‌توان از مشروعیت حقیقی سخن گفت، فقط می‌توان از مقبولیت نظام حرف زد.	(الف)	همواره مورد تأیید یا رد، انتخاب یا طرد، ستایش یا نکوهش انسان‌ها قرار می‌گیرند.

۱) ج - د - الف - ب
 ۲) د - الف - ب - ج
 ۳) ج - د - ب - الف
 ۴) ج - ب - الف - د

- ۷۳- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «تحولات اواخر قرن بیستم» و «اشتراک‌پاسازی قومی در یوگوسلاوی سابق و اخراج و کشتار مسلمانان میانمار»، درست و نادرست است؟
- (۱) هویت از منظر گروه‌های اجتماعی مختلف و براساس شناخت متقابل میان آن‌ها ایجاد می‌شود - تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و خاص که به تدریج یکسان می‌شود به گونه‌ای که تشخیص و تمیز آن‌ها نیز از یکدیگر امکان‌پذیر است.
- (۲) تکثر، تنوع و حتی بی‌ثباتی و تغییرات مداوم هویت‌ها، نامطلوب پنداشته شد و هویت ملی و وحدت و ثبات و استمرار همراه با آن، مطلوب دانسته شد - زیستن در مناطقی جدا از محل سکونت گروه مسلط و ارائه خدماتی مانند آموزش و بهداشت و درمان به گونه‌ای که گروه‌های متفاوت در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند.
- (۳) علاوه بر قدرت و ثروت، هویت و دانش نیز کانون نزاع و کشمکش می‌شوند - اساس این روش‌ها اصلاح دیگری‌شتری است که با اعمال فشار می‌توان او را به پذیرش الگوهای هویتی جدید مجبور ساخت و تمایزات هویتی را ناپدید کرد.
- (۴) افراد، مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی خود پی می‌گیرند - دیگری متفاوت نفی و طرد یا حتی نابود می‌شود.
- ۷۴- به ترتیب «اشتراک جامعه‌شناسان انتقادی و تفسیری»، «تأکید جامعه‌شناسان انتقادی»، «نوع تفاوت‌های قد، محل سکونت، هوش، قدرت سیاسی» و «اشتراک رویکردهای تبیینی و تفسیری از نظر جامعه‌شناسان انتقادی» را کدام گزینه به درستی نشان می‌دهد؟
- (۱) تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست - نادیده گرفتن و بی‌توجهی به ساختارهای اجتماعی - تفاوت‌های رتبه‌ای - انتقاد از وضعیت موجود و ارائه راه‌حل برای رسیدن به وضعیت مطلوب
- (۲) بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند - انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر - تفاوت‌های رتبه‌ای - محافظه‌کارند و انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود، منفعل و مجبور می‌سازند.
- (۳) تمام معانی و ارزش‌ها ساخته و پرداخته اراده‌های افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌هاست - شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر - تفاوت‌های رتبه‌ای - توصیف و تبیین پدیده‌های اجتماعی و تجویز راه‌حل برای بهتر شدن آن
- (۴) بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند - کنترل آثار مخرب ساختارهای اجتماعی - تفاوت‌های اسمی - محافظه‌کارند و انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود، منفعل و مجبور می‌سازند.
- ۷۵- هر عبارت به ترتیب پیامد چیست؟
- عدم توان مطالعه و بررسی ارزش‌های سیاسی توسط جامعه‌شناسی تفسیری
- در نظام لیبرال دموکراسی فقط می‌توان از مقبولیت قدرت حرف زد و نمی‌توان از مشروعیت حقیقی سخن گفت.
- درگیر شدن علوم اجتماعی در مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده
- پیچیده‌تر و ضروری‌تر شدن سیاست
- (۱) مستقل بودن ارزش‌های سیاسی از ادراک انسان‌ها - با خواست و اراده اکثریت شکل می‌گیرد - تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی - زندگی اجتماعی انسان
- (۲) تمرکز بر ذهنیت‌ها - با خواست و اراده اکثریت شکل می‌گیرد - فرهنگ‌های مختلف معمولاً به مرزهای خودشان محدود نمی‌مانند - زندگی اجتماعی انسان
- (۳) عدم وجود بُعد محسوس و واقعی سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم - حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد - مطالعه فرهنگ‌های مختلف فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند - پیچیده‌تر شدن جوامع
- (۴) تمرکز بر ذهنیت‌ها - حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد - تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی - پیچیده‌تر شدن جوامع
- ۷۶- در ارتباط با مسیری که جامعه‌شناسی برای مطالعه ارزش‌های اجتماعی و سیاسی پیموده است و مشکلات آن، کدام گزینه نادرست است؟
- (۱) نتایج مطالعه بر روی طبیعت در هر مکان و زمانی می‌تواند به تمامی مکان‌ها و زمان‌ها تعمیم داده شود - جوامع و فرهنگ‌ها همانند طبیعت نیستند و ما نمی‌توانیم نتایجی را که از مطالعه جوامع غربی به دست می‌آوریم، به جوامع دیگر که با جهان غرب تفاوت دارند، تعمیم دهیم.
- (۲) سایر جوامع و فرهنگ‌ها مطالعه و بررسی شود - در مطالعه فرهنگ‌ها و جوامع دیگر، به معانی فرهنگی آن‌ها توجه نکنیم و آن‌ها را از منظر غرب مطالعه کنیم و معنای پدیده‌های اجتماعی در آن فرهنگ‌ها را به درستی دریافت نکنیم.
- (۳) نتایجی را که از مطالعه جوامع غربی به دست می‌آوریم، به جوامع دیگر که با جهان غرب تفاوت دارند نیز می‌توان تعمیم داد - در مطالعه سایر جوامع و فرهنگ‌ها، آن‌ها را فقط از منظر مردمی که آن را پذیرفته‌اند، ببینیم و بررسی کنیم و آن‌ها را داوری و ارزیابی کنیم.
- (۴) جوامع و فرهنگ‌های دیگر را با رویکرد تفسیری بررسی کنیم - تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی، علوم اجتماعی را درگیر مطالعات پایان‌ناپذیر و تمام‌نشده می‌سازد و فرهنگ‌های مختلف نیز معمولاً به مرزهای خودشان محدود نمی‌مانند.
- ۷۷- به ترتیب هر عبارت به کدام مفهوم اشاره دارد؟
- تفاوت در اثر انگشت، محل سکونت، هوش
- نه اجرای عدالت را به دست نامرئی بازار می‌سپارد و نه دخالت همه‌جانبه دولت را می‌پذیرد.
- از گذشته تا به حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشریندی اجتماعی نبوده است و قشریندی پدیدم‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است.
- توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی
- (۱) تفاوت اسمی، نابرابری طبیعی، تفاوت رتبه‌ای - رویکرد طرفداران عدالت اجتماعی - رویکرد طرفداران قشریندی اجتماعی - اشتراک جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی
- (۲) تفاوت اسمی، تفاوت رتبه‌ای، نابرابری طبیعی - رویکرد مخالفان قشریندی اجتماعی - رویکرد طرفداران عدالت اجتماعی - اشتراک جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی
- (۳) نابرابری طبیعی، نابرابری اجتماعی، تفاوت رتبه‌ای - رویکرد طرفداران عدالت اجتماعی - رویکرد طرفداران قشریندی اجتماعی - اشتراک جامعه‌شناسی انتقادی و جامعه‌شناسی تفسیری
- (۴) نابرابری طبیعی، نابرابری اجتماعی، تفاوت اجتماعی - رویکرد مخالفان قشریندی اجتماعی - رویکرد طرفداران قشریندی اجتماعی - اشتراک جامعه‌شناسی انتقادی و جامعه‌شناسی تفسیری

- ۷۸- کدام گزینه در ارتباط با رویکرد جامعه‌شناسی انتقادی نادرست است؟
 (۱) کم‌توجهی رویکرد تفسیری به ساختارهای اجتماعی و تأثیر این ساختارها بر زندگی افراد را درست نمی‌داند و معتقد است گاهی جهان اجتماعی و ساختارهای آن که به دست خود انسان‌ها ایجاد شده‌اند، سازندگان خود را به زیر سلطه درمی‌آورند.
 (۲) رویکرد انتقادی براساس حقایق و فضایل، به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع می‌پردازد و برای دفاع از اراده افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها معتقد است که نباید اراده فرد یا گروهی بر فرد یا گروه دیگری تحمیل شود.
 (۳) بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم آورند.
 (۴) هر فرد، گروه و فرهنگی اراده خاص خود را دارد و معانی و ارزش‌های ویژه خود را خلق می‌کند، هیچ‌کدام بهتر یا بدتر از دیگری نیستند و هیچ‌کدام درست یا غلط و حق یا باطل نیستند.
 ۷۹- کدام گزینه با جدول زیر مرتبط است؟

ارزش‌ها	رویکردهای جامعه‌شناختی		
	تفسیری	تفسیری	انتقادی
قلمرو حقیقی	-	-	+
قلمرو آرمانی	-	+	+
قلمرو واقعی	+	-	+

- (۱) جامعه‌شناسی تبیینی با منحصر کردن علم به علم تجربی، ارزش‌های انسانی و سیاسی را که تماماً مادی و محسوس نیستند، قابل مطالعه علمی نمی‌داند و ناگزیر این ارزش‌ها را از منظر مردمی که آن‌ها را پذیرفته‌اند، می‌بیند و بررسی می‌کند.
 (۲) جامعه‌شناسان انتقادی معتقدند که یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی به ویژه در عرصه سیاست و قدرت ضروری است و دست‌شستن از این آرمان بزرگ، انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود، منفعل و مجبور می‌سازد و برای داوری علمی ارزش‌های سیاسی، راهی را معرفی می‌کنند.
 (۳) رویکرد تفسیری نمی‌تواند برای مقایسه ارزش‌ها یا یکدیگر و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد، ملاک و معیاری به دست آورد و سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آن‌ها، وجودی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن را ندارد.
 (۴) جامعه‌شناسان تبیینی با معنازدایی و هویت‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آن‌ها به پدیده‌های مادی و دارای معنا، به شناخت واقعی آن‌ها دست می‌یابد، نه شناخت آرمانی و حقیقی آن.

۸۰- به ترتیب کدام گزینه موارد مشخص شده در متن زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 «رزا پارکس، زن سیاهپوست آمریکایی که حاضر نشده بود جای خود را در اتوبوس به یک مرد سفید پوست بدهد و به همین علت بازداشت و جریمه شد.»

- (۱) نابرابری طبیعی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی - نابرابری طبیعی - تفاوت اسمی - تفاوت رتبه‌ای
 (۲) تفاوت اسمی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی - نابرابری اجتماعی
 (۳) تفاوت اسمی - تفاوت اسمی - نابرابری طبیعی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی - نابرابری اجتماعی
 (۴) تفاوت رتبه‌ای - نابرابری طبیعی - تفاوت اسمی - نابرابری طبیعی - نابرابری طبیعی - تفاوت رتبه‌ای

۸۱- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 الف) امت اسلامی باید از پذیرش طاغوت و قدرتهای غیرالهی خودداری کند و در شکل‌گیری امامت و ولایت الهی براساس موازین و ارزش‌های اسلامی، هوشمند و فعال باشد.

- ب) گسترش نهادی، همان گسترش فرهنگ و معانی جهان اجتماعی است، بنابراین لازمه بسط هویت جهان اجتماعی، افزایش جمعیت است.
 ج) در کشوری که فرهنگ عمومی مردم، فرهنگ دینی باشد، قدرت نامشروع نمی‌تواند مقبولیت داشته باشد.
 د) برخی از کشورهای سلطه‌گر غرب، که از سویی اقتصاد را اساس همه چیز می‌پندارند و از سوی دیگر، تمامی شیوه‌های اقتصادی را نابود شده می‌بینند، پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند.

(۱) غ - غ - ص - ص - ص - ص - غ
 (۲) ص - ص - ص - ص - ص - ص - غ
 (۳) غ - ص - غ - ص - ص - ص - غ
 (۴) ص - غ - غ - ص - ص - ص - غ

۸۲- به ترتیب هر عبارت نشانگر کدام مفهوم است؟

- پدیده نسل‌کشی در جهان
 - اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین
 - روزنه ورود استعمار
 - حاکمیت اقلیت براساس خواسته‌های آن‌ها

- (۱) ابعاد هویتی جمعیت - سیاست - سرمایه‌داری - آریستوکراسی
 (۲) هویت اقتصادی جهان اجتماعی - سیاست - هویت - الیگارش
 (۳) ابعاد هویتی جمعیت - نظام سیاسی - اقتصاد - آریستوکراسی
 (۴) ابعاد هویتی جمعیت - سیاست - اقتصاد - الیگارش

۸۳- عبارات‌های زیر به ترتیب با کدام قسمت جدول مرتبط هستند؟

(الف)	نظام سیاسی لیبرال دموکراسی	(د)	(ب)
استفاده از علوم تجربی برای ساماندهی دقیق مؤلفه‌های اقتصادی	(ج)	قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به صورت رسمی پذیرفته شده باشد.	حامل و عامل فرهنگ و معانی

(۴) ب - ج - الف - د

(۳) د - الف - ب - ج

(۲) ج - ب - د - الف

(۱) ج - ب - الف - د

۸۴- هر عبارت به ترتیب به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- دو وسیله شناخت ارزش‌های الهی و احکام و مقررات اجتماعی هستند.

- مجموعه سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی وجود دارد.

- بدون پذیرش و توافق دیگران پدید نمی‌آید.

- به معنای حاکمیت مردم است.

(۱) عقل و وحی - نظام سیاسی - مقبولیت - لیبرالیسم

(۲) عقل و وحی - نظام سیاسی - قدرت اجتماعی - دموکراسی

۸۵- به ترتیب کدام گزینه موارد زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- افتراق ارسطو و فارابی

- اولین شرط بقای هر جامعه

- اشتراک نظام سیاسی جمهوری و دموکراسی

- اقتصادی که بر تولید داخلی قوی خود متکی است ولی آن را به صورتی متعادل با سایر کشورها مبادله می‌کند.

(۱) ملاک دسته‌بندی نظام‌های سیاسی - جمعیت - تعداد حاکمان - درون‌زایی در عین برون‌گرایی

(۲) دسته‌بندی نظام‌های سیاسی - جمعیت - شیوه حکومت - درون‌زایی در عین برون‌گرایی

(۳) ملاک دسته‌بندی نظام‌های سیاسی - جمعیت - تعداد حاکمان - تضمین حداکثر سود

(۴) ملاک دسته‌بندی نظام‌های سیاسی - اقتصاد - تعداد حاکمان - درون‌زایی در عین برون‌گرایی

۸۶- هر عبارت پیامد، تعریف، علت کدام گزینه است؟

- شکل‌گیری دولت بزرگ با احساس رفاه بیشتر در کوتاه‌مدت

- آن دسته از فعالیت‌های روزمره که برای تهیه و تولید وسایل ضروری زندگی و رفع نیازهای مادی و معیشتی خود و دیگران انجام می‌دهیم.

- افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی

(۱) نوسانات اقتصادی زیاد - هویت اقتصادی - تأسیس جهان اجتماعی مطلوب

(۲) اقتصاد وابسته - نهاد اقتصادی - گسترش فرهنگ و معانی آن

(۳) نوسانات اقتصادی زیاد - کنش اقتصادی - بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر

(۴) اقتصاد وابسته - کنش اقتصادی - گسترش فرهنگ و معانی آن

۸۷- هر عبارت به ترتیب با کدام قسمت جدول مرتبط است؟

- اقتصاد

- مسئولیت هماهنگی نهادها را بر عهده دارد.

- اعضای آن، عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند

ولی به آن‌ها پایبند نیستند.

- جهان متجدد

(ب)	چاله جمعیتی	نهاد سیاست	جامعه فاسق
پاشنه آشیل ایران اسلامی	(د)	(ج)	(الف)

(۴) د - ج - الف - ب

(۳) ب - ج - الف - د

(۲) ج - د - الف - ب

(۱) ب - ج - د - الف

۸۸- به ترتیب کدام گزینه با نمودار زیر مرتبط است؟

(۱) اگر به دلایل داخلی و یا تحت تأثیر و فشار عوامل خارجی، از اصول و ارزش‌های فرهنگی خود عدول

کند، نظام فرهنگی اقتدار آن را کاهش می‌دهد - شعار جمهوری فرانسه بر سررد یک کلیسا پس از قانون

سال ۱۹۰۵ مبنی بر جدایی دین از سیاست - عقاید و ارزش‌ها و اصول حاکم را تعیین می‌کند.

(۲) اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، به بسط و

توسعه فرهنگ کمک می‌کند - شعار جمهوری فرانسه بر سررد کلیسا پس از قانون سال ۱۹۰۵ م

مبنی بر جدایی دین از سیاست - با تشکیل اتحاد جماهیر شوروی، مزرعه‌داری دولتی و مزرعه‌داری

اشتراکی به عنوان دو شیوه پیشبرد اقتصاد کشاورزی رایج شدند.

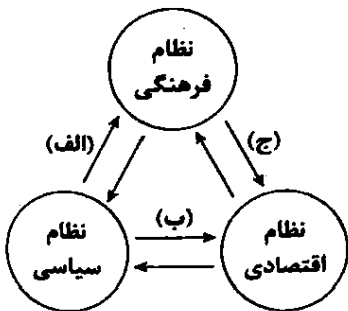
(۳) شعار جمهوری فرانسه بر سررد یک کلیسا پس از قانون سال ۱۹۰۵ مبنی بر جدایی دین از

سیاست - با تشکیل اتحاد جماهیر شوروی، مزرعه‌داری دولتی و مزرعه‌داری اشتراکی به عنوان دو

شیوه پیشبرد اقتصاد کشاورزی، رایج شدند - عقاید و ارزش‌ها و اصول حاکم را تعیین می‌کند.

(۴) شعار جمهوری فرانسه بر سررد یک کلیسا پس از قانون سال ۱۹۰۵ مبنی بر جدایی دین از سیاست - با تشکیل مزرعه‌داری دولتی و مزرعه‌داری

اشتراکی که به عنوان دو شیوه پیشبرد اقتصاد کشاورزی رایج شدند، اتحاد جماهیر شوروی شکل گرفت - عقاید و ارزش‌ها و اصول حاکم را تعیین می‌کند.

۸۹- هر عبارت به ترتیب با کدام قسمت جدول مرتبط است؟

(۱) اگر به دلایل داخلی و یا تحت تأثیر و فشار عوامل خارجی، از اصول و ارزش‌های فرهنگی خود عدول

کند، نظام فرهنگی اقتدار آن را کاهش می‌دهد - شعار جمهوری فرانسه بر سررد یک کلیسا پس از قانون

سال ۱۹۰۵ مبنی بر جدایی دین از سیاست - عقاید و ارزش‌ها و اصول حاکم را تعیین می‌کند.

(۲) اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، به بسط و

توسعه فرهنگ کمک می‌کند - شعار جمهوری فرانسه بر سررد کلیسا پس از قانون سال ۱۹۰۵ م

- ۸۹- هدف اسلام، تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است. کدام گزینه شرایط رسیدن به آن را مشخص می‌کند؟
 (۱) فرهنگ و معنایی که با افزایش جمعیت، بسط می‌یابد، فرهنگ مطلوب باشد - افراد این فرهنگ حاملان آن معانی باشند.
 (۲) فرهنگ و معنایی که با افزایش جمعیت، بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد - افراد نیز حاملان و اندیشمندان این فرهنگ باشند.
 (۳) فرهنگ و معنایی که با افزایش جمعیت، بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد نه فرهنگ باطل - اعضای این فرهنگ نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند.
 (۴) حاملان و عاملان فرهنگ بیشتر باشند - افراد و اعضای جامعه، فرهنگ حق را بشناسند.
- ۹۰- در رابطه با «ارتباط مقبولیت و مشروعیت حقیقی»، تأثیر نظام سیاسی بر نظام فرهنگی و «طبقه سوم» به ترتیب کدام گزینه درست است؟
 (۱) مقبولیت - اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و تبعیت از قانون نیز با رضایت و میل همراه باشد، قدرت هم مشروعیت حقیقی دارد و هم اجتماعی آن‌ها به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت و سایر ویژگی‌های هویتی آن‌ها نیز بر این اساس تعیین می‌شد.
 (۲) در کشوری که فرهنگ عمومی مردم، فرهنگ دینی باشد، قدرت نامشروع نمی‌تواند مقبولیت داشته باشد - نظام سیاسی اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، به بسط و توسعه فرهنگ کمک می‌کند - همان طبقه متوسط بود که جهت کسب اعتبار برای خودش، به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت و با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی، آن‌ها را بی‌اعتبار ساخت.
 (۳) مقبولیت و مشروعیت حقیقی می‌توانند با هم باشند و لازم و ملزوم یکدیگرند - نظام سیاسی اگر از ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی دور شود، زمینه تعارضات، تزلزل و بحران‌های فرهنگی را پدید می‌آورد - از نظر قانونی و اجتماعی، از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود ولی به علت فواید و کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد.
 (۴) هنگامی که قدرت برخلاف حکم و قانون الهی باشد و تبعیت از قدرت هم از روی احساس رضایت باشد، اقتداری غیرمشروع شکل می‌گیرد - اگر نظام سیاسی به دلایل داخلی و یا تحت تأثیر و فشار عوامل خارجی، از اصول و ارزش‌های فرهنگی سرپیچی کند، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را کاهش می‌دهد - از آن‌ها به طبقه متوسط یاد می‌کنند که چیزی نبودند ولی می‌خواستند چیزی بشوند.

جامعه‌شناسی (۱)

- ۹۱- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «بهار عربی» و «نظریه پایان تاریخ فوکویاما»، نادرست و درست است؟
 (۱) اگر در جوامع اسلامی تحقق یابد، این جوامع به سوی نظامی حرکت خواهند کرد که فارغ از قدرت‌های قومی و قبیله‌ای است - شکل‌گیری قطب‌بندی جدید فرهنگی و تمدنی را می‌پذیرفت و دیگر تمدن‌ها را در عرض تمدن اسلامی قرار می‌داد.
 (۲) در جهان امروز، از سطح نخبگان به مردم و فرهنگ عمومی جهان اسلام منتقل شده است - هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌کرد.
 (۳) غرب آن را بخشی از فرآیند غربی شدن کشورهای عربی معرفی می‌کند - موفقیت انقلاب اسلامی ایران و پیامدهای جهانی‌اش، باطل بودن این نظریه را نشان داد.
 (۴) دولت‌های غربی تلاش کردند تا انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی را بخشی از فرآیند شکل‌گیری الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی قرار دهند - نظام لیبرال دموکراسی، محصول نهایی تاریخ بشریت است و برای آن جایگزین بهتر و مناسب‌تری قابل تصور نیست.
 ۹۲- در ارتباط با جنبش عدالتخانه، کدام گزینه به ترتیب با عبارت‌های زیر از جهت زمان و مکان مرتبط است؟
 - انتخاب نام مشروطه
 - جریان انقلاب مشروطه

- معنای مجلس در دیدگاه منورالفکران مشروطه‌خواه

- منظور «عالمان مسلمان» و «منورالفکران» از مفهوم مشروطه (به ترتیب)

- (۱) اوج‌گیری جنبش عدالتخانه - حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان - نه تنها قوانین بر مدار احکام الهی بلکه براساس احکام اسلام تدوین می‌شد - مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی، نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت انگلستان
 (۲) همراهی منورالفکران غربگرا - نزاع و رقابت سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا - قوانین نه بر پایه احکام اسلام بلکه براساس اراده و خواست بشر تنظیم و تدوین می‌شد - مشروط کردن حاکمیت به نوعی حاکمیت سکولار، مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی
 (۳) بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان - نزاع و رقابت سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا - قوانین نه بر پایه احکام اسلام بلکه براساس اراده و خواست بشر تنظیم و تدوین می‌شد - مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی، نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت انگلستان
 (۴) بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان - حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان - نه تنها قوانین براساس اراده و خواست بشر بلکه براساس احکام اسلام تدوین می‌شد - مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی، نوعی حاکمیت سکولار مانند دولت انگلستان
 ۹۳- کدام گزینه به ترتیب علت، پیامد، علت عبارت‌های زیر را نشان می‌دهد؟
 - تغییر مقاومت منفی به سوی فعالیت رقابت‌آمیز از سوی عالمان شیعی
 - انقلاب‌های آزادی‌بخش در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند.

- ترجیح مشروطه در مقایسه با نظام استبدادی

- (۱) فعالیت امام خمینی (ره) - این انقلاب‌ها در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شدند - پادشاه را ملزم ساخت که در چارچوب قوانین عادلانه الهی عمل کند.
 (۲) مرجعیت دینی امام خمینی (ره) - این انقلاب‌ها نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند - انتقال حاکمیت از مدار عدالت به مدار استبداد
 (۳) عملکرد امام خمینی (ره) - استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها در چهره استعمار نو بازمی‌گشت - در شرایطی که به نظر می‌رسید برقراری حاکمیت آرمانی امکان‌پذیر نیست.
 (۴) رهبری دینی امام خمینی (ره) - استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها در چهره استعمار نو بازمی‌گشت - جنبش عدالتخانه، رفتار عادلانه را به کسانی تحمیل می‌کرد که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند.

۹۶ کدام گزینه به ترتیب به سوالات زیر به درستی پاسخ می‌دهد؟

- نفی انقلاب اسلامی ایران با انقلاب‌های آزادی‌بخش از نصد هونی چیست؟
- امام خمینی (ره) انقلاب را چه هنگامی آغاز کرد؟
- نحرمة بارگشت مردم ایران به حرکت ناتمام مشروطه کدام است؟

۱) انقلاب اسلامی ایران فقط یک انقلاب سیاسی نبود بلکه هونی فرهنگی و تمدنی داشت - هنگامی که شاه نحت حمایت دولت‌های غربی بود و مأموریت حفظ منطقه راه به عهده دانش، روشنفکران چپ سر از حاشیه رفعت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند - رقابت با منورالفکران غربی، اسناد استعماری و روشنفکرانی که در حاشیه بلوک شرق و غرب عمل می‌کردند

۲) رفعت اسلامی بواسطه جایگاه کشور را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کند - پس از گذشت بیش از هفتاد سال از انقلاب مشروطه و سه قرن از حاکمیت بهلوی - صد سال نحرمة تاریخی، نحرمة رفعت ما سل اول روشنفکران و سل دوم روشنفکران و بیدارگران نخستین انقلاب اسلامی ایران سرور از قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب، یک قطب‌بندی جدید فرهنگی به وجود آورد و خود در کانون قطب فرهنگی جهان اسلام قرار گرفت - هنگامی که مردم و عالمان را از موضع مقاومت منفی به فعالیت رفعت‌آمیز بارگرداند - نحرمة رفعت ما منورالفکران غربی، اسناد استعماری و روشنفکران سل اول و سل دوم و نخستین بیدارگران اسلامی

۳) انقلاب اسلامی ایران جهنگری صد استعماری داشت و در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کرد - با اعتراض به کابینولاسیون و رفعت استعماری شاه آغاز شد - نحرمة رفعت ما منورالفکران و روشنفکران چپ و اسناد استعماری که در حاشیه بلوک شرق و غرب عمل می‌کردند

۹۵ کدام گزینه در ارتباط با مقایسه انقلاب‌های آزادی‌بخش با انقلاب اسلامی ایران نادرست است؟

۱) انقلاب‌های آزادی‌بخش، اغلب با حشش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل می‌گرفتند - انقلاب اسلامی ایران همه اقشار و گروه‌های جامعه را دربر می‌گرفت و با مرجعیت و رهبری دینی شکل گرفت.

۲) انقلاب‌های آزادی‌بخش، جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کردند و فقط یک انقلاب سیاسی نبودند - انقلاب اسلامی از نظر بها و مکانی استفاده کرد که برای حل بحران‌های جهان غرب به وجود آمده بودند و یک انقلاب فراگیر مردمی با مرجعیت و رهبری دینی بود

۳) انقلاب‌های آزادی‌بخش اغلب در مقابل بلوک غرب شکل می‌گرفتند و مورد حمایت بلوک شرق بودند - انقلاب اسلامی ایران به هیچ‌یک از دو بلوک وابستگی نداشت و از آغاز جهت‌گیری ضد آمریکایی، ضد صهیونیستی و ضد مارکسیستی خود را اعلان کرد.

۴) انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شدند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی نوفیقی نداشتند - انقلاب اسلامی هونی فرهنگی و تمدنی داشت و یک قطب‌بندی جدید فرهنگی بیرون از قطب‌بندی سیاسی شرق و غرب به وجود آورد.

۹۶ به ترتیب موارد زیر، عملکرد چه کسانی و چه جریان‌هایی بود؟

- اعتراض به کابینولاسیون و رفعت استعماری شاه

- در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین آنان به وجود آمد.

- در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب، موفق می‌شد.

- در کانون قطب فرهنگی جهان اسلام قرار گرفت و یک قطب‌بندی جدید فرهنگی به وجود آورد.

۱) نوح فصل‌الله بوری - نسل اول روشنفکران و بیدارگران اسلامی - انقلاب اسلامی - انقلاب‌های آزادی‌بخش

۲) امام خمینی (ره) - نسل دوم روشنفکران و نسل اول روشنفکران - انقلاب‌های آزادی‌بخش - انقلاب اسلامی

۳) امام خمینی (ره) - بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربی - انقلاب‌های آزادی‌بخش - انقلاب اسلامی

۴) نوح فصل‌الله بوری - بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربی - انقلاب اسلامی - انقلاب اسلامی

۹۷ هر عبارت به ترتیب به دیدگاه کدام متفکر، جریان فکری، واقعه سیاسی اشاره دارد؟

- هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌کرد.

- بعضی از فرآیند غربی شدن کشورهای عربی از دیدگاه دولت‌های غربی

- در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن مؤثر بود.

- شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد

۱) هانتینگتون - بهار عربی - انقلاب اسلامی - فوکویاما - ۲) فوکویاما - بهار عربی - انقلاب اسلامی - هانتینگتون

۲) هانتینگتون - بیداری اسلامی - جنبش‌های آزادی‌بخش - فوکویاما ۴) فوکویاما - بیداری اسلامی - انقلاب اسلامی - هانتینگتون

۹۸ کدام گزینه به ترتیب موارد زیر را در ارتباط با نظریه پایان تاریخ و جنگ تمدن‌ها به درستی نشان می‌دهد؟

- معنای نظریه پایان تاریخ فوکویاما

- پیامد نوجیه رویکرد خصمانه جهان غرب به جنبش‌های اسلامی

- ابطال نظریه پایان تاریخ فوکویاما

- علت نابدیده گرفتن جایگاه مهم و منحصر به فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی

۱) خاکبرین بهتر و مناسب‌تری برای نظام لیبرال دموکراسی قلیل تصور نیست - هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشتند - منوجه جهان اسلام می‌کرد - موفقیت انقلاب اسلامی ایران و پیامدهای جهانی آن - مقابله با حرکت مستقلى که در جهان اسلام شکل گرفته است.

۲) مصادره فروپاشی بلوک شرق به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد - هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، منوجه جهان اسلام می‌کرد - موفقیت انقلاب اسلامی ایران و پیامدهای جهانی آن - قرار دادن دیگر تمدن‌ها در عرض تمدن اسلامی

۳) فروپاشی بلوک شرق و شوروی سابق و غلبه نظام لیبرال دموکراسی غرب، پایان مبارزات عقیدتی سیاسی بشر است - مقابله با حرکت مستقلى که در جهان اسلام شکل گرفته است - نظام لیبرال دموکراسی محصول نهایی تاریخ بشر است - شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد

۴) مصادره فروپاشی بلوک شرق به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد - پذیرش شکل‌گیری قطب‌بندی جدید فرهنگی تمدنی - شکل‌گیری حشش‌های اسلامی و انقلاب‌های گسترده در سطح جهان - تأمین نیازهای اقتصادی و سیاسی غرب

- ۹۹- به ترتیب در ارتباط با «جهت پایداری و مقاومت»، «بهداری اسلامی» و «اهمیت انقلاب اسلامی» کدام گزینه درست است؟
 (۱) هویتی مارکسیستی و ناسیونالیستی داشت - الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی - اصلاح رفتار حاکمان جوامع اسلامی
 (۲) زیر نفوذ بلوک شرق بود - غرب برای منحرف کردن آن، با تمام توان خود وارد عمل شده است - مخدوش ساختن قرارداد کمپدیوید در باور مسلمانان
 (۳) گروه‌های مبارز فلسطینی ناگزیر به آن می‌پیوستند - الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی - راهکار مبارزه با صهیونیسم
 (۴) هویتی مارکسیستی و ناسیونالیستی داشت - از سطح نخبگان به مردم و فرهنگ عمومی جهان اسلام منتقل شده است - مهم‌ترین قدرت حامی اسرائیل در منطقه را ساقط کرده بود.
- ۱۰۰- به ترتیب هر عبارت نشانه کدام رویداد است؟
 - تمامی کشورهای بلوک شرق و غرب، علیه ایران متحد شده بودند.
 - تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی
 - طراحی و اجرای کودتای نوزه
 - حضور نظامیان آمریکایی در عراق و افغانستان
 (۱) جنگ تحمیلی عراق علیه ایران - مرگ جمال عبدالناصر - مقابله با انقلاب اسلامی ایران - طرح جنگ تمدن‌ها
 (۲) تحریم و محاصره اقتصادی ایران - قرارداد کمپدیوید و به رسمیت شناختن اسرائیل - در هم ریخته شدن موقعیت استوار دو قطب سیاسی قرن بیستم - عدم نیاز اقتصاد جهان غرب به مناطق پیرامونی
 (۳) جنگ تحمیلی عراق علیه ایران - قرارداد کمپدیوید و به رسمیت شناختن اسرائیل - مقابله با انقلاب اسلامی ایران - مقابله نظامی و سیاسی با حرکت مستقلی که در جهان اسلام شکل گرفته است.
 (۴) تحریم اقتصادی و محاصره ایران - مرگ جمال عبدالناصر - مقابله با توان تأثیرگذاری انقلاب اسلامی ایران - ایجاد جهانی اقتصاد و سیاست جهان غرب

روان شناسی

- ۱۰۱- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارات‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 الف) قسمت راست پیوستار سلامت و بیماری نشانگر مرگ است.
 ب) فقط متغیر روان‌شناختی بر سلامت جسمانی تأثیر می‌گذارد و این رابطه یک‌طرفه است.
 ج) رنگ سبز در پیوستار سلامت و بیماری با سلامتی ارتباط دارد.
 د) روان‌شناسی سلامت شاخه‌ای از علم پزشکی است.
 (۱) غ - ص - ص - غ (۲) غ - غ - ص - غ (۳) ص - ص - ص - غ (۴) ص - غ - غ - ص
- ۱۰۲- نقش متغیر روان‌شناختی در کدام گزینه زیر، با بقیه متفاوت است؟
 (۱) طلاق عاطفی عرفان موجب تپش قلب شدید او شده است.
 (۲) علت سرماخوردگی بهروز، استرس‌های شدید او است.
 (۳) ناراحتی گوارش سعید حاصل تحمل ناکامی در او است.
 (۴) سرطان در آرش باعث ابتلای او به افسردگی شده است.
- ۱۰۳- کدام عبارت زیر در مورد نمرهٔ پرستشنامه، به سبک زندگی صحیح است؟
 (۱) آقای صحرائی نمرهٔ ۳۵ گرفته که نشان می‌دهد در برابر فشار روانی جداً آسیب‌پذیر است.
 (۲) آقای مولایی نمرهٔ ۴۸ گرفته که نشان می‌دهد در برابر فشار روانی خیلی آسیب‌پذیر است.
 (۳) خانم طاهری نمرهٔ ۶۰ گرفته که نشان می‌دهد در برابر فشار روانی جداً آسیب‌پذیر است.
 (۴) خانم اصغری نمرهٔ ۷۸ گرفته که نشان می‌دهد در برابر فشار روانی جداً آسیب‌پذیر است.
- ۱۰۴- هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب به کدام نشانهٔ فشار روانی اشاره دارد؟
 - مونا در جلسهٔ امتحان سرگیجهٔ شدیدی را تجربه می‌کند.
 - اکبر در اثر استرس نام مدرسهٔ خود را فراموش کرده است.
 - مهران فریاد می‌زند که فشار روانی زیادی را دارد تحمل می‌کند.
 (۱) جسمانی - شناختی - رفتاری
 (۲) شناختی - شناختی - هیجانی
 (۳) جسمانی - هیجانی - رفتاری
 (۴) شناختی - هیجانی - رفتاری
- ۱۰۵- کدام عبارت زیر صحیح نیست؟
 (۱) استرس بازیکن فوتبال برای گل کردن پنالتی در دقایق آخر ← فشار روانی مثبت
 (۲) رقابت برای کسب رتبهٔ اولی در کنگور ← فشار روانی منفی
 (۳) استرس برای برگزاری مراسم عروسی ← فشار روانی مثبت
 (۴) ناراحتی از مدیر مدرسه و ناتوانی در ابراز آن ← فشار روانی منفی

۱۰۶- به ترتیب «فردی که درآمد مناسبی از شغل خود ندارد و شغلش را رها کرده و بدون داشتن کار، امورات خود را می‌گذراند» و «فردی که منتظر است مبلغ زیادی در قرعه‌کشی بانک به دست آورد» از کدام مقابله استفاده کرده است؟

- (۱) در انتظار معجزه بودن - منفعل بودن
- (۲) منفعل بودن - در انتظار معجزه بودن
- (۳) منفعل بودن - منفعل بودن
- (۴) در انتظار معجزه بودن - در انتظار معجزه بودن

۱۰۷- کدام روش مقابله زیر، با بقیه متفاوت است؟

- (۱) احسان برای حل مشکل زناشویی خود به مرکز خانواده‌درمانی مراجعه می‌کند.
- (۲) احسان برای رفع ناراحتی ناشی از شکست‌های مکرر در کنکور خود را رکورددار کنکور می‌خواند.
- (۳) سمیرا روزانه دوچرخه‌سواری می‌کند تا فشار روانی‌اش کاهش یابد.
- (۴) فرانک هنگام عصبانیت وسایل منزل را پرت می‌کند و می‌شکند.

۱۰۸- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، بیانگر کدام روش مقابله سازگارانه است؟

- تکرار عبارت این نیز بگذرد توسط مهدی
- داشتن رژیم غذایی متعادل
- بیرون رفتن از منزل هنگام دعوا
- مراقبه در منزل

- (۱) کوتاه‌مدت - بلندمدت - بلندمدت - کوتاه‌مدت
- (۲) بلندمدت - کوتاه‌مدت - کوتاه‌مدت - بلندمدت
- (۳) کوتاه‌مدت - بلندمدت - کوتاه‌مدت - بلندمدت
- (۴) بلندمدت - کوتاه‌مدت - کوتاه‌مدت - بلندمدت

۱۰۹- در هنگام مقابله، اولین کاری که فرد می‌کند، چیست؟

- (۱) ارزیابی کنترل شخصی
- (۲) حذف عامل فشارآور
- (۳) ارزیابی تهدید
- (۴) استفاده از روش مقابله مناسب

۱۱۰- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر، به کدام تأثیر مذهب بر سلامت اشاره دارد؟

- خواندن زیارت عاشورا در حین امتحان
- خودداری از صرف دخانیات
- نیایش صبحگاهی با پروردگار

- (۱) مستقیم - غیرمستقیم - مستقیم
- (۲) غیرمستقیم - مستقیم - غیرمستقیم
- (۳) غیرمستقیم - غیرمستقیم - غیرمستقیم
- (۴) مستقیم - مستقیم - مستقیم

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۲/۱۲/۱۸

سوالات آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوال: ۱۰۰	مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	وضعیت پاسخگویی	شماره سوال		مدت پاسخگویی
				از	تا	
۱	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	اجباری	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۰	اجباری	۱۳۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۱۴۱	۱۵۰	
		۱۰		۱۵۱	۱۶۰	
۳	جغرافیا	۱۰	اجباری	۱۶۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	زوج کتاب	۱۷۱	۱۸۰	
		۱۰		۱۸۱	۱۹۰	
۴	فلسفه و منطق	۱۰	اجباری	۱۹۱	۲۰۰	۳۰ دقیقه
		۱۰		۲۰۱	۲۱۰	
		۱۰		۲۱۱	۲۲۰	
۵	اقتصاد	۱۰	اجباری	۲۲۱	۲۳۰	۱۰ دقیقه

■ عین الأنسب في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (۱۱۸ - ۱۱۱):

- ۱۱۱- «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يَغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ»
 (۱) «بلاشک خداوند دگرگون نمی‌کند قومی را تا خودشان، خویششان را دگرگون نکنند»
 (۲) «همانا الله خیري را در قومی تغییر نخواهد داد تا خودشان آن را تغییر دهند»
 (۳) «بی‌تردید خدا آن‌چه را که درون قومی هست دگرگون نمی‌کند تا آن‌چه را درون خودشان هست تغییر دهند»
 (۴) «بی‌شک الله آن‌چه را که در قوم هست تغییر نمی‌دهد تا زمانی که خودشان آن را دگرگون نکنند»
 ۱۱۲- «أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ يَوْمَ الْجُورِ لَأْتَمُرَ عَادَةٌ إِلَّا بَعْدَ عَشْرِ سِنَوَاتٍ»:
 (۱) آیا پسر تو ندانست که معمولاً درخت گردو میوه نمی‌دهد مگر بعد از گذشت ده سال
 (۲) آیا پسر تو ندانست که تنها درخت گردوست که پس از ده سال میوه می‌دهد
 (۳) آیا پسر تو ندانست که معمولاً درخت گردو میوه نمی‌دهد مگر بعد از ده سال
 (۴) آیا پسر تو ندانسته بود که میوه درخت گردو معمولاً نمی‌رسد مگر بعد از ده‌ها سال
 ۱۱۳- «إِنْ تَحَقَّقَ التَّوَازُنُ فِي الْبَيْئَةِ يُوَدِّي إِلَى اسْتِقْرَارِ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ فِيهَا»:
 (۱) محقق شدن تعادل در محیط زیست، منجر به آرامش و ثبات موجودات زنده در آن می‌شود
 (۲) اگر تعادل در محیط زیست محقق شود، منجر به برقراری آرامش در موجودات زنده می‌گردد
 (۳) قطعاً تحقق توازن در طبیعت، باعث مستقر شدن موجودات زنده در آن می‌شود
 (۴) محقق کردن توازن و برابری در طبیعت، آرامش و ثبات را به موجودات زنده در آن بازمی‌گرداند
 ۱۱۴- «إِنَّمَا يَنْفِضُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِ الَّذِي يَكُونُ فَطْأً غَلِيظَ الْقَلْبِ»:
 (۱) فقط مردم، از پیرامون کسی که سنگدل و تندخو شده باشد، پراکنده می‌شوند
 (۲) بی‌شک مردم از اطراف آن‌که تندخو و بداخلاق شود، متفرق می‌شوند
 (۳) مردم، فقط اطراف کسی را که تندخو و سنگدل است، خالی می‌کنند
 (۴) مردم، تنها از پیرامون کسی که تندخو و سنگدل می‌باشد، پراکنده می‌شوند
 ۱۱۵- «كَانَتْ بِنْتِي الصَّغِيرَى أَصِيبَتْ بِعَقِي فُلِمَ تَذْهَبَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ»:
 (۱) دخترم صغری به تب شدید دچار شده، پس به مدرسه نمی‌رود
 (۲) دختر کوچک‌تر من به تب دچار شده بود، بنابراین به مدرسه نرفت
 (۳) دختر کوچک‌ترم تب داشت، پس به مدرسه نرفته بود
 (۴) دخترم که کوچک است، دچار تب شده، بنابراین به مدرسه نرفته است
 ۱۱۶- عین الخطأ:
 (۱) «وكان يأمر أهله بالصلاة والزكاة» «خانواده‌اش را به نماز و زکات امر می‌کرد»
 (۲) «وما الحياة الدنيا إلا لعب ولهو» «زندگی دنیا چیزی نیست مگر بازی و بازیچه»
 (۳) «كلم الله موسى تكليماً» «خداوند با موسی حتماً سخن گفت»
 (۴) «لا تحزن إن الله معنا» «غمگین مباش که خداوند با ماست»
 ۱۱۷- عین الخطأ:
 (۱) لترحم عزيزاً ذللاً: بر ارحمندی که خوار شده، رحم می‌کنیم
 (۲) الصمد صفة لأحد لا حاجة له إلى آخرها: بی‌نیاز و ویژگی است برای کسی که به دیگری، هیچ نیازی ندارد
 (۳) أخي أثار إعجاب الآخرين مع أنه معوق: برادرم شگفتی دیگران را برانگیخت با این‌که او معلول است
 (۴) «نزل الملائكة تنزيلاً»: فرشتگان قطعاً فرود آورده شدند
 ۱۱۸- «او فرودا به ورزشگاه، باز نخواهد گشت»:
 (۱) إنه لم يرجع إلى الملعب بعد غدا
 (۲) هي سوف لا تعود إلى الملعب غداً
 (۳) هو لن يرجع إلى ملعب غداً
 (۴) إنها لن تعود إلى الملعب غداً

■ ■ ■ **اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة التالية بما يناسب النص (١٢٣ - ١١٩):**
الفرق بين الأمل والعمل في الكتابة هو حرف واحد ولكن في الواقع يختلفان اختلافاً بالغا. فلما نشاهد أشخاصاً يسعون لبلوغ ما يتمنون فكأنهم قد ظنّوا أن السعادة تنزل من السماء جاهزة. وأما السعيد فهو الذي يعلم أن الأهداف لا تحصل إلا ببذل الجهود و يسير نحو مطلوبه متفانلاً ساعياً و لا ييأس عند الفشل بل يحاول مرّة أو حتى مرّات ليجد طريقاً آخر و لا ينسى أن امتلاك برنامج محدد و الاعتناء بالأمر المهمة يساعدان الفرد ليُشعر بالرضا في حياته

١١٩- عيّن الصحيح:

- (١) كثير من الأشخاص يشعرون بالسعادة دون أن يتمنّوا و يجتهدوا
(٢) من يعتني بالشؤون الهامة هو يرضى بما لديه
(٣) المتفائل الساعي لا يفشل مرّات أو حتى مرّة في مسيرها
(٤) السعيد لن يجد مانعاً في طريقه نحو المطلوب

١٢٠- عيّن الصحيح:

- (١) اليأس و الأمل ضدّان
(٢) لا تنزل النعم من السماء إلا جاهزة
(٣) السعادة تلازم من يتمنّيها
(٤) طول الأمل يفرّ المرء

١٢١- عيّن المناسب للمفهوم الرئيسي للنص:

- (١) از بي بهبود ملك و دولت بگزین / مردم دانا به جای مردم نادان
(٢) در جهان بی زهر منت نیست شهد عشرتی / تلخی شنبه بزد شیرینی آدینه را
(٣) عزّت ز قناعت است و خواری ز طمع / با عزّت خود بساز و خواری مطلب
(٤) پای رفتار هست، خیز و ببوی / دست گرد جهان برآر و بجوی

■ ■ ■ **عيّن الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (١٢٣ و ١٢٢):**

١٢٢- «واحد - إختلافاً - نُشاهد - تُنزل»:

- (١) نشاهد: فعل مضارع - مزيد ثلاثي (زيادة حرف واحد) - للمتكلم مع الغير - متعدّد / مفعوله: أشخاصاً
(٢) واحد: اسم - مذكّر - من الأعداد الأصليّة - معرب / صفة و مرفوع بالتبعيّة
(٣) تُنزل: فعل مضارع - للثاني - معلوم - لازم / خبر «أنّ» المشبّه بالفعل
(٤) إختلافاً: اسم - مذكّر - مصدر (من باب افتعال) - نكرة / مفعول به و منصوب

١٢٣- «جاهزة - ساعياً - إمتلاك - يشعُر»:

- (١) يشعُر: مضارع - مجرّد ثلاثي (= حروفه كلّها أصليّة) - لازم - للمفرد القائب / فعل منصوب بحرف اللام (= مضارع التزامي في الفارسيّة)
(٢) جاهزة: مفرد مؤنث - اسم فاعل (مأخوذ من المجرّد الثلاثي) - معرب / نائب فاعل و مرفوع
(٣) إمتلاك اسم - نكرة - مصدر - معرب / اسم «أنّ» و منصوب بالفتحة / خبره: يساعدان
(٤) ساعياً: مذكّر - معرب - اسم فاعل - نكرة / حال و منصوب

■ ■ ■ **عيّن المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (١٣٠ - ١٢٤):**

١٢٤- عيّن الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) مَنْ يَجْتَهِدُ يَنْجَحُ فِي أَعْمَالِهِ
(٢) هُوَ أَشْهَرُ كَاتِبٍ لِقِصَصِ الْأَطْفَالِ
(٣) مَتَى أَضْحَحْتَ هِيلِينَ كِيلِرَ مَعْرُوفَةَ فِي الْعَالَمِ
(٤) نَظَّفَ هُوَ الْأَطْلَابَ مَدْرَسَتَهُمْ

١٢٥- (ليس للإنسان إلا ما سعى): عيّن غير المناسب للمفهوم:

- (١) به رنج و سعی کسی نعمتی به دست آرد / دگر کس آید و بی رنج و سعی بردارد
(٢) مزد آن گرفت جان برادر که کار کردا
(٣) مزد اگر می طلبی راحت جان باید گفتا
(٤) هر که رنجی دید، گنجی شد پدیدا

١٢٦- عيّن عبارة معناها المضارع:

- (١) كانت تلك المكتبة من أقدم المكاتب في العالم
(٢) المطر صير الأرض بعد اغبرارها خضرة
(٣) ليست التلميذة المثالية متكاسلة في شؤونها
(٤) صار الفلاحون نشيطين في الأمور الزراعيّة

١٢٧- عيّن الخطأ عن «اللام» في العبارات:

- (١) الفخر للعقل و الحياء و الأدب (جارة)
(٢) أجلس الوالد طفله عنده ليقبلها (ناصبة أو بمعنى «تا»)
(٣) ليعاملوا الناس معاملة حسنة (جازمة أو بمعنى «باید»)
(٤) لتقدّم ملحوظ في الدراسة عليك بالمحاولة المستمرة (أمر أو جازمة)

۱۲۸- عین خبر الفعل ناقص مختلفاً:

(۱) كانت هذه رسائل كتبت بلغة غير العربية

(۲) كان أهالي القرية يتعاونون على البز و التقوى

۱۲۹- «أشارك في حفلة ميلادك مشاركة يا صديقي» المتكلم يريد أن

(۱) يؤكد على وقوع الفعل فقط

(۲) يؤكد على الجملة بأجمعها

۱۳۰- عین ما ليس فيه المفعول المطلق:

(۱) ابتسمت في وجه طالباتي ابتسام الأم الحنون

(۲) ربي الرحيم يغفر ذنوب الجميع غفراناً

(۳) أعبدوا ربكم العزيز كعبادة المخلصين

(۲) من أراد أن يكون أقوى الناس فليتوكل على الله

(۴) ليكن المرء معتمداً على ما لديه من القدرات

(۲) يبين لنا كيفية وقوع الفعل

(۴) يبين حالة الفاعل عند وقوع الفعل

(۲) ربي الرحيم يغفر ذنوب الجميع غفراناً

(۴) يتلو عمي القرآن تلاوة جيدة دائماً

۱۳۱- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ (به ترتیب)

(الف) پس از کودتای سوم اسفند، رضاخان در سمت وزارت جنگ، لقب «سردار سپه» گرفت.

(ب) رضاخان در دوره نخست‌وزیری خود، پیشنهاد برقراری نظام جمهوری در کشور را مطرح نمود.

(ج) در آذر سال ۱۳۰۴، مجلس شورای ملی با نطق رضاخان افتتاح شد و پس از شش روز بحث و گفت‌وگو، رضاخان را به پادشاهی ایران انتخاب نمود.

(۴) غ - غ - ص

(۳) ص - ص - غ

(۲) غ - ص - غ

(۱) ص - غ - ص

۱۳۲- با توجه به رابطه «هدف ← وسیله» کدام عبارت‌ها درباره اقدامات رضا شاه نادرست است؟

(الف) اسکان اجباری عشایر ← مهار کردن نیروی رزمی عشایر

(ب) تضعیف جایگاه روحانیت در کشور ← تعطیلی دفترخانه‌های شرعی

(ج) ساماندهی دستگاه اداری کشور ← افزایش تعداد وزارتخانه‌ها و بازسازی آن‌ها

(د) کاهش مشکلات اقتصادی کشور آلمان ← فراهم آوردن امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان‌ها در ایران

(۴) ج - د

(۳) الف - ب

(۲) ب - ج

(۱) الف - د

۱۳۳- کدام گزینه درباره مهم‌ترین مسائل و مشکلاتی که جهان در فاصله میان دو جنگ جهانی با آن روبه‌رو بود، نادرست است؟

(۲) بحران‌های اقتصادی

(۱) ناخشنودی از قراردادهای صلح و رسای

(۴) ظهور حکومت‌های خودکامه تک‌حزبی و نظامی‌گرا

(۳) ضعف و ناکارآمدی سازمان ملل متحد

۱۳۴- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره وضعیت کشورهای جهان و حکومت‌های آن‌ها در سال‌های پس از جنگ جهانی اول صحیح است؟

(الف) ایتالیا ← حکومت پادشاهی مشروطه ایتالیا با مشکلات مختلفی چون تورم، بیکاری، اعتصاب و ناآرامی‌های کارگری روبه‌رو بود.

(ب) آلمان ← بسیاری از مردم، از امپراتور وقت آلمان به سبب امضای پیمان تحقیرآمیز ورسای و گسترش رکود و بیکاری ناخشنود بودند.

(ج) شوروی ← ژوزف استالین با از میان بردن رقیب قدرتمند خود، قدرت را به دست گرفت و موقعیت سیاسی خود را تحکیم کرد.

(د) ایران ← سیاستمداران انگلیسی درصدد بودند تا با به حکومت رساندن شخص مورد نظر خود در ایران، به صورت غیرمستقیم اهداف خود را در ایران پیاده کنند.

(ه) ژاپن ← با وجود شرکت در جنگ جهانی اول، زیان عمده‌ای متحمل نشد و اقتصادش در سال‌های پس از جنگ، هم‌چنان شکوفا بود.

(۴) ۲

(۳) ۳

(۲) ۴

(۱) ۵

۱۳۵- کدام گزینه درباره «شرکت نفت پارس و انگلیس» نادرست است؟

(۱) این شرکت پس از واگذاری امتیاز داری توسط ناصرالدین شاه به یک سرمایه‌دار انگلیسی تشکیل شد.

(۲) چاه‌های زیادی در منطقه مسجدسلیمان حفر کرد و خط لوله‌ای هم از آن‌جا تا آبادان کشید.

(۳) دولت انگلستان با خرید ۵۱ درصد از سهام این شرکت، حق نظارت کامل بر آن را به دست آورد.

(۴) این شرکت به بازاری پر قدرت اقتصادی و سیاسی دولت انگلیس تبدیل شد و زمینه اعمال نفوذ بیشتر انگلیسی‌ها را در ایران فراهم آورد.

۱۳۶- سیاست موازنه منفی، نخستین بار توسط مجلس دوره و در واکنش به اتخاذ شد.

(۱) چهاردهم - تصویب قرارداد الحاقی

(۲) چهاردهم - تلاش دولت‌های آمریکا و شوروی برای کسب امتیاز نفت شمال ایران

(۳) پانزدهم - تلاش دولت‌های آمریکا و شوروی برای کسب امتیاز نفت شمال ایران

(۴) پانزدهم - تصویب قرارداد الحاقی

۱۳۷- سرنوشت قراردادی که به قرارداد نفت جنوب منبجه شده بود، چه شد؟
 (۱) اجرای آن با مخالفت اکثریت نمایندگان دوره یازدهم و شانزدهم مجلس شورای ملی روبه‌رو شد.
 (۲) در پی انتقادات و اعتراضات مطوعانی و عمومی نسبت به آن، دولت آن را به صورت یک‌طرفه لغو کرد.
 (۳) توسط نمایندگان دوره یازدهم مجلس رد شد، اما سرانجام در دوره شانزدهم مجلس شورای ملی به تصویب رسید.
 (۴) معدودی از نمایندگان دوره یازدهم مجلس و هم‌چنین اقلیتی از نمایندگان عضو جبهه ملی در مجلس شانزدهم، با مخالفت خود، مانع از تصویب قرارداد مذکور شدند.

۱۳۸- با توجه به اقدامات دکتر محمد مصدق در دوره نخست‌وزیری خود، ترتیب انجام این اقدامات در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟
 الف) منع شاه از برقراری ارتباط مستقیم با سفرای خارجی
 ب) اعزام مهندس بازرگان به خوزستان برای خروج مراکز و تأسیسات نفتی ایران از حوزه اختیار شرکت نفت ایران و انگلیس
 ج) قطع رابطه سیاسی با انگلستان

- (۱) «ج» پیش از «ب» و پس از «الف»
 (۲) «ب» پس از «الف» و پیش از «ج»
 (۳) «ج» پس از «ب» و پیش از «الف»
 (۴) «ب» پس از «ج» و پیش از «الف»

۱۳۹- چه تعداد از عبارتهای زیر درباره کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ صحیح است؟
 الف) طراحی آن، حاصل توافق آمریکا و انگلیس بود.
 ب) با ورود مأمور ویژه سیا به ایران و ملاقات او با فضل‌الله زاهدی، مقدمات اجرای آن فراهم آمد.

ج) طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و ژنرال نورمن شوارتسکف آمریکایی، موافقت محمدرضا شاه را در پذیرش کودتا به دست آوردند.
 د) کودتاچیان به فرماندهی فضل‌الله زاهدی با تسخیر مراکز مهم دولتی در تهران، دولت مصدق را سرنگون کردند.

- (۱) ۴
 (۲) ۳
 (۳) ۲
 (۴) ۱

۱۴۰- همه موارد زیر از جمله اقداماتی است که محمدرضا شاه پهلوی در ابتدای سلطنتش به منظور تحکیم جایگاه خویش انجام داد، به جز.....

- (۱) هنگام ادای سوگند در مجلس شورای ملی، متعهد شد که مطابق قانون اساسی به عنوان یک پادشاه مشروطه، فقط سلطنت کند.
 (۲) املاکی را که پدرش تصرف کرده بود، در اختیار دولت گذاشت تا آن‌ها را به صاحبانشان بازگرداند.
 (۳) از میزان نفوذ اعیان و اشراف زمین‌دار در مجلس و هیئت دولت کاست.
 (۴) به مراجع تقلید اطمینان داد که حجاب را محدود و یا ممنوع نخواهد کرد.

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سوالات زوج درس ۱ (تاریخ ۱)، شماره ۱۴۱ تا ۱۵۰ و زوج درس ۲ (تاریخ ۲)، شماره ۱۵۱ تا ۱۶۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

تاریخ (۱) (سوالات ۱۴۱ تا ۱۵۰)

زوج درس ۱

۱۴۱- در پی چه عاملی در عصر باستان، کشت گونه‌های جدیدی از گیاهان و درختان در سرتاسر قلمرو پهناور سلسله‌های ایران معمول شد؟

- (۱) ساخت بندهای متعدد به منظور آبیاری زمین‌ها
 (۲) ابتکار ایرانی‌ها در حفر قنات
 (۳) گسترش راه‌ها و توسعه تجارت
 (۴) اقدامات هخامنشیان در زمینه آبادانی زمین‌های بایر

۱۴۲- کدام گزینه درباره وضعیت کشاورزی در ایران عهد باستان نادرست است؟

- (۱) بیشتر مردم کشاورز بودند و روستاییان عمده جمعیت ایران را تشکیل می‌دادند.
 (۲) بیشتر زمین‌های کشاورزی متعلق به شاه، مقام‌های حکومتی، اشراف و روحانیون بزرگ بود.
 (۳) تعداد معدودی از کشاورزان بر روی زمین‌های بزرگان کار می‌کردند و سهمی از محصول را دریافت می‌کردند.
 (۴) اغلب صاحبان زمین‌های کشاورزی در شهرها زندگی می‌کردند.

۱۴۳- همه گزینه‌های زیر از جمله ویژگی‌های مشترک حکومت‌های هخامنشی و ساسانی است، به جز.....

- (۱) توسعه بنادر و احداث بندرهای جدید
 (۲) برقراری روابط بازرگانی با سرزمین‌های دور
 (۳) تولید و تأمین کالاهای مورد نیاز شاه و دربار در کارگاه‌های متعلق به حکومت
 (۴) رواج سکه‌های طلا در مبادلات تجاری

۱۴۴- چه تعداد از عبارتهای زیر درباره «باورهای کهن اقوام آریایی مهاجر به ایران» درست است؟

- الف) هم‌چون اقوام آریایی هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آن‌ها را یغ، اهوره و امرتا می‌خواندند.
 ب) برخلاف مردم ایلام، بین‌النهرین و یونان، برای خدایان خود، معابد باشکوه می‌ساختند.
 ج) اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدایانشان محدود به ناحیه و شهر خاصی نیست.
 د) برخی عناصر طبیعی مانند آب، آتش و خاک را مقدس می‌شمردند.
 ه) برای خشنودی خدایان، حیوانات را قربانی می‌کردند و سرودها و نیایش‌های گوناگونی می‌خواندند.

۱۴۵- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

- «در اواسط دوره اشکانیان، دین نفوذ و گسترش چشمگیری یافت و»
- (۱) بودایی - شاهزاده‌های از خاندان اشکانی برای نخستین بار، کتاب‌های بودایی را به زبان پهلوی ترجمه کرد.
- (۲) بودایی - به فلمر روم در آسیای صغیر راه یافت و در آن‌جا به کیشی مستقل تبدیل شد.
- (۳) زرتشتی - برخی از شاهان اشکانی، تصویر انشدانی را که نشانه گرایش آنان به کیش زرتشتی بود، بر روی سکه‌های خود نقش کردند.
- (۴) زرتشتی - به دستور بلاش یکم، اوستا که تا قرن‌ها به صورت شفاهی نقل می‌شد، به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.
- ۱۴۶- در دوره ساسانی، به ترتیب «فرزندان موبدان» و «فرزندان دبیران» کدام مواد درسی را در آموزشگاه‌ها فرا می‌گرفتند؟
- (۱) تعلیمات دینی، دانش‌های کشورداری و زبان‌های خارجی - خواندن و نوشتن، فنون رزمی و آداب و رسوم دینی
- (۲) خواندن و نوشتن، تعلیمات دینی و اوستایی - خط، زبان، ادبیات و حساب
- (۳) خط، زبان، ادبیات و تعالیم اوستایی - فنون رزمی، دانش‌های سیاسی و حساب
- (۴) کشورداری، فنون رزمی، اصول دین زرتشتی - زبان‌های خارجی، تعالیم دینی و ادبیات
- ۱۴۷- کدام مورد بعدها در تدوین خدای‌نامه‌ها و سرودن شاهنامه توسط فردوسی مورد استفاده قرار گرفت؟

- (۱) داستان‌های حماسی و عاشقانه مادی
- (۲) نوشته‌های ادبی که به زبان و خط پارتی از دوره اشکانی به جای مانده بود.
- (۳) داستان‌های ملی و پهلوانی که توسط گوسان‌ها نقل می‌شد.
- (۴) قصه‌های متعددی که در زمان هخامنشیان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خواندند.

۱۴۸- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«هنر گچ‌بری در زمان رواج یافت، در این دوره،»

- (۱) ساسانیان - هنر و معماری، شکوه شاهانه و تشریفات و تجملات درباری را به نمایش می‌گذاشت.
- (۲) اشکانیان - هنر مجسمه‌سازی متأثر از هنر یونانی رونق گرفت.
- (۳) اشکانیان - سفال‌ها نقش و طرح متنوع و گوناگونی داشتند.
- (۴) ساسانیان - طرح و نقشه بنای شهرها به شکل دایره بود.

۱۴۹- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ (به ترتیب)

- الف) از دوران هخامنشیان، شماری تندیس یا مجسمه جانوری و انسانی در تخت جمشید و شوش یافت شده است.
- ب) مصالح ساختمانی دوره اشکانی بیشتر شامل خشت، آجر، سنگ تراشیده و تراشیده بود.

ج) در دوره ساسانی برای تزئینات داخلی کاخ‌ها و بناها، از روش‌های گوناگونی مانند موزاییک‌کاری، نقاشی دیواری، گچ‌بری و نقش برجسته استفاده می‌شد.

۱) غ - غ - ص
۲) ص - غ - غ
۳) غ - ص - غ
۴) غ - ص - ص

۱۵۰- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«در دوره اشکانیان دوره هخامنشیان،»

- الف) برخلاف - تولیدات صنعتی و کارگاهی رونقی نداشت.
- ب) هم‌چون - کالاهای تجاری محدود و منحصر به اشیای تجملی و گران‌قیمت بود.
- ج) هم‌چون - چاپارخانه‌ها دایر بودند.
- د) برخلاف - سیاست آزادی دینی اعمال می‌شد.
- ه) هم‌چون - زبان‌های کهن ایرانی در مناطق مختلف فلات ایران رواج داشت.

۱) ۴
۲) ۳
۳) ۲
۴) ۱

تاریخ (۲) (سؤالات ۱۵۱ تا ۱۶۰)

۱۵۱- با توجه به تحولات سیاسی و نظامی عصر صفوی، چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«در پی و در زمان صفوی،»

- الف) شکست صفویان از سلطان سلیم - شاه اسماعیل - تبریز برای مدتی به اشغال عثمانی‌ها درآمد.
- ب) پیروزی صفویان در جنگ با ازبکان - شاه اسماعیل - بخش وسیعی از سرزمین‌های شرق ایران تا رود جیحون تحت حاکمیت صفویان درآمد.
- ج) لشکرکشی یرق‌آسای سپاه صفوی به آذربایجان - شاه عباس اول - عراق و عتبات عالیات به قلمرو صفوی افزوده شد.
- د) بی‌کفایتی جانشین شاه عباس اول - شاه صفی - قندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد.
- ه) یورش افغان‌های شورشی شهر قندهار به اصفهان - شاه سلطان حسین - سلسله صفویان سرنگون شد.

۱) ۲
۲) ۳
۳) ۴
۴) ۵

۱۵۲- شاه عباس اول صفوی در راستای کدام یک از اهداف خود، امرای سرکش و طغیانگر قزلباش را سرکوب کرد؟

- (۱) استفاده از تجارب فنی، اقتصادی و تجاری آن‌ها به نفع کشور
- (۲) ایجاد ثبات سیاسی و برقراری نظم و امنیت در داخل کشور
- (۳) نوسازی تشکیلات و تجهیزات سپاه و ایجاد سپاهی دائمی و حرفه‌ای
- (۴) توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و بهبود وضع مردم و رفاه همومی

۱۵۳- کدام عبارت‌ها درباره «اراضی خاصه» در عصر صفوی صحیح است؟

- (الف) متعلق به شخص شاه بود.
- (ب) در اختیار و تملک والیان ایالت‌ها قرار داشت.
- (ج) از زمان شاه عباس، درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می‌شد.
- (د) همواره در معرض مصادره قرار داشت.

(۱) ب - د

(۲) الف - ب

(۳) الف - ج

(۴) ج - د

۱۵۴- با توجه به وضعیت تعلیم و تربیت و مراکز آموزشی در عصر صفوی، درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ (به ترتیب)

(الف) علوم تجربی و ریاضیات برخلاف حکمت و فلسفه در ایران رو به افول نهاد.

(ب) تاریخ‌نگاری گرچه به طور کلی نسبت به دوره مغول و تیموری دچار افول شد، اما در سه حوزه تکنگاری، عمومی و محلی ادامه یافت.

(ج) مدارس در عصر صفوی، مرکزی برای آموزش معارف دینی و دیگر علوم بود و دارای مولفاتی بود که درآمد آن‌ها صرف مخارج این مدارس می‌شد.

(۱) ص - غ - ص

(۲) غ - ص - غ

(۳) ص - ص - ص

(۴) غ - غ - ص

۱۵۵- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر به کدام یک از شخصیت‌های بزرگ عصر صفوی اشاره دارد؟

(الف) شاخص‌ترین چهره فلسفی عصر صفوی

(ب) مؤلف کتاب بهارالانوار

(ج) از بنیان‌گذاران مکتب فلسفی اصفهان

(د) از خوشنویسان به نام عصر صفوی

(۱) صدرالدین محمدبن قوام شیرازی - محمدباقر مجلسی - میرداماد - میرعلی هروی

(۲) ملاصدرا - محمدتقی مجلسی - شیخ بهایی - میرعلی هروی

(۳) شیخ بهایی - محمدتقی مجلسی - میرداماد - میرعماد

(۴) صدرالمآلهین - محمدباقر مجلسی - شیخ بهایی - میرعماد

۱۵۶- با توجه به زمان وقوع جنگ‌های صلیبی، کدام گزینه درباره زمان رخدادهای زیر در مقایسه با جنگ‌های صلیبی صحیح است؟

(الف) روی کار آمدن شاهان نیرومند در انگلستان و فرانسه و تشکیل ارتش منظم توسط آن‌ها

(ب) انقراض امپراتوری شارلمانی و گسترش ناامنی در اروپا

(ج) گشایش نخستین مراکز آموزش عالی حقوق و طب در ایتالیا

(د) گسترش و تحکیم نظام فئودالیسم

(۱) «الف» و «د» پس از جنگ‌های صلیبی، «ج» پیش از جنگ‌های صلیبی و «ب» همزمان با جنگ‌های صلیبی

(۲) «ب» پیش از جنگ‌های صلیبی، «ج» و «د» همزمان با جنگ‌های صلیبی و «الف» پس از جنگ‌های صلیبی

(۳) «الف» و «ج» همزمان با جنگ‌های صلیبی و «ب» و «د» پیش از جنگ‌های صلیبی

(۴) «ب»، «ج» و «د» قبل از جنگ‌های صلیبی و «الف» پس از جنگ‌های صلیبی

۱۵۷- با توجه به رابطه «علت - معلول»، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) تهاجم دسته‌های ژرمن در سده‌های ۵ و ۶ م ← رکود تجارت و گسترش زندگی روستائینی

(۲) عدم موفقیت سیاسی و نظامی امپراتوری بیزانس برای تسلط بر کلیسای رم ← اتحاد و همکاری پاپ‌ها با شاهان و اشراف اروپای غربی

(۳) غفلت حکومت سلجوقی و اختلاف میان فاطمیان و عباسیان ← پیروزی صلیبیان در نخستین جنگ صلیبی

(۴) احیای شهرها و رشد تجارت ← روی کار آمدن شاهان نیرومند در اروپا

۱۵۸- دانشمندان عصر رنسانس با تکیه بر کدام یک از اصول تفکر اومالیستی، نظریه آموزشی جدید خود را ارائه کردند؟

(۱) لزوم انطباق هنجارهای اجتماعی با خواسته‌ها و تمایلات دنیوی انسان

(۲) لزوم تربیت دانشمندان برجسته به منظور نقش‌آفرینی در حیات شهری

(۳) حرمت نهادن به اعتبار و ارزش انسان و تأکید بر خصلت‌های درونی انسان

(۴) اصل آموزش‌پذیری انسان و شکوفایی استعدادهای او از طریق آموزش

۱۵۹- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در نیمه دوم قرن ۱۵م، دریانوردان که در سواحل غربی قاره آفریقا در اقیانوس اطلس مشغول کشف سرزمین‌های جدید شدند.»

- (۱) پرتغالی - از تجارت پررونق دریای مدیترانه و سرزمین‌های پیرامون آن، سود زیادی می‌بردند
 - (۲) پرتغالی - قادر به رقابت با دولت‌شهرهای ایتالیایی که تجارت منطقه مدیترانه را در انحصار خود داشتند، نبودند
 - (۳) اسپانیایی - با دولت عثمانی که بر مناطق شمال شرق و شرق مدیترانه مسلط بود، دشمنی داشتند
 - (۴) اسپانیایی - با نظریه کروی بودن زمین آشنایی داشتند
- ۱۶۰- در جنبش اصلاح دین که در فاصله قرون ۱۴ تا ۱۷م در قلمرو مسیحیت در اروپا رخ داد، موضوع مورد اعتراض افرادی که از درون کلیسا پا به عرصه انتقاد نهادند، چه بود؟

- (۱) ناهنجاری‌های اخلاقی کشیشان
- (۲) شیوه تعلیم و تربیت کلیسا
- (۳) آموزه‌های کلیسا درباره انسان و خدا
- (۴) دخالت کلیسا در امور سیاسی

۱۶۱- عبارت زیر به کدام یک از عوامل مورد توجه در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل و نقل اشاره دارد؟

«شیوه حمل و نقل کالاهایی که به مراقبت خاص نیاز دارند، با شیوه حمل کالاهای گران‌قیمت یا کالاهای سنگین متفاوت است.»

- (۱) سرعت و زمان نقل و انتقال
- (۲) میزان و نوع تقاضا
- (۳) هزینه حمل
- (۴) نوع و حجم محموله

۱۶۲- با توجه به رابطه «هدف - وسیله» کدام گزینه درست است؟

- (۱) گسترش حمل و نقل درون‌شهری ریلی - بهبود حمل و نقل عمومی درون‌شهری
- (۲) پیشرفت اقتصاد و گسترش تجارت با سایر کشورها - لزوم سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه حمل و نقل
- (۳) حمل و نقل چندوجهی یا چندمنظوره - مدیریت زمان و هزینه حمل و نقل
- (۴) وضع قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی - حفظ ایمنی در حمل و نقل

۱۶۳- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«در چند دهه اخیر، از انرژی‌های نو برای حمل و نقل استفاده شده، اما به کارگیری این نوع انرژی‌ها هنوز بسیار محدود است؛ زیرا»

- (۱) استفاده از آن نگرانی‌های جدی درباره حفظ محیط زیست به وجود می‌آورد.
- (۲) منابع تأمین این انرژی‌ها بسیار محدود است.
- (۳) میزان مصرف انرژی را افزایش می‌دهد.
- (۴) از نظر هزینه و فناوری، مشکلات و تنگناهای زیادی دارد.

۱۶۴- شهر «الف» با طول جغرافیایی ۷۰ درجه شرقی، ۲ ساعت و ۲۰ دقیقه با شهر «ب» اختلاف زمان دارد. چنان‌چه شهر «ب» در شرق شهر

«الف» قرار گرفته باشد، طول جغرافیایی شهر «ب» چقدر است؟

- (۱) ۳۵ درجه غربی
- (۲) ۱۰۵ درجه شرقی
- (۳) ۱۰۵ درجه غربی
- (۴) ۳۵ درجه شرقی

۱۶۵- مسافران پرواز هواپیمای کرمان به نجف، باید ساعت خود را (می‌دانیم که به ترتیب طول جغرافیایی شهرهای نجف و کرمان، ۴۴ و ۵۷ درجه شرقی است).

- (۱) ۵۲ دقیقه عقب بکشند.
- (۲) ۲۷ دقیقه جلو بکشند.
- (۳) ۵۲ دقیقه جلو بکشند.
- (۴) ۲۷ دقیقه عقب بکشند.

۱۶۶- حرکت همرفتی مواد در موجب حرکت صفحات نسبت به هم می‌شود که این حرکات در ابتدا موجب

- (۱) پوسته زمین - تجمع انرژی در محل گسستگی صفحات می‌شود.
- (۲) پوسته زمین - لغزش صفحات در کنار یک‌دیگر می‌شود.
- (۳) گوشته فوقانی - کشیدگی و فشردگی پوسته زمین می‌شود.
- (۴) گوشته فوقانی - ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل می‌شود.

۱۶۷- شدیدترین تنش زمین‌لرزه در کجا روی می‌دهد و میزان تخریب و خسارت ناشی از کدام گسل‌ها نسبت به سایر آن‌ها بیشتر است؟

- (۱) اطراف قطعات گسل‌ها - همگرا
- (۲) مرکز سطحی زمین‌لرزه - واگرا
- (۳) محلی که انرژی انباشته شده در سنگ برای اولین بار آزاد می‌شود - واگرا
- (۴) جایی که گسل شروع به از هم گسیختن می‌کند - همگرا

۱۶۸- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

- (۱) مرکالی - ریشتر - عمق کانونی زمین لرزه را محاسبه می‌کند.
- (۲) بزرگی - شدت - نشان‌دهنده مقدار انرژی‌ای است که زمین لرزه آزاد می‌کند.
- (۳) شدت - بزرگی - برای اندازه‌گیری آن از دستگاه لرزه‌نگار استفاده می‌شود.
- (۴) ریشتر - مرکالی - مقیاسی برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از زمین لرزه است.

۱۶۹- ایران در مرکز کدام محدوده زلزله‌خیز جهان قرار گرفته است؟

- (۱) جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا برخورد می‌کند.
- (۲) محلی که پوسته آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی به پوسته کف اقیانوس آرام برخورد می‌کند.
- (۳) جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند.
- (۴) محلی که پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.

۱۷۰- چه تعداد از عبارتهای داده‌شده درباره «زمین لرزه» صحیح است؟

- (الف) محل زمین لرزه‌ها و مرز صفحات، ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند.
- (ب) هر چه امواج مجبور به پیمودن مسیر طولانی‌تری برای رسیدن به سطح باشند، تخریب و خسارت زمین لرزه کاهش می‌یابد.
- (ج) همگرایی صفحات عریض‌تر و اقیانوس هند - اوراسیا موجب چین‌خوردگی و شکستگی بالای سرزمین ایران شده است.
- (د) زمین لرزه هم‌چون آتشفشان، از جمله مخاطرات طبیعی ناشی از فرآیندهای درونی زمین است.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

توجه: داوطلب گرامی، لطفاً از بین سؤالات زوج درس ۱ (جغرافیای ایران، شماره ۱۷۱ تا ۱۸۰) و زوج درس ۲ (جغرافیا ۲)، شماره ۱۸۱ تا ۱۹۰، فقط یک سری را به انتخاب خود پاسخ دهید.

جغرافیای ایران (سؤالات ۱۷۱ تا ۱۸۰)

زوج درس ۱

۱۷۱- چه تعداد از عبارتهای زیر درباره سکونتگاه‌های شهری در ایران صحیح است؟

- (الف) منظور از شهر، هر یک از نقاط جغرافیایی است که دارای مصوبه هیئت دولت بوده و دارای شهرداری باشد.
- (ب) از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، دارای سیمایی با ویژگی‌های خاص خود است.
- (ج) جمعیت زیاد ساکن در آن موجب شده که خانه‌ها فشرده و محله‌ها پرتراکم شود.
- (د) بیشتر ساکنان آن در بخش خدمات و صنعت شاغل هستند.
- (ه) معمولاً تفاوت زیادی در ارزش‌ها، آداب و رسوم و شیوه زندگی مردم آن مشاهده نمی‌شود.

(۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۳ (۴) ۲

۱۷۲- کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟

«شکل‌های مختلف سکونتگاه‌ها در ایران ناشی از است؛ برای مثال»

- (۱) نوع شیوه زندگی ساکنان آن - در شیوه زندگی عشایری، سکونت و یکجانشینی دیده نمی‌شود.
- (۲) نوع شیوه زندگی ساکنان آن - در روستاهای پراکنده، خانه‌ها با فاصله از هم قرار دارند.
- (۳) چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی در آن - روستاهای متمرکز تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود هستند.
- (۴) چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی در آن - اغلب ساکنان روستاها به کشاورزی اشتغال دارند.

۱۷۳- نقش هر سکونتگاه براساس چه عاملی تعیین می‌شود و کدام عبارت درباره نقش سکونتگاه‌ها نادرست است؟

- (۱) چگونگی پیدایش و کارکرد آن - نقش سکونتگاه‌ها در چهره و سیمای آن‌ها منعکس می‌شود.
- (۲) وضع جغرافیایی آن - امروزه همه سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند.
- (۳) چگونگی پیدایش و کارکرد آن - شهرهای تهران و اصفهان به دلیل وجود کارخانه‌های مهم و متعدد، نقش صنعتی دارند.
- (۴) وضع جغرافیایی آن - ممکن است نقش سکونتگاه در طول زمان تکامل و توسعه یابد.

۱۷۴- با توجه به رابطه «علت ← معلول» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) افزایش جمعیت ← تغییر شکل سکونتگاه‌ها
- (۲) نارسایی در زمینه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی ← ایجاد وضعیت نامناسب زندگی شهری
- (۳) رشد شتابان شهرنشینی ← پیدایش کلان‌شهرها
- (۴) مهاجرت معکوس ← حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها

۱۷۵- چه تعداد از گزاره‌های داده‌شده، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- «از جمله مهم‌ترین فعالیت‌های بخش کشاورزی در ایران و است که در مورد اولی می‌توان گفت»
- (الف) زراعت - دامداری - صادرات محصولات تولیدی این بخش هر ساله، ارزش فراوانی را وارد کشور می‌کند.
- (ب) باغداری - زراعت - کشت سبزیجات و محصولات جالیزی، مربوط به این بخش از فعالیت‌های کشاورزی است.
- (ج) دامداری - باغداری - بسیاری از مواد غذایی‌ای که ما مصرف می‌کنیم، مستقیم یا غیرمستقیم از این راه به دست می‌آید.
- (د) زراعت - باغداری - اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، موجب تنوع تولیدات این بخش شده است.

(۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱

۱۷۶- کدام عبارت‌ها درباره آن بخش از فعالیت‌های اقتصادی که «شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد

مختلف اولیه و تبدیل آن‌ها به محصولات جدید منجر می‌شود» صحیح است؟

(الف) کمک زیادی به ترسیم سایر بخش‌های اقتصادی می‌کند.

- (ب) به زنجیره فعالیت‌هایی گفته می‌شود که به طور غیرمستقیم در بهبود کیفیت و کمیت تولیدات کشور مؤثرند.
- (ج) در تجارت، تحقیق، توسعه و بهره‌روی، سهم قابل توجهی دارد.
- (د) بسیاری از مشاغل به طور مستقیم و یا غیرمستقیم به آن وابسته هستند.

(۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - د (۴) ب - ج

۱۷۷- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) بخش صنعت، محرک اصلی رشد، موفقیت و نوآوری کشورها به شمار می‌رود.
- (ب) امروزه زیربنای توسعه اقتصادی براساس سیستم حمل و نقل و ارتباطات مناسب آن شکل می‌گیرد.
- (ج) ایران از نظر جاذبه‌های طبیعی، در رتبه دهم و از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی، در رتبه پنجم جهانی قرار دارد.

(۱) ص - ص - غ (۲) غ - ص - ص (۳) ص - غ - ص (۴) غ - غ - غ

۱۷۸- عبارت «کشاورزی رونق نمی‌گیرد مگر این‌که امکانات مناسبی توسط بخش خدمات و صنعت فراهم شود» به کدام اصل مهم اشاره دارد؟

- (۱) نقش فعالیت‌های کشاورزی در تأمین مواد غذایی سالم، خودکفایی و ایجاد اشتغال
- (۲) لزوم توجه همه‌جانبه به بخش‌های مختلف فعالیت‌های اقتصادی به منظور توسعه اقتصادی
- (۳) نقش تحقیقات و پژوهش‌های بخش خدمات در توسعه بخش‌های کشاورزی و صنعت
- (۴) لزوم داشتن حمل و نقل مناسب به منظور بهره‌وری بهینه از استعدادهای محیطی

۱۷۹- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر، به ویژگی‌های کدام بخش از صنایع ماشینی کشورمان اشاره دارند؟

- (الف) بزرگ‌ترین بخش صنعتی کشور به شمار می‌رود.
- (ب) یکی از شاخصه‌های توسعه‌یافتگی کشور است که در سند چشم‌انداز، به آن توجه خاصی شده است.
- (ج) بخش زیادی از صادرات غیرنفتی کشور را پوشش می‌دهد.

- (۱) پتروشیمی - خودروسازی - فلزات اساسی
- (۲) نفت و گاز - خودروسازی - فلزات اساسی
- (۳) نفت و گاز - خودروسازی - فلزات اساسی
- (۴) نفت و گاز - پتروشیمی - صنایع دستی

۱۸۰- امروزه با توجه به مشکل توصیه می‌شود محور توسعه کشاورزی از تغییر یابد.

- (۱) محدودیت خاک و بهره‌وری کم - باغداری به توسعه زراعت
- (۲) محدودیت خاک و بهره‌وری کم - زراعت به توسعه باغداری
- (۳) کاهش منابع آبی کشور - باغداری به توسعه زراعت
- (۴) کاهش منابع آبی کشور - زراعت به توسعه باغداری

سوال دوازدهم (۱۸ تا ۱۹)

زوج درستی

۱۸۱- مبنای تقسیم‌بندی نواحی سیاسی به انواع مختلف چیست و اتحادیه اروپا از چه نوعی است؟

- (۱) مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت که آن را اداره می‌کند - ناحیه سیاسی فراملی
- (۲) نوع مدیریت فضای جغرافیایی و چگونگی توزیع قدرت در پهنه سرزمین - ناحیه سیاسی فراملی
- (۳) مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت که آن را اداره می‌کند - ناحیه سیاسی منطقه‌ای
- (۴) نوع مدیریت فضای جغرافیایی و چگونگی توزیع قدرت در پهنه سرزمین - ناحیه سیاسی ویژه

۱۸۲- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «ناحیه سیاسی» صحیح است؟

- (الف) به بخشی از سطح زمین گفته می‌شود که تحت مدیریت سیاسی یا فرمانروایی یک قدرت سیاسی باشد.
- (ب) قلمرو و فضای جغرافیایی، سازه انسانی و نظام مدیریت، ارکان آن هستند.
- (ج) کانونی دارد که قدرت سیاسی از آن نقطه در سطح کل ناحیه اعمال می‌شود.
- (د) دارای قلمرویی است که به وسیله خطوط اعتباری و قراردادی، از ناحیه دیگر جدا می‌شود.
- (ه) می‌تواند یک روستا، یک شهر، یک استان، یک کشور و حتی ناحیه وسیعی فراتر از یک کشور باشد.
- (و) مطالعه آن، یکی از موضوعات رشته جغرافیای سیاسی است.

(۱) ۵ (۲) ۶ (۳) ۴ (۴) ۳

۱۸۳- درستی (ص) یا نادرستی (غ) عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه، به درستی بیان شده است؟
 الف) برخی قوانین و مقررات کشور چین در بندر هنگ‌کنگ اجرا نمی‌شود.
 ب) مقر سازمان‌های بین‌المللی، یکی از کانون‌های نواحی سیاسی به شمار می‌روند.
 ج) همه کشورهای عضو اتحادیه اروپا، «یورو» را به عنوان واحد پول مشترک پذیرفته‌اند.
 ۱) ص - ص - ص
 ۲) غ - ص - غ

۴) غ - غ - ص

۱۸۴- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟
 «نخبه‌یوان در جمهوری آذربایجان کشورهای عضو اتحادیه اروپا،»
 ۱) هم‌چون - دارای نظام مدیریت متفاوت با ناحیه سیاسی ملی است.
 ۲) برخلاف - در سیاست خارجی، از اصول و شیوه‌های حکومت مرکزی تبعیت می‌کند.
 ۳) هم‌چون - دارای مجلس قانون‌گذاری و واحد پول مشترک با حکومت مرکزی است.
 ۴) برخلاف - به دلیل شرایط قومی و مذهبی، از استقلال محدودی برخوردار است.

۱۸۵- با توجه به ارکان کشور و عبارات داده‌شده، کدام گزینه صحیح است؟
 الف) هیچ کشوری بدون آن قابل تصور نیست.
 ج) بدون آن، کشور معنا و مفهومی ندارد.
 ۱) «الف» و «ب» = سرزمین / «ج» و «د» = ملت
 ۲) «ب» و «ج» = ملت / «الف» و «د» = سرزمین

ب) عنصر بنیادین یک کشور است.
 د) انسان‌ها نسبت به آن، نوعی وابستگی از خود نشان می‌دهند.
 ۲) «ب» و «د» = حکومت / «الف» و «ج» = سرزمین
 ۴) «الف» و «ج» = حکومت / «ب» و «د» = ملت

۱۸۶- مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگر چیست و کدام عبارت درباره آن درست است؟
 ۱) نظام سیاسی - وظیفه اداره امور سرزمین و جمعیت را برعهده دارد.
 ۲) نظام سیاسی - پیدایش و بقای یک کشور به آن بستگی دارد.
 ۳) مرز سیاسی - نشان‌دهنده اقتدار سیاسی و استقلال یک کشور است.
 ۴) مرز سیاسی - در روابط یک کشور با کشورهای همسایه تأثیرگذارند و می‌توانند عاملی برای ثبات و آرامش یا اختلاف و منازعه باشند.

۱۸۷- چه تعداد از عوامل زیر در انتخاب یک مکان به عنوان پایتخت مؤثر است؟
 «دسترسی آسان به مرزها و نزدیکی به آن‌ها - قرارگیری در تقاطع راه‌های ارتباطی - فضای جغرافیایی وسیع و گسترده - وجود قابلیت‌های محیطی مناسب - داشتن جمعیت قابل توجه - وجود نهادهای مالی و پولی و شرکت‌های بزرگ»
 ۱) ۶
 ۲) ۵
 ۳) ۴
 ۴) ۳

۱۸۸- از میان رفتن موجودیت کشور لهستان در دوره‌هایی از تاریخ، معلول چیست و این موضوع منطبق با کدام نظریه ژئوپلیتیکی است؟
 ۱) موقعیت جغرافیایی این کشور - نظریه هارتلند
 ۲) شکل و وسعت این کشور - نظریه راتزل
 ۳) موقعیت جغرافیایی این کشور - نظریه فضای حیاتی
 ۴) شکل و وسعت این کشور - نظریه مکیندر

۱۸۹- چه تعداد از عبارات‌های زیر درباره عوامل جغرافیایی مؤثر در قدرت ملی صحیح است؟
 الف) دسترسی به آب‌های آزاد یا دسترسی نداشتن به دریا در قدرت یا ضعف یک کشور تأثیرگذار است.
 ب) از بین دو کشور که شرایط یکسانی دارند، کشوری که سرزمین وسیع‌تری در اختیار دارد، قدرتمندتر است.
 ج) قابلیت دفاعی در کشورهایی که شکل مربع یا دایره دارند، زیاد است.
 د) امکان تبدیل کشورهایی که در منطقه معتدل واقع شده‌اند، به قدرت‌های سیاسی منطقه‌ای یا جهانی بیشتر است.
 ه) داشتن جمعیت زیاد به دلیل این که منبع کار و تولید ثروت و نیروی نظامی و دفاعی محسوب می‌شود، از عوامل قدرت ملی است.
 و) وجود منابع انرژی و معدنی در یک کشور در صورتی که در جهت توسعه صنایع قرار بگیرند، عامل قدرت است.
 ۱) ۵
 ۲) ۴
 ۳) ۳
 ۴) ۲
 ۵) ۱

۱۹۰- با توجه به مدل زیر، عبارات‌های زیر به ترتیب به کدام شکل از رابطه اشاره دارند؟

الف) حکومت‌ها با استفاده از قدرت می‌توانند امنیت و نظم اجتماعی برقرار کنند و اهداف خود را پیش ببرند.

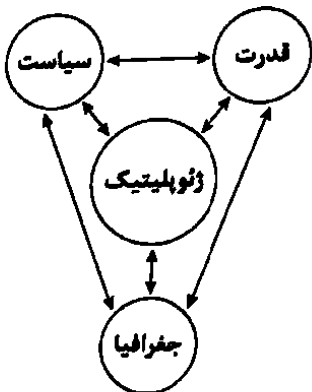
ب) سیاست‌ها و تصمیمات حکومتی در زمینه اقتصاد، اشتغال و توزیع درآمد بر توزیع امکانات و تجهیزات در فضاهای جغرافیایی اثر می‌گذارد.

۱) اثرپذیری قدرت از سیاست - تأثیر جغرافیا بر قدرت

۲) تأثیر جغرافیا بر سیاست - اثرپذیری قدرت از جغرافیا

۳) تأثیر قدرت بر جغرافیا - اثرپذیری جغرافیا از سیاست

۴) اثرپذیری سیاست از قدرت - تأثیر سیاست بر جغرافیا

فلسفه و منطق

فلسفه (۲)

۱۹۱- در کدام گزینه، هر دو عبارت، حاصل فعالیت یک نوع عقل یا دانش است؟

- (۱) موجودات عالم عقل در فید زمان و مکان نیستند - انسان دارای قوایی برای شناخت واقعیات است.
- (۲) بخشی از دانش‌ها مستقیماً موجب عمل ما می‌شوند - نسبت به هم مهربان باشیم و کسی را نرنجانیم.
- (۳) درک مفاهیم کلی از اختصاصات عقل انسان است - نسبت به حقوق هموعان خود احترام بگذاریم.
- (۴) مستاجر بالانصاف، باید اجاره خانه را به موقع بپردازد - خداوند باید عدل را در سراسر جهان بگستراند.

۱۹۲- اوج اختلاف دکارت با یک فیلسوف تجربه‌گرا را در کدام موضوع می‌توان یافت؟

- (۱) عدم اعتقاد به عالم عقل به عنوان یک عالم برتر و متعالی در جهان
- (۲) امکان اثبات عقلی امور ماوراءالطبیعه مانند خدا و نفس مجرد انسان
- (۳) محدود کردن رد و اثبات منطقی و عقلی قضایا به حوزه ریاضیات
- (۴) معتبر دانستن روش تجربه در کسب دانش و رسیدن به معرفت

۱۹۳- با توجه به اختلاف به وجود آمده میان فلاسفه دربارهٔ محدودهٔ کارآمدی عقل در ابتدای دورهٔ رنسانس و بعد از آن، کدام عبارت پذیرفتنی نیست؟

- (۱) فرانسیس بیکن بیش از همه سعی کرد در برابر فلاسفه قدیم، روش جدیدی را ارائه دهد.
- (۲) نگرش منفی بیکن نسبت به عقل استدلالی در میان همهٔ فیلسوفان اروپایی گسترش یافت.
- (۳) به دلیل نگرش برخی از فلاسفه غرب، امروزه عقل در اروپا، به عقل تجربی تقلیل پیدا کرده است.
- (۴) از نظر برخی تجربه‌گرایان، روشی که عقل با آن به شناخت واقعیت می‌رسد، روش تجربی است.

۱۹۴- به ترتیب «مخالفت با فلسفه و منطق» و «محدود کردن دایرهٔ اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن» توسط برخی از جریان‌های فکری،

با چه دلیل یا انگیزه‌ای صورت گرفته است؟

- (۱) نكوهش عقل و بی‌اعتبار دانستن علوم عقلی به خصوص فلسفه - همخوانی نداشتن هیچ‌یک از روش‌های عقلی با مسائل دینی
- (۲) نشان دادن جایگاه ممتاز و ویژهٔ عقلانیت دینی به جای تفکر فلسفی - جلوگیری از آسیب رساندن روش‌های عقلی به دین
- (۳) ترغیب جامعه به فراگیری علوم اسلامی به جای فلسفه و منطق یونانی - همسو نبودن مسائل فلسفه با داده‌ها و آموزه‌های دین
- (۴) دغدغهٔ دینی مبنی بر ناسازگاری عقاید فیلسوفان با عقاید اسلامی - کاربردی نبودن برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی

۱۹۵- از نظر فیلسوفان مسلمان، بهره‌گیری از دستاوردهای متفکران ملل مختلف در دانش فلسفه ضروری است به شرطی که

- (۱) عین دستاوردهای وحی و کاملاً با آن سازگار باشد.
- (۲) عامل گمراهی فکری و عملی افراد جامعه نشود.
- (۳) مسائل آن دانش مربوط به هستی و حقیقت اشیا باشد.
- (۴) همراه با نقد و بررسی سخنان آن فلاسفه باشد.

۱۹۶- کدام مرتبهٔ عقل را می‌توان مرتبهٔ «عدم» دانست و چرا؟

- (۱) عقل بالفعل - چون فقط قادر به درک بدیهیات است.
- (۲) عقل بالقوه - زیرا فاقد صور معقوله است.
- (۳) عقل بالقوه - چون مرتبهٔ ضعیف ادراک عقلی است.
- (۴) عقل بالفعل - زیرا از علوم نظری تهی است.

۱۹۷- این بیان حضرت علی (ع) که می‌فرماید: «هر کس خدا را دو چیز ببندارد، برای او جزء قائل شده است» با کدام یک از عوامل زمینه‌ساز حیات

تفکر، در قرآن و روش پیشوایان دینی، تناسب بیشتری دارد؟

- (۱) بزرگداشت علم و حکمت به عنوان نتیجهٔ خردورزی
- (۲) فرا خواندن مسلمانان به یادگیری دانش دیگر تمدن‌ها
- (۳) ارزش قائل شدن برای خود اندیشه و خردورزی
- (۴) طرح مباحث علمی و عقلی و استفاده از انواع استدلال

۱۹۸- فارابی به علت توانست آموخته‌های خود از افلاطون و ارسطو و سایر فیلسوفان گذشته را در یک نظام فلسفی جدید عرضه کند و

فلسفهٔ مشائی را در جهان اسلام پنا نهد.

- (۱) آشنایی با میراث فلسفی یونان
- (۲) تلاش‌های محکم و استوار خویش
- (۳) آشنایی عمیق با تعالیم اسلام
- (۴) استفاده از روش قیاس برهانی

۱۹۹- کدام عبارت با اندیشه‌های فارابی دربارهٔ مدینه‌ها همخوانی ندارد؟

- (۱) در مقابل مدینهٔ فاضله، مدینهٔ جاهله است که رئیس آن، مردم را برای رسیدن به لذت‌های دنیایی همراهی می‌کند.
- (۲) مدینهٔ فاضله، مدینهٔ مطلوب و مناسبی است که امکان نیل به سعادت را دارد و رئیس آن با مبدأ وحی در ارتباط است.
- (۳) اعضای مدینه‌ها مانند بدن انسان دارای مراتب برتر یا فروتری هستند و متناسب با ظرفیت خود در جای مناسب قرار دارند.
- (۴) هدف مدینه در تعیین نوع مدینه، دخیل است و لذا مهم‌ترین تفاوت مدینهٔ فاضله و مدینهٔ جاهله در هدف آن‌ها است.

- ۲۰۰- کدام عبارت درست است؟
- (۱) از نظر فارابی، دستیابی به سعادت و کمال انسان تنها با تعاون تمام اعضای جامعه میسر است. به همین دلیل، هدف اصلی جامعه را سعادت انسان در دنیا و آخرت می‌داند.
 - (۲) فارابی با تأثیرپذیری از فیلسوفان یونانی، ریاست جامعه را بر عهده تنها فیلسوفی می‌گذارد که روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد و به عالی‌ترین درجات تعقل رسیده است.
 - (۳) فارابی نه تنها مفسر بی‌نظیر برخی از آثار ارسطوست، بلکه در فلسفه سیاست نیز نظریه‌پرداز بود و دیدگاه ویژه‌ای را مطرح کرد که به دیدگاه این فیلسوف نزدیک است.
 - (۴) فلسفه سیاسی فارابی از تفکر فیلسوفان یونانی و حکیمان ایران قدیم متأثر بوده، اما بیشتر بر مبنای فلسفه افلاطونی و ارسطویی و به شیوه‌ای استدلالی تدوین شده است.

منطق

- ۲۰۱- در قیاس استثنایی منفصل حقیقی، یکی از مقدمات شرطی است و
- (۱) مقدمه دیگر آن حملی است اگر چه دارای نتیجه شرطی است.
 - (۲) مقدمه دوم نقیض هر یک از دو طرف قضیه شرطی است.
 - (۳) عین نتیجه یا نقیض نتیجه قیاس در مقدمات وجود دارد.
 - (۴) نتیجه و مقدمه دوم، تکرار بخشی از مقدمه اول است.
- ۲۰۲- به ترتیب اگر قضیه «الف یا ب»، منفصل حقیقی و «ج یا ک» مانع‌الجمع باشد، آن‌گاه و
- (۱) اگر غیر ب، آن‌گاه غیر الف - اگر ج، آن‌گاه غیر ک.
 - (۲) اگر ب، آن‌گاه غیر الف - اگر ک، آن‌گاه غیر ج.
 - (۳) اگر الف، آن‌گاه غیر ب - اگر غیر ج، آن‌گاه ک.
 - (۴) اگر غیر ب، آن‌گاه الف - اگر غیر ک، آن‌گاه ج.
- ۲۰۳- با کدام دو مفهوم، می‌توان یک قضیه منفصل مانع‌الجمع ساخت؟
- (۱) محصوره و شخصیه
 - (۲) شکل و غیردایره
- ۲۰۴- کدام گزینه قابلیت تبدیل به چند قضیه شرطی متصل را دارد؟
- (۱) اگر آفتاب بتابد و هوا صاف باشد، به پیاده‌روی خواهیم رفت.
 - (۲) اگر برنامه‌ریزی، معلم خوب و تلاش کافی داشته باشید، موفق خواهید شد.
 - (۳) اگر عدالت برقرار باشد، فقر کم‌رنگ، امنیت اقتصادی و رضایت برقرار خواهد بود.
 - (۴) اگر کتاب منطق را تهیه کنم و تست کافی بزنم، درصد منطقم بالا خواهد رفت.
- ۲۰۵- در کدام یک از قیاس‌های زیر، مغالطه اتفاق افتاده است؟
- (۱) اگر این موجود حافظ ارزش‌های انسانی باشد، باید نسبت به ظلم اعتراض کند. سنگ که اعتراض نمی‌کند؛ پس انسان نیست.
 - (۲) هر کسی که با اخلاق و بافضیلت باشد، قطعاً انسان است. سقراط انسان بود؛ پس با اخلاق و بافضیلت است.
 - (۳) هر چیزی که جسم باشد، ویژگی‌هایی مانند مکان را دارد. سنگ و کامپیوتر جسم هستند؛ پس مکان را اشغال می‌کنند.
 - (۴) اگر موجودی انسان باشد، قطعاً دارای تفکر است. این موجود دارای قوه نطق باطنی است؛ پس می‌شود گفت انسان است.
- ۲۰۶- به ترتیب بین دو جزء قضیه «مانع‌الرفع»، «مانع‌الجمع» و «حقیقی»، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه برقرار است؟
- (۱) عموم و خصوص من‌وجه - تباین - تباین
 - (۲) عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من‌وجه - تباین
 - (۳) تباین - تباین - تباین
 - (۴) عموم و خصوص من‌وجه - عموم و خصوص مطلق - تباین
- ۲۰۷- در استدلال: «اگر دانش‌آموزی منطق و فلسفه بداند، می‌توان گفت دارای دیپلم انسانی است. پس: فلانی منطق و فلسفه نمی‌داند» چه مغالطه‌ای روی داده است؟
- (۱) وضع مقدم
 - (۲) وضع تالی
 - (۳) رفع تالی
 - (۴) رفع مقدم
- ۲۰۸- در چند مورد از عبارت‌های زیر، نوع مغالطه درست ذکر شده است؟
- (الف) مسموم کردن چاه: لطفاً برای برگزاری بازی فردا، ساز مخالف نزن چون فقط کسانی که به ارتقای تیم علاقه ندارند، با تصمیمات جدیدی که برای تیم گرفته شده، مخالفت می‌کنند.
 - (ب) تله‌گذاری: همه فوتبال‌دوستان، کاپیتان محبوب تیم استقلال را دوست دارند و دقیقاً تمام کسانی که کاپیتان تیم محبوبشان استقلال را دوست دارند، فوتبال دوست‌اند.
 - (ج) بار ارزشی کلمات: همه خواهان برقراری عدالت اجتماعی هستند و اگر می‌بینید که تعداد محدودی با این مسئله مخالفت می‌کنند، نباید آن‌ها را زیاد جدی گرفت.
 - (د) تله‌گذاری: شما که مورد اعتماد همه هستید. اما سخنان شما در جلسه هیئت‌مدیره قابل انتظار نبود.

۲۰۹- مغالطه کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- (۱) این کتاب تازه چاپ شده مخصوص روشنفکرانی مثل شماست.
 - (۲) دانش آموز؛ من که اهل دعوا نیستم، فقط داشتم از حق خودم دفاع می‌کردم.
 - (۳) ضرب‌المثل: «خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو»
 - (۴) وقتی که هر فیلمی می‌تواند مفید باشد، پس همه مفیدها به نحوی فیلم‌اند.
- ۲۱۰- به ترتیب هر یک از موارد زیر، بیانگر کدام یک از کاربردهای استدلال است؟
- (الف) ثابت کردن اعتبار یک قیاس اقترانی شکل دوم
 - (ب) گفت‌وگوی دوستانه دو نفر برای کشف زاویه‌های پنهان یک واقعیت
 - (ج) تبلیغات تلویزیونی یک مؤسسه برای جلب نظر دانش‌آموزان

- (۱) برهان - جدل - سخنرانی
- (۲) برهان - برهان - قانع کردن
- (۳) جدل - برهان - سفسطه
- (۴) جدل - جدل - خطابه

سوال دوازدهم انسانی

۲۱۱- کدام یک از پرسش‌های زیر در فلسفه اخلاق بررسی می‌شوند؟

- (۱) چه رفتاری خوب و چه رفتاری بد است؟
 - (۲) انسان از چه رفتارهایی باید اجتناب کند؟
 - (۳) اساساً معیار فعل اخلاقی، چه چیزی است؟
 - (۴) باید و نیاید‌های اخلاقی، چه چیزهایی هستند؟
- ۲۱۲- درباره اخلاق در وجود انسان می‌توان گفت:

- (۱) عامل تمایز انسان با سایر موجودات است؛ به حدی که سایر حیوانات توجه کم‌تری به اخلاق دارند.
- (۲) اخلاق مدار بودن و گرایش به فعل اخلاقی، مهم‌ترین عامل تمایز انسان با سایر حیوانات است.
- (۳) همه فلاسفه، انسان را براساس گرایش فطری به اخلاق و فعل اخلاقی تعریف کرده‌اند.
- (۴) درک خوبی و بدی توسط انسان، حاکی از گرایش به اخلاق در وجود او می‌باشد.

۲۱۳- کدام یک از گزینه‌های زیر، از اوصاف اعمال اخلاقی است؟

- (۱) اعمال اخلاقی همواره مورد ستایش قرار می‌گیرند.
- (۲) اعمال اخلاقی ممکن است جنبه منفی داشته باشند.
- (۳) حوزه تفکر ثانی همواره به اعمال و امور اخلاقی تعلق دارد.
- (۴) اموری که مورد تشویق قرار می‌گیرند، قطعاً اخلاقی هستند.

۲۱۴- کدام یک از گزینه‌های زیر، به ترتیب فعل طبیعی و فعل اخلاقی است؟

- (۱) پیروی از قانون - خرید از فروشگاه
- (۲) ورزش کردن - دروغ‌گویی
- (۳) خیاطی کردن - خرید خانه
- (۴) سرقت کردن - احترام به دیگران

۲۱۵- کدام یک از گزاره‌های زیر، به تعریف «نیک‌بختی» از دیدگاه افلاطون نزدیکی بیشتری دارد؟

- (۱) نیک‌بختی به معنای سلب اوصاف غضب و شهوت از انسان است.
- (۲) نیک‌بختی صرفاً به معنای وجود داشتن قوه عقل در انسان است.
- (۳) نیک‌بختی به معنای آراستگی انسان به فضیلت حکمت است.
- (۴) نیک‌بختی به معنای رشد کردن عقل و رسیدن به اعتدال است.

۲۱۶- کدام گزینه در مقایسه دیدگاه اخلاقی کانت و ارسطو درست است؟

- (۱) کانت برخلاف ارسطو، اموری مانند راستگویی را به صورت مطلق، اخلاقی نمی‌داند.
- (۲) کانت همانند ارسطو، معیار اخلاقی بودن یک عمل را در فعل جست‌وجو می‌کند.
- (۳) کانت همانند ارسطو، انجام یک عمل را برای رسیدن به سعادت، اخلاقی می‌داند.
- (۴) کانت برخلاف ارسطو، به عمومیت معیار فعل اخلاقی در میان افراد اعتقاد دارد.

۲۱۷- کدام گزینه تبیین مناسب‌تری از دیدگاه اخلاقی ماتریالیست‌ها ارائه داده است؟

- (۱) فعل اخلاقی تنها زمانی ارزش حقیقی دارد که در راستای منافع مادی باشد.
- (۲) تقسیم‌بندی اعمال انسان به طبیعی و اخلاقی، دارای اعتبار واقعی نیست.
- (۳) اعمال اخلاقی که در جهت رفع نیازهای مادی باشند، فضیلت است.
- (۴) اموری مانند صداقت برای زندگی اجتماعی ضروری نیستند.

۲۱۸- عبارت «آن‌چه بر خود می‌پسندی، برای دیگران نیز بپسند» مستقیماً مورد قبول کدام فیلسوف یا فلاسفه زیر است؟

- (۱) صرفاً کانت
- (۲) صرفاً توماس هابز
- (۳) افلاطون و کانت
- (۴) توماس هابز و کانت

۲۱۹- کدام گزینه از دیدگاه فیلسوفان مسلمان، نمی‌تواند از دلایل انجام رذائل توسط انسان باشد؟

- (۱) تضاد و تلاقی میان تمایلات انسان با چیرگی تمایلات حیوانی همراه شود.
- (۲) پشتوانه محکمی به نام ایمان وجود ندارد که انسان را به فضائل هدایت کند.
- (۳) گرایش فطری به سوی فضائل و دوری از رذائل در برخی از انسان‌ها وجود ندارد.
- (۴) انسان موجودی مختار است و می‌تواند از فرمان عقل و فرمان خداوند سرپیچی کند.

۲۲۰- کدام گزینه به صورت واضح‌تری به نقش عقل در دیدگاه اخلاقی فیلسوفان مسلمان اشاره کرده است؟

- (۱) سبب اعتدال در قوای وجودی انسان و انجام فعل اخلاقی می‌شود.
- (۲) منبع شناخت فضیلت‌ها و رذیلت‌ها و در نهایت کمال روح می‌شود.
- (۳) عامل پیروی انسان از وجدان خویش در انجام اعمال مختلف می‌شود.
- (۴) سبب ابداع قوانین اخلاقی به دلیل آغاز زندگی اجتماعی شده است.

۲۲۱- کدام گزینه به ترتیب متضمن پاسخ درست پرسش‌های زیر در مورد «اوراق مشارکت» است؟

- (الف) میزان ریسک‌پذیری خرید اوراق مشارکت به چه شکل است؟
 (ب) سالیانه چه مقدار مواد غذایی مطابق اعلام فائو، اسراف می‌شود و برابر چه چیزی است؟
- (۱) با توجه به دریافت سود در پایان دوره، ریسک پایینی دارند - سالیانه حدود ۱/۳ میلیون تن، یک‌سوم کل محصول غذایی جهان
 - (۲) با توجه به سود کمشان، ریسک بالایی دارند - سالیانه حدود ۱/۳ میلیون تن، یک‌سوم کل محصول غذایی جهان
 - (۳) با توجه به دریافت سود در پایان دوره، ریسک پایینی دارند - سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن، یک‌سوم کل محصول غلات جهان
 - (۴) با توجه به سود کمشان، ریسک بالایی دارند - سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن، یک‌سوم کل محصول غلات جهان

۲۲۲- برای کدام کالا، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد و مرحله سوم خرید مقایسه‌ای کدام است؟

- (۱) کالای گران‌تر و پیچیده‌تر - تعیین معیار
- (۲) کالای ضروری و لوکس - ارزیابی
- (۳) کالای گران‌تر و پیچیده‌تر - ارزیابی
- (۴) کالای ضروری و لوکس - تعیین معیار

۲۲۳- کدام گزینه در خصوص سرمایه‌گذاری در مواردی مانند طلا و سهام، صحیح است؟

- (۱) در سهامداری برخلاف خرید طلا حتی اگر قیمت ورقه سهام تغییر نکنند، با دریافت سود سالانه شرکت همراه است.
- (۲) از جمله مزایای سرمایه‌گذاری خرید طلا، این است که در زمان‌هایی معین و سررسیدهای خاص سود دریافت می‌کنیم.
- (۳) سرمایه‌گذاری در مواردی مانند طلا و سهام، سرمایه‌گذاری‌هایی مولد هستند که به افزایش ظرفیت تولیدی کشور کمک می‌کند.
- (۴) خرید طلا نیز همانند خرید سهام به پول خیلی زیادی نیاز دارد و هر زمان هم که بخواهیم، توانایی فروشش را دارا هستیم.

۲۲۴- آقای احمدی می‌خواهد که یک تلفن همراه بخرد، او از طریق شغل ثابتش، ماهیانه حدود ۶/۵ میلیون تومان درآمد دارد و ماهیانه هم حدود ۱ میلیون تومان با کار در اسنپ درآمد دارد، پس اگر مخارج او به شکل زیر باشد:

- هزینه‌های رفت و آمد ماهیانه و خوراک آقای احمدی: ۳/۵ میلیون تومان
- هزینه‌های جانبی ماهیانه سکونتش: ۱ میلیون تومان
- هزینه‌های پوشاک هر ۳ ماه یک بار: ۵ میلیون تومان

(الف) با توجه به پس‌انداز ماهیانه‌اش، خرید یک موبایل به ارزش ۳۲ میلیون تومان جزء کدام دسته از اهداف است؟
 (ب) دستیابی به این هدف حدوداً چه مدت طول می‌کشد؟

- (۱) الف: بلندمدت ب: ۲۰ ماه
- (۲) الف: میان‌مدت ب: ۲۰ ماه
- (۳) الف: میان‌مدت ب: ۲۵ ماه
- (۴) الف: بلندمدت ب: ۲۵ ماه

۲۲۵- کدام گزینه درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارتهای زیر را در مورد «خرید مقایسه‌ای» به درستی نشان می‌دهد؟

- (الف) مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند، باید در مرحله سوم مشخص گردد.
- (ب) مرحله سوم شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف است.
- (ج) مرحله پنجم (تصمیم‌گیری) انتخاب گزینه نهایی است.
- (د) در مرحله دوم باید معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است، تعیین گردد.

- (۱) غ - غ - ص - ص (۲) ص - غ - ص - ص (۳) ص - ص - ص - ص (۴) غ - غ - ص - غ

۲۲۶- مصرف مسئولانه، مصرفی است که

- ۱) احاره می‌دهد به نام لست مصرفی خریدمان دست پیدا کنم و همه آن‌ها را نهه کنیم
 - ۲) احاره می‌دهد جرجه تبدیل‌ها و نمرات طسمی همواره ادامه پیدا کند و منوقف نشود.
 - ۳) با در نظر گرفتن تمام شرایط و امکانات موجود و منابع طبیعی در دسترس صورت پذیرد.
 - ۴) در آن کلاهای مصرفی به طرز صحیحی مورد استفاده قرار می‌گیرند و اسراف در آن نمی‌شود.
- ۲۲۷- به ترتیب هر یک از عبارات‌های زیر مربوط به حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت است یا بلندمدت؟

الف) می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.

ب) نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند.

ج) نرخ سود این سپرده‌ها همزمان با افزایش نرخ سود عمومی بانک‌ها افزایش نمی‌یابد.

۱) کوتاه‌مدت - بلندمدت - کوتاه‌مدت

۲) بلندمدت - کوتاه‌مدت - کوتاه‌مدت

۳) بلندمدت - بلندمدت - کوتاه‌مدت

۴) کوتاه‌مدت - بلندمدت - بلندمدت

۲۲۸- کدام گزینه به دو سؤال زیر در رابطه با «بیمه» به درستی پاسخ می‌دهد؟

الف) خطرپذیری در «بیمه» به چه معناست؟

ب) کارکرد اصلی بیمه چیست؟

۱) الف: خطرپذیری عبارت است از شانس وقوع یک خطر یا یک حادثه بد. ب: نگرانی ناشی از خطر وقوع حادثه را از زندگی مردم و فعالیت‌های اقتصادی دور می‌کند.

۲) الف: خطرپذیری عبارت است از نهراسیدن از خطرات و حوادث احتمالی. ب: باعث سرمایه‌گذاری مطمئن و سودآوری برای شرکت‌های بیمه‌ای خواهد شد.

۳) الف: خطرپذیری عبارت است از شانس وقوع یک خطر یا یک حادثه بد. ب: باعث سرمایه‌گذاری مطمئن و سودآوری برای شرکت‌های بیمه‌ای خواهد شد.

۴) الف: خطرپذیری عبارت است از نهراسیدن از خطرات و حوادث احتمالی. ب: نگرانی ناشی از خطر وقوع حادثه را از زندگی مردم و فعالیت‌های اقتصادی دور می‌کند.

۲۲۹- کدام گزینه درست‌سؤالات زیر است؟

الف) به چه بانک‌هایی قرض الحسنه می‌گویند؟

ب) در بازار سرمایه، تولیدکننده مستقیماً سرمایه مورد نیاز خود را از تهیه می‌کند.

ج) وقتی که اوراق می‌خریم، پس از انقضای مدت سررسید آن، علاوه بر اصل پول (سرمایه)، سود آن را هم می‌گیریم.

۱) الف: بانک‌هایی که به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری افراد، برای مشتری، سودهایی با نرخ بالاتری نسبت به بقیه در نظر می‌گیرند.
ب: مردم ج: سهام

۲) الف: بانک‌هایی که به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری افراد، برای مشتری، سودهایی با نرخ بالاتری نسبت به بقیه در نظر می‌گیرند.
ب: بانک‌ها ج: مشارکت

۳) الف: بانک‌هایی که به سپرده‌های پس‌انداز سود نمی‌دهند؛ بلکه به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری، امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند.
ب: مردم ج: مشارکت

۴) الف: بانک‌هایی که به سپرده‌های پس‌انداز سود نمی‌دهند؛ بلکه به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری، امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند.
ب: بانک‌ها ج: سهام

۲۳۰- فردی ۳۵۰۰ ورقه سهام را به ارزش ۷,۰۰۰,۰۰۰ میلیون تومان در عرضه اولیه خریداری کرده است. در صورتی که قیمت بازاری هر ورقه ۱۰

درصد بیشتر از قیمت اسمی آن باشد، قیمت بازاری هر ورقه سهام چقدر است؟

۱) ۳۳۰۰ تومان ۲) ۳۱۵۰ تومان ۳) ۲۵۰۰ تومان ۴) ۲۲۰۰ تومان

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۲/۱۲/۱۸

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۳) دوره دوم متوسطه پایه دوازدهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوال: ۱۹۰	مدت پاسخگویی: ۲۰۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضیات	۱۵	۱	۱۵	۳۵ دقیقه
		۱۰	۱۶	۲۵	
		۱۰	۲۶	۳۵	
۲	علوم و فنون ادبی	۱۵	۳۶	۵۰	۲۵ دقیقه
		۱۰	۵۱	۶۰	
		۱۰	۶۱	۷۰	
۳	جامعه‌شناسی	۱۰	۷۱	۸۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۸۱	۹۰	
		۱۰	۹۱	۱۰۰	
۴	روان‌شناسی	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۱۰ دقیقه
۵	زبان عربی (اختصاصی)	۲۰	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
۶	تاریخ	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۱۴۱	۱۵۰	
		۱۰	۱۵۱	۱۶۰	
۷	جغرافیا	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
		۱۰	۱۸۱	۱۹۰	
۸	فلسفه و منطق	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۲۰۱	۲۱۰	
		۱۰	۲۱۱	۲۲۰	
۹	اقتصاد	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۱۰ دقیقه

پاسخ دوازدهم امتحانی

دنباله حسابی کاهشی و متنازل هر دو جمله متوالی ۳ واحد است پس $d = -3$

$$d = \frac{b-a}{m+1} \Rightarrow -3 = \frac{a-5}{7+1} \Rightarrow (-3)(8) = a-5$$

$$\Rightarrow -24+5 = a \Rightarrow a = -19$$

عدد آخر دنباله -۱۹ است.

جمله ما قبل آخر $-19+3 = -16$

$-16+3 = -13$

$2, \dots, -13, -16, -19$

مجموع سه جمله آخر: $(-13)+(-16)+(-19) = -48$

دنباله جدید ساخته شده شامل جملات با شماره‌های مضرب ۴ است.

$$d = a_7 - a_1 = \frac{7}{4} - 2 = -\frac{1}{4}$$

جمله هفتم دنباله جدید (یعنی جمله بیست و هشتم دنباله اولیه)

$$a_{28} = a_1 + 27d = 2 + 27(-\frac{1}{4}) = 2 - \frac{27}{4} = -\frac{19}{4}$$

$$a_7 = a_1 + 6d \Rightarrow 6 = 12 + 6d \Rightarrow 6 - 12 = 6d \Rightarrow -6 = 6d \Rightarrow d = -1$$

$S_n = 0, a_1 = 12, d = -1, n = ?$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow 0 = \frac{n}{2}(2(12) + (n-1)(-1))$$

غیرقابل قبول $n = 0$

$$24 - 2n + 2 = 0 \Rightarrow 27 = 2n \Rightarrow n = \frac{27}{2} = 13.5$$

تقسیم طرفین بر $a_1 r$

$$a_2 = \lambda a_1 \Rightarrow a_1 r = \lambda a_1 r \Rightarrow r = \lambda \Rightarrow r = 2$$

$$a_7 = a_1 r^6 \Rightarrow 24 = a_1 (2)^6 \Rightarrow 24 = 64 a_1 \Rightarrow a_1 = \frac{24}{64} = \frac{3}{8}$$

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow S_7 = \frac{\frac{3}{8}(1-2^7)}{1-2} = \frac{3(1-128)}{-1} = 3(127) = 381$$

می‌دانیم اگر a, b, c سه جمله متوالی دنباله هندسی باشند همواره رابطه $b^2 = ac$ برقرار است:

$$(6)^2 = (3x+2)(x-2) \Rightarrow 36 = 3x^2 - 9x + 2x - 4$$

$$\Rightarrow 3x^2 - 6x - 9 - 26 = 0 \Rightarrow 3x^2 - 6x - 35 = 0$$

$$\xrightarrow{+3} x^2 - 2x - 15 = 0 \Rightarrow (x+3)(x-5) = 0$$

غ $x+3=0 \Rightarrow x=-3$

ق $x-5=0 \Rightarrow x=5$

$5-2, 6, 3(5)+2 \Rightarrow 2, 6, 18, \dots \Rightarrow a_1 = 2, r = 3$

جمله هفتم دنباله برابر است با: $a_7 = a_1 r^6 = 2(3)^6 = 2 \times 729 = 1458$

$$a_{n+1} = 2a_n + (n+2)$$

$n=1 \rightarrow a_2 = 2a_1 + (1+2) \Rightarrow 22-12 = 2a_1$

$\Rightarrow 10 = 2a_1 \Rightarrow a_1 = 5$

$n=8 \rightarrow a_9 = 2a_8 + (8+2) \Rightarrow 5-11 = 2a_8$

$\Rightarrow -6 = 2a_8 \Rightarrow a_8 = -3$

$n=7 \rightarrow a_8 = 2a_7 + (7+2) \Rightarrow -3-10 = 2a_7$

$\Rightarrow -13 = 2a_7 \Rightarrow a_7 = -\frac{13}{2} = -6.5$

$$a_n = \frac{k+2n}{n+1}$$

$n=1 \rightarrow a_1 = \frac{k+2(1)}{(1)+1} \Rightarrow a_1 = \frac{k+2}{2}$

$n=4 \rightarrow a_4 = \frac{k+2(4)}{(4)+1} \Rightarrow a_4 = \frac{k+8}{5}$

طبق رابطه داده شده داریم:

$$a_4 = 2a_1 + 2 \Rightarrow \frac{k+8}{5} = 2 \left(\frac{k+2}{2} \right) + 2$$

$$\Rightarrow \frac{k+8}{5} = k+2+2 \Rightarrow \frac{k+8}{5} = k+4 \Rightarrow 5k+20 = 5k+20 = k+8$$

حال $k = -3$ را در جمله عمومی جایگزین می‌کنیم:

$$a_n = \frac{-3+2n}{n+1} \Rightarrow a_7 = \frac{-3+2(7)}{(7)+1} = \frac{-3+14}{8} = \frac{11}{8} = 1.375$$

$$a_{n+1} = \frac{1}{r} \left(a_n + \frac{k}{a_n} \right), a_1 = k$$

$n=1 \rightarrow a_2 = \frac{1}{r} \left(a_1 + \frac{11}{a_1} \right) = \frac{1}{r} \left(11 + \frac{11}{11} \right) = \frac{1}{r} (12) = 6$

$n=2 \rightarrow a_3 = \frac{1}{r} \left(a_2 + \frac{11}{a_2} \right) = \frac{1}{r} \left(6 + \frac{11}{6} \right) = \frac{1}{r} \left(\frac{47}{6} \right) = \frac{47}{12}$

$$\begin{cases} a_{11} - a_9 = 5 \\ a_{11} + a_9 = 25 \end{cases}$$

$$2a_{11} = 30 \Rightarrow a_{11} = \frac{30}{2} \Rightarrow a_{11} = 15$$

از طرفی داریم:

$$a_{11} - a_9 = (a_1 + 10d) - (a_1 + 8d) = a_1 + 10d - a_1 - 8d = 2d$$

$\Rightarrow 2d = 5 \Rightarrow d = \frac{5}{2}$

$$a_{11} = a_1 + 10d \Rightarrow 15 = a_1 + 10 \left(\frac{5}{2} \right) \Rightarrow 15 - 25 = a_1 \Rightarrow a_1 = -10$$

$$a_{23} = a_1 + 22d = -10 + 22 \left(\frac{5}{2} \right) = -10 + 55 = 45$$

روش دوم: اگر جملات m ام، n ام و k ام یک دنباله حسابی تشکیل دنباله هندسی بدهند، همواره نسبت مشترک دنباله هندسی (r) برابر است با:

$$r = \frac{k-n}{n-m}$$

پس در این سوال داریم:

$$r = \frac{6-2}{2-1} = \frac{4}{1} = 4$$

اجرت این تیم کاری تشکیل یک دنباله هندسی با جمله اول $6,400,000$ و نسبت مشترک $r = \frac{4}{3}$ می دهد:

$$S_6 = ?, n=6, a_1=6,400,000, r=\frac{4}{3}$$

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} = \frac{6,400,000(1-(\frac{4}{3})^6)}{1-\frac{4}{3}} = \frac{6,400,000(1-\frac{729}{64})}{-\frac{1}{3}} = \frac{6,400,000(-\frac{665}{64})}{-\frac{1}{3}} = \frac{100,000 \times 665 \times 3}{1} = 199,500,000 \text{ تومان}$$

۱۶

$$\bar{x} = \frac{(1 \times 2) + (13 \times 4) + (15 \times 1) + (17 \times 2)}{2+4+1+2} = \frac{22+52+15+34}{10} = \frac{123}{10} = 12.3$$

$$= \frac{123}{10} = 12.3$$

$$\sigma^2 = \frac{2(11-12)^2 + 4(13-12)^2 + 1(15-12)^2 + 2(17-12)^2}{10} = \frac{2(1) + 4(1) + 1(9) + 2(25)}{10} = \frac{18+4+9+50}{10} = \frac{81}{10} = 8.1$$

$$= \frac{81}{10} = 8.1$$

خواسته سؤال نسبت میانگین به واریانس است:

$$\frac{\bar{x}}{\sigma^2} = \frac{12.3}{8.1} = \frac{123}{81} = \frac{41}{27}$$

۱۷

$$\text{زاویه مرکزی گروه انسانی} = 36^\circ - (85/7^\circ + 56^\circ + 48/3^\circ + 74^\circ)$$

$$= 36^\circ - 264^\circ = -228^\circ$$

$$\frac{96^\circ}{36^\circ} = \frac{x}{43200} \Rightarrow x = \frac{43200 \times 96}{36} = 115200$$

۱۸

$$\bar{x} = \frac{10+2(12)+5+2a+6+2(11)+9}{10}$$

$$= \frac{10+24+5+2a+6+22+9}{10} = \frac{76+2a}{10} = 7.6 + 0.2a$$

$$\Rightarrow 76+2a=80 \Rightarrow 2a=4 \Rightarrow a=2$$

کمترین داده است.

$$R = x_{\max} - x_{\min} = 12 - 2 = 10$$

۱۰

$$6 \times 4 = 24 \text{ ساعت}$$

۱۱

$$a_1 + a_7 = 9 \Rightarrow a_1 + a_1 r^6 = 9 \Rightarrow a_1(1+r^6) = 9$$

$$a_2 + a_8 = 36 \Rightarrow a_1 r + a_1 r^7 = 36 \Rightarrow a_1 r(1+r^6) = 36$$

$$\frac{a_1 r(1+r^6)}{a_1(1+r^6)} = \frac{36}{9} \Rightarrow r = 4 \xrightarrow{r>0} r = 2$$

$$a_1(1+r) = 9 \xrightarrow{r=2} a_1(1+2) = 9 \Rightarrow 3a_1 = 9 \Rightarrow a_1 = \frac{9}{3} = 3$$

$$a_5 = a_1 r^4 = 3(2)^4 = 3 \times 16 = 48$$

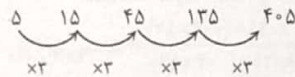
بنابراین:

هرگاه بین دو عدد a و b تعداد m عدد طوری نوشته شود

که یک دنباله هندسی تشکیل شود، داریم:

$$r^{m+1} = \frac{b}{a}$$

$$\Rightarrow r^{2+1} = \frac{405}{5} \Rightarrow r^3 = 81 \xrightarrow{r>0} r = 3$$

$$\Rightarrow \text{مجموع واسطه ها: } 15+45+135=195$$

۱۲

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n} \Rightarrow r^{7-3} = \frac{a_7}{a_3} \Rightarrow r^4 = \frac{81}{4}$$

$$r^4 = \frac{4}{4 \times 81} \Rightarrow r^4 = \frac{1}{81} \xrightarrow{r>0} r = \frac{1}{3}$$

$$a_7 = a_1 r^6 \Rightarrow 4 = a_1 (\frac{1}{3})^6 \Rightarrow 4 = \frac{1}{9} a_1 \Rightarrow a_1 = \frac{4}{1/9} = 36$$

خواسته سؤال نسبت جمله اول به نسبت مشترک است:

$$\frac{a_1}{r} = \frac{36}{1/3} = 108$$

روش اول:

$$a_1, a_7, a_6 \xrightarrow{\text{طبق قانون دنباله هندسی}} (a_7)^2 = a_1 \times a_6$$

$$(a_1 + d)^2 = a_1(a_1 + 5d) \Rightarrow a_1^2 + 2a_1 d + d^2 = a_1^2 + 5a_1 d$$

$$\Rightarrow a_1^2 + 2a_1 d + d^2 - a_1^2 - 5a_1 d = 0 \Rightarrow d^2 - 3a_1 d = 0$$

$$\Rightarrow d(d - 3a_1) = 0 \begin{cases} d = 0 \text{ غرضی} \\ d - 3a_1 = 0 \Rightarrow d = 3a_1 \end{cases}$$

$$r = \frac{a_7}{a_1} = \frac{a_1 + d}{a_1} = \frac{a_1 + 3a_1}{a_1} = \frac{4a_1}{a_1} = 4$$

۲۳ ۲ نمودار خیلی نوعی از نمودار پراکنش نکات است که مقدار متغیر سوم متناسب با مساحت دایره است.

۲۴ ۴ در نمودار راناری همه زوایای بین شعاع‌ها با هم برابرند.

$$2\theta - 1\alpha = 2\theta + \phi \Rightarrow 2\theta - 2\theta = \phi + 1\alpha \Rightarrow 2\theta = 2\phi + \alpha \Rightarrow \theta = \phi + \frac{\alpha}{2}$$

پس زاویه هر دو شعاع متوالی برابر 30° است. حال داریم:

$$\frac{3\phi}{30} = \frac{3\phi}{30} = 12 \Rightarrow \text{زاویه بین دو شعاع متوالی} = \frac{3\phi}{30} = 12$$

۲۵ ۲

$$\text{نمره درس ریاضی} = \frac{55}{100} \times 18 = 9/9$$

$$\text{نمره درس منطق و فلسفه} = \frac{4}{100} \times 19 = 7/6$$

$$\text{نمره درس ادبیات} = \frac{8}{100} \times 20 = 16$$

$$\text{نمره درس عربی} = \frac{6}{100} \times 18 = 10/8$$

$$\bar{x} = \frac{9/9 + 7/6 + 16 + 10/8}{4} = \frac{44/3}{4} = 11$$

۲۶ ۱ به روش نصف میانگین:

$$\bar{x} = \frac{18 + 7/2 + 12/5 + 14 + 19 + 13/5 + 10/8 + 9 + 15 + 17}{10} = \frac{136}{10} = 13/6$$

$$\text{خط فقر به روش نصف میانگین} = \frac{13/6}{2} = 6/8$$

به روش نصف میانه: داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$7/2, 9, 10/8, 12/5, 13/5, 14, 15, 17, 18, 19$$

$$\text{میانه} = \frac{13/5 + 14}{2} = \frac{13/5 + 14}{2} = 13/75$$

$$\text{خط فقر به روش میانه} = \frac{13/75}{2} = 6/875$$

اختلاف خط فقر به دو روش:

$$6/875 - 6/8 = 0/075$$

$$0/075 \text{ میلیون تومان معادل } 75000 \times 1,000,000 = 75,000,000 \text{ تومان است.}$$

۲۷ ۲ وقتی درآمد افراد جامعه ۳ برابر شود، میانگین و میانه نیز ۳ برابر می‌شوند. بنابراین نصف میانگین (a) و نصف میانه (b) نیز ۳ برابر می‌شوند و باز هم با هم برابر خواهند بود.

۲۸ ۳ حقوق‌های دریافتی را برحسب هر فرد مشخص می‌کنیم:

۱) $22 \div 4 = 5/5$

۲) $15 \div 3 = 5$

۳) $22 \div 1 = 22$

۴) $42 \div 3 = 14$

۵) $17/4 \div 3 = 5/8$

حال داده‌ها را با توجه به مقدار و تعداد افراد مرتب می‌کنیم:

$$5, 5, 5, 5/5, 5/5, 5/5, 5/5, 5/8, 5/8, 5/8, 14, 14, 14, 22$$

۲۹ ۴ درصد فراوانی میانه دوم برابر است با $\frac{\text{فراوانی میانه دوم}}{\text{تعداد کل داده‌ها}} \times 100$

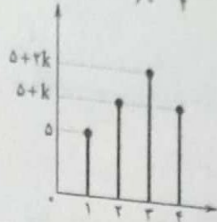
$$\frac{5 + 5 + k + 5 + 2k + 5 + k}{100} \times 100 = \frac{1}{9} \times 100$$

$$\frac{20 + 4k}{100} = \frac{1}{9} \Rightarrow 20 + 4k = 100/9$$

$$\Rightarrow 4k = 100/9 - 20 \Rightarrow k = \frac{100 - 180}{36} = -20/9$$

$$\text{درصد فراوانی میانه دوم} = \frac{5+k}{20+4k} = \frac{5+2/5}{20+4(2/5)} = \frac{7/5}{20+8/5} = \frac{7/5}{108/5} = \frac{7}{108}$$

$$= \frac{7/5}{30} = \frac{7}{150} = \frac{15}{60} = \frac{1}{4} = 25\%$$

۳۰ ۱ داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$2, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 10, 12, 15, 17$$

$$Q_1 = \frac{3+5}{2} = 4, \quad Q_3 = \frac{10+12}{2} = 11$$

داده‌های بیشتر از ۴ و کمتر از ۱۱ داخل جعبه قرار می‌گیرند که باید انحراف معیار آن‌ها را بیابیم:

$$\bar{x} = \frac{5+6+8+9+10+10}{6} = \frac{48}{6} = 8$$

$$\sigma^2 = \frac{(5-8)^2 + (6-8)^2 + (8-8)^2 + (9-8)^2 + 2(10-8)^2}{6}$$

$$= \frac{9+4+0+1+8}{6} = \frac{22}{6} = \frac{11}{3} \Rightarrow \sigma = \sqrt{11/3} = 1/9$$

۳۱ ۴

$$\text{میانگین قد} = \frac{120 + 140 + b + 170 + 180}{5} = \frac{610 + b}{5} = 152$$

$$\Rightarrow 610 + b = 760 \Rightarrow b = 760 - 610 = 150$$

$$\text{میانگین وزن} = \frac{30 + 45 + 50 + a + 80}{5} = \frac{205 + a}{5} = 55$$

$$\Rightarrow 205 + a = 275 \Rightarrow a = 275 - 205 = 70$$

$$a + b = 70 + 150 = 220$$

در نهایت

$$\frac{\text{مساحت دایره A}}{\text{متغیر سوم A}} = \frac{\text{مساحت دایره B}}{\text{متغیر سوم B}}$$

$$r_A = 1/5 r_B \Rightarrow r_A = \frac{r_B}{5} \Rightarrow \frac{x}{160} = \frac{\pi r_A^2}{\pi r_B^2}$$

$$\Rightarrow \frac{x}{160} = \frac{(\frac{r_B}{5})^2}{r_B^2} \Rightarrow \frac{x}{160} = \frac{r_B^2/25}{r_B^2} = \frac{1}{25}$$

$$\Rightarrow \frac{x}{160} = \frac{1}{25} \Rightarrow x = \frac{160}{25} = 6.4$$

۳۲ ۳

۱ ۲۴

$$\left(\begin{array}{l} \text{سنگری: تعداد کتاب} \\ \text{در هر کتاب} \\ \text{تعداد} \\ \text{در هر نفر} \end{array} \right) = \left(\begin{array}{l} \text{تعداد کتاب} \\ \text{در هر کتاب} \\ \text{تعداد} \\ \text{در هر نفر} \end{array} \right)$$

$$\Rightarrow 9 = \left(\frac{3}{11} (12 + x) \right) \Rightarrow \left(\frac{3}{11} (x + 5) \right) = 9$$

$$\Rightarrow 9 \leq \frac{3}{11} (x + 5) < 10 \Rightarrow 9 \leq \frac{3}{11} x + \frac{15}{11} < 10$$

$$\Rightarrow 9 - \frac{15}{11} \leq \frac{3}{11} x < 10 - \frac{15}{11} \Rightarrow 9 - \frac{15}{11} \leq \frac{3}{11} x < 10 - \frac{15}{11}$$

$$\Rightarrow \frac{9 \cdot 11 - 15}{11} \leq x < \frac{10 \cdot 11 - 15}{11} \Rightarrow 10 \leq x < 11$$

با توجه به این که x عددی صحیح است پس $x = 10$ یا $x = 9$ است

۲ ۲۵

وزن (کیلوگرم) / مشخص نمائوب
محدود شد (بر حسب متر)

$$\Rightarrow 27 = \frac{x}{(1.7)^2} \Rightarrow x = (1.7)^2 \times 27 = 2.89 \times 27 = 78$$

میزبان باید از یو که میزبان بود است تا

$$\text{میزبان} = \frac{5 \cdot 5 + 5 \cdot 5}{4} = \frac{50}{4} = 12.5$$

$$\text{میزبان} = \frac{5 \cdot 5}{4} = 6.25$$

تومان = ۲,۱۲۵,۰۰۰

۲ ۲۶

$$\frac{210}{145} = \frac{x}{61} \Rightarrow x = \frac{210 \cdot 61}{145} = 132$$

$$\frac{260}{170} = \frac{y}{25/5} \Rightarrow y = \frac{260 \cdot 25/5}{170} = 39$$

مجموع هزینهها = ۱۲۲ + ۲۹ = ۱۵۱ میلیون تومان است

۲ ۲۷

۱۰۰٪ هزینه در سال پایه - هزینه در سال مورد نظر = درصد تورم
هزینه در سال پایه

$$\frac{72}{100} = \frac{x - 80}{80} \Rightarrow \frac{18}{25} = \frac{x - 80}{80} \Rightarrow 25x - 2000 = 1440$$

$$\Rightarrow 25x = 1440 + 2000 \Rightarrow 25x = 3440$$

$$\Rightarrow x = \frac{3440}{25} = 137.6 = 137600$$

هزار تومان = ۱۳۷۶۰۰

۲ ۲۸

شاخص در سال پایه - شاخص در سال مورد نظر = درصد نرخ تورم
شاخص در سال پایه

$$\text{شاخص بهاء کل} = \frac{(25 \times 600) + (20 \times 1000) + (15 \times 1300)}{(25 \times 400) + (20 \times 700) + (15 \times 1000)} \times 100$$

$$= \frac{15,000 + 20,000 + 19,500}{10,000 + 14,000 + 15,000} \times 100 = \frac{54,500}{39,000} \times 100$$

$$= 139.74 \approx 139$$

۲ ۲۹

جمعیت بیکاران / درصد نرخ بیکاری
جمعیت فعال

$$14 = \frac{7 + 18/2}{x} \times 100 \Rightarrow \frac{14}{100} = \frac{25/2}{x} \Rightarrow x = \frac{100 \times 25/2}{14}$$

$$\Rightarrow x = \frac{2520}{14} = 180$$

هزار نفر = ۱۸۰

جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت فعال

$$\Rightarrow 180000 = a + (18200 + 7000)$$

$$\Rightarrow a = 180000 - 25200 \Rightarrow a = 154800$$

۱ ۳۰

اگر جمعیت شاغل a و جمعیت بیکار b فرض شوند داریم:

جمعیت بیکار / درصد نرخ بیکاری
جمعیت فعال

$$20 = \frac{b}{a+b} \times 100 \Rightarrow 20 = \frac{b}{a+b}$$

$$\Rightarrow \frac{20}{100} = \frac{b}{a+b} \Rightarrow \frac{1}{5} = \frac{b}{a+b} \Rightarrow 5b = a+b$$

$$\Rightarrow 5b - b = a \Rightarrow a = 4b \Rightarrow \frac{a}{b} = 4 \Rightarrow \frac{b}{a} = \frac{1}{4}$$

علوم و فنون ادبی

۴۶ ۲ همه عبارت‌های سؤال در توصیف شخصیت‌های ادبی نامبرده، درست می‌باشند.

۴۷ ۲ از کودکی ۲۸ مرداد ۱۳۳۳ تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، تحولاتی در جامعه ایرانی اتفاق افتاد و بار دیگر استبداد حاکم شد. در این دوره «شعر نو نگرانی» که از دوره قبل شروع شده بود، به تدریج راه خود را ادامه داد، به ویژه که از طرف حکومت نیز تقویت می‌شد.

۴۸ ۱ اولین رمان اجتماعی را نیز در سال ۱۳۰۱ با نام «تهران مخوف» مرتضی مشفق کاطمی منتشر کرد.

۴۹ ۱ نام پدیدآورندگان آثار:

مهاجر کوچک: محمدرضا سرشار

دلاویزتر از سیم: علی مؤذنی

از آسمان سبز: سلمان هراتی

صدای سبز: سید علی موسوی گرمارودی

در کوچه آفتاب: قیصر امین‌پور

آینه‌های دردار: هوشنگ گلشیری

تنگسیر: صادق چوبک

بره گمشده راعی: هوشنگ گلشیری

ضیافت: سید مهدی شجاعی

۴۰ ۲ رخننده اعتصامی در قطعاتش به شیوه انوری و سنایی

توجه دارد.

۴۱ ۱ شاخه‌ای از ادبیات بعد از انقلاب به همان روال گذشته که در

زمینه‌هایی نیز متأثر از ادبیات جهان بود، به حیات خویش ادامه داد. گروهی از

این نویسندگان و شاعران، بعد از انقلاب به خارج از کشور رفتند و در آن‌جا به

فعالیت ادبی خود ادامه دادند. گروهی هم در کشور به فعالیت‌های خود ادامه

دادند، و با اندیشه‌های ادبی خود، هم‌زمان با انقلاب به تولید آثار ادبی

ارزشمندی پرداختند. مانند: هوشنگ ابتهاج، حسین منزوی، علی محمد

افغانی، محمود دولت‌آبادی (نویسنده «روزگار سپری‌شده مردم سالخورده»)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ دری به خانه خورشید: سلمان هراتی

۳ برآشتن گیسوی تاک: سید علی موسوی گرمارودی

۴ بی‌بال پریدن: قیصر امین‌پور

۴۲ ۳ ایهام: بو ۱- امید و آرزو ۲- شمیم و رایحه / اغشراق: سیل

اشک / ایهام تناسب: میان ۱- وسط (معنی درست) ۲- کمر (معنی نادرست،

متناسب با کمر)

۴۳ ۲ ایهام (بیت «ج»): دور از تو ۱- در فراق تو ۲- از تو دور باد

(معنی نادرست، متناسب با دل)

اغشراق (بیت «ب»): مانند سیل و باران گریستن و خون از دل فشادن

۴۴ ۱ اغشراق: تشبیه اشک به سیلاب

۴۵ ۲

ایهام: نگران: ۱- در حال نگرستن ۲- مضطرب

ایهام تناسب: باز: ۱- دوباره (معنی مورد نظر) ۲- برنده‌های شکاری (معنی نادرست)

تناسب با کیوتر و شاهین)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ ایهام: — / ایهام تناسب: سعی - صفا

۳ ایهام: — / ایهام تناسب: مهر

۴ ایهام: — / ایهام تناسب: پروانه

۴۶ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ اختیارات وزنی: بلند بودن هجای پایان مصراع (۲ بار) / ابدال در تلفظ

هجای دوم واژه «جانان» // ایهام تناسب: کام: آرزو و مقصود (معنی درست،

دهان (معنی نادرست، متناسب با لب و زلف)

۲ ابدال: در تلفظ هجای دوم واژه «شیرین» // ایهام تناسب: شیرین: نوعی

مزه (معنی درست)، معشوق فرهاد (معنی نادرست، متناسب با فرهاد)

۳ ایهام: دور از تو: ۱- از تو دور باشد. ۲- در فراق تو // ابدال: در تلفظ هجای

دوم واژه «بنشینند»

۴۷ ۲ تقطیع بیت گزینه (۲):

فر	یا	د	ز	دس	ت	ت	ک	از	قیه	د	ح	وا	ت
-	-	U	U	-	U	U	U	-	-	U	U	-	-
یک	لح	ظ	آ	ما	نم	ت	د	هی	خا	ص	آ	ما	نی
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	مفعول			مفاعیل				مفاعیل				مفعول	

(مستفعل مستفعل مستفعل مستف)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱)

ابدال

↓

ز	دس	ت	سا	قی	ی	تح	قیه	قی	گر	خ	ری	جا	می
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-	-
ش	را	ب	را	آ	ب	دی	دا	ن	جا	م	را	آ	ز
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	-	U	لی
	مفاعیل			فعلاتین					مفاعیل			فعلن	

۳

قلب

با	وَر	زَ	کَ	ی	جَ	بَا	ل	خَد	رَا	بَ	فَد	رِست
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-
تا	دَر	زَ	کَ	ی	جَ	بَا	ل	خَد	رَا	بَ	فَد	حُفت
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-	-	-

ابدال

مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل
فعل												

(مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)

نکته: چون شاعر در هر دو رکن از اختیار شاعری استفاده کرده با توجه به وزن «مستفعل مستفعل مستفعل فعل» می‌توانیم به اختیار قلب پی ببریم.

ابدال

دل	ها	هَ	مَ	دَر	چَا	هَ	زَ	نَخ	دَا	نَد	دَاخت
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
واژه	گه	تَ	رَ	چَا	هَ	رَا	پَ	عَن	بِر	بَ	رِفت
-	-	U	U	-	-	U	-	-	-	U	U

قلب

مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل
فعل											

(مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)

دقت کنید: در مصراع اول، هجاهای ۱۰ و ۱۱ را بدون حذف همزه نیز می‌توان خواند.

۴ ۵۰ بار (دو بار بلند در نظر گرفتن هجای پایانی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) ۴ بار (دو بار ابدال و دو بار قلب)
- ۲) ۴ بار (۱ بار ابدال و ۱ بار قلب و دو بار بلند در نظر گرفتن هجای پایانی)
- ۳) ۳ بار (یک بار قلب و دو بار بلند در نظر گرفتن هجای پایانی)

۵۱ (ب) «رواج حس دینی»: ویژگی فکری

ه) «رواج هجو در شعر»: ویژگی فکری

الف) «رواج و اوج‌گیری اکثر قالب‌های شعری، به ویژه غزل و مثنوی»: ویژگی ادبی

ج) «رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی»: ویژگی ادبی

بررسی سایر موارد:

د) «ورود اصطلاحات عرفانی و وعظ و اندرز در شعر»: ویژگی فکری

و) «به کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر»: ویژگی ادبی

۳ به کار بردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

ابدال

سر	بَ	رَا	ی	تَ	کَ	هَم	دَر	ی	هَم	دَر	مَا	نَی
-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	-	-	-
جای	فَد	دَا	ی	تَ	کَ	هَم	رَهِ	ی	هَم	نَر	بَا	قَی
-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	-	-	-

ابدال

فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

(مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)

۴ به کار بردن فاعلاتن به جای فاعلاتن

ای	نَ	مَا	مَی	کَ	بَ	نَز	ذَا	تَ	خَ	دَای
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
جَز	کَ	مَا	لَ	تَ	هَ	مَ	نَقَ	صَا	نَست	-
-	U	-	U	U	U	-	-	-	-	-

ابدال

فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

(مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)

۴۸ ۳ وزن گزینه (۳)

ابدال

آ	مَر	چَ	نَا	کَ	زَ	چَش	مَم	شُد	دَی	حَا	کَا	یَت	کَن
-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
ک	زَا	بَ	چَوین	بَ	گَ	دَش	تَی	مَ	گَر	شُد	نَا	کَر	دَی
-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-

ابدال

مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل

(مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)

وزن مشترک سایر گزینه‌ها: مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن

۴۹ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

قلب

لب	بَا	زَ	مَ	گَیَلِر	یَک	زَ	مَا	نَز	تَ	پَ	جَام
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-
تَا	بَسَ	تَا	نَی	کَا	مَ	جَ	هَا	نَز	تَ	پَ	جَام
-	-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-

ابدال

مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل	مستفعل

(مفعول مفاعیل مفاعیل فعل)

دقت کنید: هجاهای ۹ و ۱۰ هر دو مصراع را می‌توان بدون حذف همزه نیز خواند.

۵۷ ۱ واژگان قافیه: «می‌پرستم» و «هستم» / حروف اصلی: «ت»

«ست» / حرف الحاقی: «م» / قاعده: (۲) / (مصوّت + صامت + صامت + حرف الحاقی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) واژگان قافیه: «می‌بیزد» و «می‌ریزد» / حروف اصلی: «یز» / حرف الحاقی: «د» / قاعده: (۲) (مصوّت + صامت + حرف الحاقی)

(۳) واژگان قافیه: «دهنش» و «منش» / حرف اصلی: «ن» / حرف الحاقی: «ش» / قاعده: (۲) (مصوّت + صامت + حرف الحاقی)

(۴) واژگان قافیه: «دهانش» و «میانش» / حروف اصلی: «ان» / حرف الحاقی: «ش» / قاعده: (۲) (مصوّت + صامت + حرف الحاقی)

۵۸ ۴ واژگان قافیه: زند، می‌رسد / حروف الحاقی: «د» / حروف اصلی: «—» / عیب قافیه: یکسان نبودن صامت و مصوّت در حروف اصلی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واژگان قافیه: می‌کند، می‌تند / حروف الحاقی: «د» / حروف اصلی: «ن» / قاعده: (۲)

اگر اختلاف در مصوت کوتاه باشد با آمدن حرف الحاقی، قافیه درست است. به عبارت دیگر:

می‌کن / می‌تن ← قافیه غلط

می‌کند / می‌تند ← قافیه درست

(۲) واژگان قافیه: گران، دیگران / حروف الحاقی: «—» / حروف اصلی: «ان» / قاعده: (۲)

(۳) واژگان قافیه: می‌فتد، جسد / حروف الحاقی: «—» / حروف اصلی: «د» / قاعده: (۲)

۵۹ ۲ ردیف: دارد دلم / واژگان قافیه: «زبر» و «آشفت‌تر» / حروف اصلی: «ر» / حروف الحاقی: «—» / قاعده: (۲)

توجه: پسوند‌ها گر چه واژه نیستند، اما گاهی در شعر، اساس واژه قافیه قرار می‌گیرند؛ البته این در صورتی است که تکراری نباشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واژگان قافیه: «بنشینم» و «چینم» / حروف اصلی: «ین» / حرف الحاقی: «م» / قاعده: (۲)

(۳) واژگان قافیه: «پیدات» و «جات» / حرف اصلی: مصوّت بلند «ا» / حرف الحاقی: «ت» / قاعده: (۱)

(۴) واژگان قافیه: «دل‌ربایی» و «آشنایی» / حرف اصلی: مصوّت بلند «ا» / حروف الحاقی: «ی» / قاعده: (۱)

۶۰ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و ابیات گزینه (۲): بخشندگی و توبه‌پذیری خداوند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) طلب خیر و عافیت برای معشوق جفاکار / بلاکشی

(۳) رنج عاشقی و سنگ‌دلی معشوق

(۴) طلب توفیق ترک وجود مادی از خداوند

۵۲ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کاربرد لغات مهجور عربی، ترکی و مغولی و اصطلاحات علمی و فنی: اصطلاح - استیلا - عنا - ظل

(۲) آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان: عاقل و زیرک واقف - ابله جاهل - عقل و کیاست - حماقت و جهل

(۳) استفاده از آرایه‌های ادبی: مانند: موازنه، سجع، مراعات‌نظیر، تشبیه و ...: بررسی سجع‌ها: شش‌م مثل اصطلاح ملوک و احتیاط واجب دیدن در آن چه تا بدگوهر نادان را استیلا نیفتد، که قدر تربیت نداند و شکر اصطلاح نگذارد. اکنون بارگوبد که چون کریم عاقل و زیرک واقف بسته بند بلا و خسته زخم عنا می‌باشد. و لئیم غافل و ابله جاهل در ظل نعمت و پناه غیبط روزگار می‌گذارد، نه این را عقل و کیاست دست گیرد و نه آن را حماقت و جهل درآرد.

۵۳ ۳ رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی از ویژگی‌های ادبی شعر این دوره است.

۵۴ ۴ جناس ناهمسان: سوزم - سازم / بسازی - بسوزی

موازنه:

چون	چنگم	ار	بسازی
↓	↓	↓	↓
چون	عودم	ار	بسوزی

جناس همسان: چنگ (پنجه) و چنگ (نوعی ساز)

۵۵ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

گه	از	خاکی	چو	گل	رنگی	برآرد
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
گه	از	آبی	چو	ما	نقشی	نگارد

ای	محنت	ار	نه	کوه	شدی	ساعتی	برو
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
وی	دولت	ار	نه	باد	شدی	لحظه‌ای	بپای

امید	قدّ	تو	می‌داشتم	ز	بخت	بلند
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
نسیم	زلف	تو	می‌خواستم	ز	عمر	دراز

۵۶ ۳ ردیف: از او / واژگان قافیه: دریایی و والایی / حروف الحاقی:

بی / حرف اصلی: مصوّت بلند «ا» / قاعده: (۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ردیف: — / واژگان قافیه: اوست و پوست / حروف اصلی: وست / قاعده: (۲)

(۲) ردیف: از تیغ او / واژگان قافیه: پلنگ و نهنگ / حروف اصلی: «ت» / قاعده: (۲)

(۴) ردیف: می‌زند / واژگان قافیه: عشرت و جنت / حروف اصلی: «ت» / قاعده: (۲)

۶۹ ۳ وزن گزینه (۳): مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعولن // مستفعلن فعولن)

۷۰ ۳ مفهوم گزینه (۳): وصل موجب خوشی و فراق موجب رنج عاشق است.

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: بلاکشی و نه‌راسیدن عاشق، کلید وصل است.

۶۱ ۳ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

(ب) قلمرو زبانی
(د) قلمرو فکری
(ج) قلمرو ادبی

۶۲ ۳ «بدایع الوقایع» به نثر ساده و «احسن التواریخ» با نثر بینابین نوشته شده است.
دقت کنید: «شرفنامه بدلیسی» به نثر ساده نوشته شده، هر چند دیباچه آن دارای نثر مصنوع است.

۶۳ ۴ خلاصه شدن شعر در تک بیت، ویژگی فکری شعر سبک هندی است. شعر در سبک هندی بیشتر در تکبیت خلاصه می‌شود و طول و عرض معنا از یک بیت پیش‌تر نمی‌رود و نهایت این‌که تحسین و اعجابی را در حد آن بیت برمی‌انگیزد.

۶۴ ۳ «قالی» از واژه‌های عامیانه است که در سبک هندی رواج داشته است.

۶۵ ۲ بررسی آرایه‌ها:

جان‌بخشی (بیت «ج»): نسبت دادن دانستن به عشق
تشبیه فشرده (بیت «د»): بار غم (اضافه تشبیهی) / تشبیه دل به قطره خون [و به سنگ]

مجاز (بیت «ب»): سر (مصراع اول) مجازاً به معنی قصد و نیت
تشبیه گسترده (بیت «ه»): ما چون سکندر از لبش تشنه آب حیاتیم
کنایه (بیت «الف»): انجام شدن کاری درون پرده کنایه از پنهان بودن انجام کار / پرده برافتادن کنایه از آشکار شدن حقیقت

۶۶ ۳ نرگس - بادام ← ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سرو - مه - زهره - ماه - گل - سوسن ← ۶

(۲) زنجیر - گلنار - بادام - مرجان ← ۴

(۴) تنگ شکر - مروارید - لعل ← ۳

۶۷ ۴ بررسی آرایه‌ها:

تمثیل (بیت «د»): خواب غفلت، عمر بی‌بصیرت را کوتاه می‌کند [همان‌طور که] گران‌سنگی، سیلاب را سبک‌رفتار می‌کند.

حس آمیزی (بیت «ه»): ناز خنک

مجاز (بیت «ج»): حرف مجاز از سخن

استعاره مکنیه (بیت «ب»): جان‌بخشی به نگاه

استعاره مصرحه (بیت «الف»): گوهر شهوار استعاره از دل / دریا استعاره از جهان

۶۸ ۱ تقطیع بیت سؤال:

گر	چش	م	ت	جا	خا	هد	در	حا	ل	ت	رف	شا	نم
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-
کلا	کش	ن	ظ	ری	با	شد	با	چش	م	ت	ند	ت	زد
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-
	مفعول		مفاعیلن		مفاعیلن		مفعول		مفاعیلن		مفاعیلن		مفعول

جامعه‌شناسی

۷۱) ۲ اشتراک جامعه‌شناسی تبیینی و تفسیری - عدم ظرفیت

مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو حقیقی

پیدایش سیاست هويت - باز شدن جعبه پاندورا

نهی و طرد دیگری متفاوت - اشتراک میان جداسازی نژادی و کنترل جمعیت

توجه به ساختارهای اجتماعی - اقتساق جامعه‌شناسی انتقادی و جامعه‌شناسی تفسیری

۷۲) ۱ در نظام سیاسی لیبرال دموکراسی - نمی‌توان از

مشروعیت حقیقی سخن گفت، فقط می‌توان از مقبولیت حرف زد.

امور سیاسی، اموری خنثی نیستند - همواره ارزش‌های سیاسی مورد تأیید یاد، انتخاب یا طرد، ستایش یا نکوهش انسان‌ها قرار می‌گیرند.

ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را قابل مطالعه علمی نمی‌داند - جامعه‌شناسی تبیینی

یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی را ضروری می‌داند - جامعه‌شناسی انتقادی

۷۳) ۳ از تحولات اواخر قرن بیستم، علاوه بر ثروت و قدرت، هويت و

دانش نیز کانون نزاع و کشمکش می‌شوند.

اشتراک هر دو، نسل‌کشی است، در نسل‌کشی، دیگری، شزی است که باید نابود شود که مصادق همانندسازی به شکل یک‌سویه و سخت و خشن است.

۷۴) ۲ اشتراک جامعه‌شناسی انتقادی و تفسیری - بر توانایی و

خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند.

تأکید جامعه‌شناسان انتقادی - انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر

نوع تفاوت‌های قد محل سکونت، هوش، قدرت سیاسی - تفاوت‌های رفتاری

اشتراک رویکردهای تبیینی و تفسیری از نظر جامعه‌شناسان انتقادی - محافظه‌کارند و انسان‌ها را در برابر وضعیت موجود، منفعل و مجبور می‌سازند.

۷۵) ۴ عدم توان مطالعه ارزش‌های سیاسی با رویکرد

تفسیری - باید - تمرکز بر ذهنیت‌ها

در نظام لیبرال دموکراسی فقط می‌توان از مقبولیت قدرت حرف زد و نمی‌توان

از مشروعیت حقیقی سخن گفت - باید - حقیقت و فضیلت مستقل از خواست مردم را به رسمیت نمی‌شناسد.

درگیر شدن علوم اجتماعی در مطالعات پایان‌ناپذیر - باید - تعدد و تنوع فرهنگ‌ها و جوامع معاصر و قدیمی

پیچیده‌تر و ضروری‌تر شدن سیاست - باید - پیچیده‌تر شدن جوامع

۷۶) ۳ نتایجی را که از مطالعه جوامع غربی به دست می‌آوریم به

جوامع دیگر نمی‌توان تعمیم داد. نمی‌توان با رویکرد تفسیری به داوری و ارزیابی فرهنگ‌ها پرداخت.

۷۷) ۳ تفاوت در اثر انگشت - نابرابری طبیعی

تفاوت در محل سکونت - نابرابری اجتماعی

تفاوت در هوش - تفاوت رفتاری

نه اجرای عدالت را به نسبت نامرئی بازار می‌سپارد و نه دخالت همه‌جانبه دولت را می‌پذیرد - رویکرد طرفداران عدالت اجتماعی

از گذشته تا به حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است و قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است - رویکرد طرفداران قشربندی اجتماعی

توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی - اشتراک جامعه‌شناسی انتقادی و جامعه‌شناسی تفسیری

۷۸) ۲ رویکرد انتقادی هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف

نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل، به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع بپردازد.

۷۹) ۳ رویکرد تفسیری نمی‌تواند برای مقایسه ارزش‌ها یا

یک‌دیگر و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد، ملاک و معیاری به دست آورد و سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آن‌ها، وجوهی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن را ندارد.

۸۰) ۲ زن - تفاوت اسمی

سیاهپوست - تفاوت اسمی

آمریکایی - تفاوت اسمی

مرد - تفاوت اسمی

سفیدپوست - تفاوت اسمی

بازداشت و جریمه شدن - نابرابری اجتماعی

۸۱) ۲ بررسی عبارت نادرست:

۵) برخی از کشورهای سلطه‌گر غرب، که از سویی اقتصاد را اساس همه‌چیز می‌پندارند و از سوی دیگر، تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابودشده می‌بینند، باشنۀ آشیل ایرانی اسلامی را اقتصاد می‌دانند.

۸۲) ۴ پدیده نسل‌کشی در جهان - ابعاد هویتی جمعیت

اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین - سیاست

روزنه ورود استعمار - اقتصاد

حاکمیت اقلیت براساس خواسته‌ها - الیگارشی

۸۳) ۱ نمی‌توان از مشروعیت حقیقی سخن گفت - لیبرال دموکراسی

اعضای جهان اجتماعی - حامل و عامل فرهنگ و معانی

سرمایه‌داری - استفاده از علوم تجربی برای ساماندهی دقیق مؤلفه‌های اقتصادی

اقتدار - قدرت مقبول و رسمی

۸۴) ۳ دو وسیله شناخت ارزش‌های الهی و احکام و مقررات

اجتماعی، عقل و وحی می‌باشد.

مجموعه سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جهان اجتماعی وجود دارد - نظام سیاسی

قدرت اجتماعی، بدون پذیرش و توافق دیگران شکل نمی‌گیرد.

حاکمیت اکثریت مردم بر مدار خواست و اراده خود، دموکراسی است.

معنای مجلس در دیدگاه منورالفکران ← قوانین نه بر پایه احکام اسلام، بلکه براساس اراده و خواست بشر

منظور عالمان مسلمان از مشروطه ← مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی

منظور منورالفکران از مشروطه ← نوعی حاکمیت سکولار

۹۳ ۳ علت تغییر مقاومت منفی به سوی فعالیت رقابت‌آمیز از سوی عالمان شیعی ← عملکرد امام خمینی (ره)

پیامد «انقلاب‌های آزادی‌بخش در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند» ← استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها در چهره استعمار نو بازمی‌گشت.

علت ترجیح مشروطه در مقایسه با نظام استبدادی ← عدم توان برقراری حاکمیت آرمانی

۹۴ ۱ بُعد هویتی انقلاب اسلامی ایران ← انقلاب اسلامی صرفاً سیاسی نبود، بلکه هویتی تمدنی و فرهنگی داشت.

امام انقلاب را هنگامی آغاز کرد که شاه تحت حمایت دولت‌های غربی بود و مأموریت حفظ منطقه را به عهده داشت و روشنفکران چپ هم از صحنه رقابت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند.

تجربه بازگشت مردم ایران به حرکت ناتمام مشروطه ← تجربه رقابت با منورالفکران غربگرا، استبداد استعماری و روشنفکرانی که در حاشیه بلوک شرق و غرب عمل می‌کردند.

۹۵ ۲ انقلاب‌های آزادی‌بخش در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شدند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند؛ به همین سبب، استعمار با دست کارگزاران این

انقلاب‌ها، در چهره استعمار نو بازمی‌گشت. این انقلاب‌ها نتوانستند جایگاه کشورشان را از حاشیه قطب‌های سیاسی و اقتصادی جهان خارج کنند، انقلاب اسلامی به نظریه‌ها و مکاتب سیاسی و فلسفه‌های غرب تعلق نداشتند و از آموزه‌های اسلامی بهره می‌برد.

۹۶ ۳ اعتراض به کاپیتولاسیون و رفتار استعماری شاه ← امام خمینی (ره)

در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابت سخت بین آنان به وجود آمد ← بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا (بیدارگران اسلامی و نسل اول روشنفکران)

در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب موفق می‌شد ← انقلاب‌های آزادی‌بخش

در کانون قطب فرهنگی جهان اسلام قرار گرفت ← انقلاب اسلامی ایران

۹۷ ۱ هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می‌کرد ← هانتینگتون

بخشی از فرآیند غربی شدن کشورهای عربی از دیدگاه دولت‌های غربی ← بهار عربی

در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن مؤثر بود ← انقلاب اسلامی شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد ← فوکویاما

۸۵ ۱ افتراق ارسطو و فارابی ← ملاک دسته‌بندی نظام‌های سیاسی

اولین شرط بقای هر جامعه ← جمعیت

اشتراک نظام سیاسی جمهوری و دموکراسی ← تعداد حاکمان اقتصادی که بر تولید داخلی قوی خود متکی است ولی آن را به صورتی متعادل با سایر کشورها مبادله می‌کند ← درون‌زایی در عین برون‌گرایی

۸۶ ۴ شکل‌گیری دولت بزرگ با احساس رفاه بیشتر در کوتاه‌مدت، پیامد اقتصاد وابسته است.

فعالیت‌های اقتصادی برای رفع نیاز، نوعی کنش اجتماعی و کنش اقتصادی است.

افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی ← گسترش فرهنگ و معانی آن

۸۷ ۳ اقتصاد ← پاشنه آشیل ایران اسلامی

مسئولیت هماهنگی نهادها ← نهاد سیاست

اعضای جامعه، حق را می‌شناسند ولی به آن پایبند نیستند ← جامعه فاسق

جهان متجدد ← چاله جمعیتی

۸۸ ۳ تأثیر نظام سیاسی بر نظام فرهنگی ← شعار جمهوری فرانسه بر سردر یک کلیسا پس از قانون سال ۱۹۰۵ مبنی بر جدایی دین از سیاست

تأثیر نظام سیاسی بر نظام اقتصادی ← با تشکیل اتحاد جماهیر شوروی، مزعه‌داری دولتی و مزرعه‌داری اشتراکی به عنوان دو شیوه پیشبرد اقتصاد کشاورزی، رایج شدند.

تأثیر نظام فرهنگی بر نظام اقتصادی ← عقاید و ارزش‌ها و اصول حاکم را تعیین می‌کند.

۸۹ ۳ شرایط رسیدن به هدف اسلام ← فرهنگ و معنایی که با

افزایش جمعیت، بسط می‌یابد، فرهنگ حق باشد، نه فرهنگ باطل؛ اعضای فرهنگ حق نیز حاملان و عاملان معانی حق باشند.

۹۰ ۲ ارتباط مقبولیت و مشروعیت حقیقی ← در کشوری که فرهنگ عمومی مردم، فرهنگ دینی باشد، قدرت نامشروع نمی‌تواند

مقبولیت داشته باشد.

تأثیر نظام سیاسی بر نظام فرهنگی ← وفاداری نظام سیاسی به ارزش‌های فرهنگ و بسط و توسعه فرهنگ

طبقه سوم ← همان طبقه متوسط که جهت کسب اعتبار برای خودش، به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت و با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی، آن‌ها را بی‌اعتبار ساخت.

۹۱ ۴ بهار عربی ← غرب، انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی را بخشی از فرآیند غربی شدن کشورهای عربی معرفی می‌کند.

نظریه پایان تاریخ فوکویاما ← نظام لیبرال دموکراسی را محصول نهایی تاریخ بشریت می‌داند و برای آن جایگزین بهتر و مناسب‌تری قابل تصور نیست.

۹۲ ۳ انتخاب نام مشروطه ← بست‌نشینی در سفارتخانه انگلستان

جریان انقلاب مشروطه ← نزاع و رقابت سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا

روان‌شناسی

۹۸ ۲ معنای نظریه پایان تاریخ فوکویاما ← معنا کردن فروپاشی

بلوک شرق به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد

پایامد توجیه رویکرد خصمانه جهان غرب به جنبش‌های اسلامی ← هراسی را

که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه

جهان اسلام می‌کرد.

ابطال نظریه پایان تاریخ فوکویاما ← موفقیت انقلاب اسلامی ایران و

پیامدهای جهانی‌اش

علت نادیده گرفتن جایگاه مهم و منحصر به فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی ←

قرار دادن دیگر تمدن‌ها در عرض تمدن اسلامی

۹۹ ۳ جبهه بیداری و مقاومت ← گروه‌های مبارز فلسطینی

ناگزیر به آن می‌پیوستند.

بیداری اسلامی ← الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی

اهمیت انقلاب اسلامی ← راهکار مبارزه با صهیونیسم

۱۰۰ ۳ تمامی کشورهای بلوک شرق و غرب، علیه ایران متحد شدند

← جنگ تحمیلی

تضعیف موقعیت گروه‌های فلسطینی ← قرارداد کمپ‌دیوید

طراحی و اجرای کودتای نوزده ← مقابله با انقلاب اسلامی ایران

حضور نظامیان آمریکایی در عراق و افغانستان ← مقابله نظامی و سیاسی با

حرکات مستقلى که در جهان اسلام شکل گرفته است.

۱۰۱ ۲ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) قسمت راست پیوستار سلامت و بیماری نشانگر سلامتی است.

ب) رابطه متغیر روان‌شناختی و سلامت جسمانی متقابل و دوطرفه است.

د) روان‌شناسی سلامت شاخه‌ای از روان‌شناسی است.

۱۰۲ ۴ هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۳) به نقش متغیر روان‌شناختی در

عامل ایجاد بیماری‌های جسمی اشاره دارد، ولی گزینه (۴) به متغیر

روان‌شناختی به عنوان پیامد بیماری‌های جسمانی اشاره دارد.

۱۰۳ ۳ محدوده ۳۰ تا ۴۹ ← آسیب‌پذیر در برابر فشار روانی است.

محدوده ۵۰ تا ۷۰ ← جداً آسیب‌پذیر است.

محدوده بالاتر از ۷۵ ← خیلی آسیب‌پذیر و نیاز به مراقبت ویژه دارد.

۱۰۴ ۱ سرگیجه ← جسمانی

فراموشی ← شناختی

فریاد زدن ← رفتاری

۱۰۵ ۲ رقابت برای کسب رتبه ۱ در کنکور جزء نشانه روانی مثبت

تلقی می‌شود.

۱۰۶ ۲ رها کردن کار و بیکاری ← منفعل بودن

منتظر قرعه‌کشی ماندن ← در انتظار معجزه بودن

۱۰۷ ۴ هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۳) معرف روش مقابله سازگارانه است

ولی گزینه (۴) روش مقابله ناسازگارانه (رفتار تکانشی و بدون فکر و تأمل) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مشورت و راهنمایی گرفتن

(۲) استفاده از شوخ‌طبعی

(۳) فعالیت بدنی و ورزش کردن

۱۰۸ ۳ خواندن بیت یا یک جمله ← کوتاه‌مدت

تغذیه مناسب ← بلندمدت

ترک موقعیت ← کوتاه‌مدت

مراقبه در منزل (تمرین آرام‌سازی خود) ← بلندمدت

۱۰۹ ۳ اولین کاری که فرد در مقابله انجام می‌دهد ارزیابی برداشت او

از خود است و این‌که از خود می‌پرسد آیا خطری مرا تهدید می‌کند یا خیر؟

۱۱۰ ۱ عبارت اول و سوم نشان‌دهنده تأثیر مستقیم مذهب بر

سلامت و عبارت دوم نشان‌دهنده تأثیر غیرمستقیم مذهب بر سلامت است.

۱۱۵ ۲ ترجمه کلمات مهم: کانت... أصیبت: دچار شده بود / الصغری: کوچک تر / لم تذهب: نرفته است

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) دختر صغری ← دختر کوچک‌تر؛ «الصغری» اسم تفضیل است، «شدید» اضافی است، دچار شده ← دچار شده بود؛ «کان» ماضی منفی «بعید»، نمی‌رود ← نرفت؛ «لم» مضارع: ماضی منفی «داشت» (مانند گزینه (۱))، نرفته بود (مانند گزینه (۱))
- (۲) دخترم که کوچک است (مانند گزینه (۱))، دچار شده (مانند گزینه (۱))

۱۱۶ ۲ «چیزی» اضافی است، «لعب» و «لهو» نکره‌اند ← بازی و بازیچه‌ای

۱۱۷ ۱ لِتَرْحَمَ: باید رحم کنیم

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) لم یرجع ← آن یرجع، بعد غد ← غدأ
- (۲) سوف لا تعود ← آن تعود
- (۳) یرجع ← یرجع، ملعب ← الملعب

متن زیر را بخوانید، سپس به سوالات مرتبط به آن پاسخ بده. (۱۲۳ - ۱۱۹):

ترجمه متن:

تفاوت میان آرزو و عمل در نوشتن، یک حرف است اما در واقعیت کاملاً [ب]ا هم [م] فرق می‌کنند. کم‌تر مشاهده می‌کنیم افرادی را که برای رسیدن به آن چه آرزو دارند، تلاش می‌کنند. گویی آن‌ها گمان کرده‌اند که خوشبختی، حاضر و آماده از آسمان نازل می‌شود! اما خوشبخت [واقعی] همان کسی است که می‌داند که اهداف فقط با تلاش کردن حاصل می‌شوند و خوشبین و تلاشگر به سوی خواسته خود حرکت می‌کند و هنگام شکست ناامید نمی‌شود، بلکه یک بار [دیگر] یا حتی بارها تلاش می‌کند تا راه دیگری را بیابد و فراموش نمی‌کند که داشتن یک برنامه مشخص و توجه به امور مهم به فرد کمک می‌کنند که در زندگی اش احساس رضایت کند.

۱۱۹ ۲ ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) بسیاری از افراد احساس خوشبختی می‌کنند بدون این که آرزو کنند و تلاش نمایند
- (۲) کسی که به کارهای مهم توجه می‌کند، به آن چه که دارد خشنود است.
- (۳) خوشبین تلاشگر، در مسیرش بارها، یا حتی یک بار شکست نمی‌خورد.
- (۴) خوشبخت در راهش به سوی خواسته، مانعی را نخواهد یافت.

۱۲۰ ۱ ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) ناامیدی و آرزو، ضد هم هستند.
- (۲) نعمت‌ها از آسمان نازل نمی‌شوند مگر حاضر و آماده.
- (۳) خوشبختی همراه کسی است که آرزو می‌کند.
- (۴) درازی آرزو، انسان را فریب می‌دهد.

۱۲۱ ۴ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) مفهوم ← کار را به کاردان سپردن
- (۲) مفهوم ← همراه بودن خوشی و ناخوشی دنیا
- (۳) مفهوم ← قناعت
- (۴) مفهوم ← نکوهش تنبلی (مانند متن به تلاش کردن اشاره کرده)

زبان عربی (اختصاصی)

مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب مشخص کن. (۱۱۸ - ۱۱۱):

۱۱۱ ۳ ترجمه کلمات مهم: لا یغیّر: تغییر نمی‌دهد، دگرگون نمی‌کند / ما، آن چه / بقوم: درون قومی [هست] / ما بانفسهم: آن چه را که درون خودشان هست

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) قومی را ← آن چه را که درون قومی هست، تا خودشان، خویشان را ← تا آن چه را که درون خودشان هست
- (۲) خیری را در قومی (مانند گزینه (۱))، تغییر نخواهد داد ← تغییر نمی‌دهد؛ «لا یغیّر» مضارع است، تا خودشان آن را (مانند گزینه (۱))
- (۴) قوم (قومی «قوم» نکره است)، «زمانی که» اضافی است، خودشان آن را (مانند گزینه (۱))

۱۱۲ ۳ ترجمه کلمات مهم: لم یکن... یعلم: نمی‌دانست / لا تتمدّ: میوه نمی‌دهد / إلا: مگر / عشر سنوات: ده سال

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) نمی‌داند ← نمی‌دانست؛ «لم» مضارع تغییر یافته «کان» + مضارع: ماضی استمراری منفی «گذشت» اضافی است.
- (۲) تنها درخت گردوست که ← معمولاً درخت گردو، «إلا» ترجمه نشده، میوه می‌دهد ← میوه نمی‌دهد
- (۴) ندانسته بود (مانند گزینه (۱))، میوه درخت گردو نمی‌رسد ← درخت گردو میوه نمی‌دهد، دهها ← ده

۱۱۳ ۱ ترجمه کلمات مهم: تحقّق: محقّق شدن، تحقّق / البيئّة: محیط زیست / استقرار: آرامش و ثبات / یؤدّي إلی: به... منجر می‌شود

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) اگر محقّق شود (محقّق شدن؛ از مجرور بودن «التوازن» می‌فهمیم که «تحقّق» اسم و مصدر است)، «برقراری» اضافی است، «فیها» ترجمه نشده است.
- (۳) طبیعت ← محیط زیست، باعث می‌شود ← به... منجر می‌شود
- (۴) محقّق کردن ← محقّق شدن، طبیعت (مانند گزینه (۳))، بازی‌گرداند (مانند گزینه (۳))

۱۱۴ ۴ ترجمه کلمات مهم: إنما: فقط، تنها / ینفضّ: پراکنده می‌شوند / من حول: از اطراف (پیرامون) / یكون: است، می‌باشد / فظاً: تندخو / غلیظ القلب: سنگدل

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «فقط» در جای نادرستی از ترجمه آمده است، سنگدل و تندخو ← تندخو و سنگدل، شده باشد ← است، می‌باشد
- (۲) بی‌شک «إنما» به معنای «فقط تنها» است و در این عبارت «الذی» را محصور می‌کند، شود (مانند گزینه (۱))
- (۳) اطراف ← از اطراف، خالی می‌کنند ← پراکنده می‌شوند

تاریخ

۱۳۱ ۲ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) پس از کودتای سوم اسفند، رضاخان به عنوان فرمانده ارتش، لقب «سردار سپه» گرفت.

ج) در آذر سال ۱۳۰۴ مجلس مؤسسان با نطق رضاخان افتتاح شد.

۱۳۲ ۱ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

الف) رضا شاه با هدف مهار کردن نیروی رزمی عشایر، اقدام به اسکان اجباری عشایر نمود.

د) انگلیسی‌ها به منظور کاهش مشکلات اقتصادی کشور آلمان، از رؤسای کشورهای تحت سلطه خود خواستند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان‌ها را در این کشورها فراهم سازند.

۱۳۳ ۳ در فاصله میان دو جنگ، جهان به ویژه کشورهای اروپایی گرفتار مشکلاتی بودند که زمینه را برای جنگ جهانی دوم فراهم آورد. مهم‌ترین این مسائل و مشکلات، صلح ناپایدار و ناخوشنودی از قراردادهای صلح ورسای، ضعف جامعه ملل، بحران اقتصادی و ظهور حکومت‌های خودکامه تک‌حزبی و نظامی‌گرا بود.

۱۳۴ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ب) پس از شکست آلمان در جنگ جهانی اول و پناهنده شدن امپراتور وقت آلمان به هلند، حکومتی جمهوری در این کشور بر سر کار آمد. بسیاری از آلمانی‌ها از این حکومت به سبب امضای پیمان تحقیرآمیز ورسای و گسترش رکود و بیکاری ناخشنود بودند.

۱۳۵ ۱ امتیاز داری در زمان مظفردالدین شاه واگذار شد.

۱۳۶ ۲ در دوران اشغال ایران، دولت‌های آمریکا و شوروی برای

کسب امتیاز استخراج نفت در مناطقی که در خارج از محدوده قرارداد ۱۳۱۲ ایران و انگلیس قرار داشتند، از جمله نفت شمال، به شدت با هم رقابت می‌کردند. در این میان، نمایندگان مجلس شورای ملی (دوره چهاردهم) به پیشنهاد دکتر محمد مصدق، طرحی را به تصویب رساندند که دولت را از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تأیید و تصویب مجلس منع می‌کرد. این مصوبه در حکم اتخاذ سیاست موازنه منفی بود.

۱۳۷ ۴ پس از مذاکراتی که میان نماینده دولت ایران و نماینده شرکت

نفت ایران و انگلیس با هدف بازنگری در قرارداد نفت جنوب و تأمین منافع ایران صورت گرفت، قرارداد الحاقی تدوین و امضا شد. این قرارداد، معاهده نفتی ۱۳۱۲ش را اندکی تعدیل کرد، اما باز هم تأمین‌کننده حقوق و منافع کشور ما نبود. از این‌رو، معدودی از نمایندگان دوره پانزدهم مجلس شورای ملی که مخالف قرارداد بودند، مانع رأی‌گیری درباره آن شدند. در مجلس شانزدهم نیز اقلیتی از نمایندگان عضو جبهه ملی به رهبری دکتر مصدق، با مخالفت مؤثر خود، از تصویب قرارداد مذکور جلوگیری کردند.

گزینه نادرست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۱۲۲ و ۱۲۳):

۱۲۲ ۴ مفعول به ← مفعول مطلق

۱۲۳ ۲ نائب فاعل و مرفوع ← حال و منصوب

گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن. (۱۳۰ - ۱۲۴):

۱۲۴ ۴ «نظف» صحیح است.

۱۲۵ ۱ ترجمه عبارت سؤال: «انسان چیزی ندارد (جز آن‌چه که برایش تلاش کرده است.» مصرع دوم گزینه (۱) مفهومی کاملاً متفاوت را بیان کرده است.

۱۲۶ ۳ فعل ناقص «لیس: نیست» (در این جا «لیست») صرفاً حالت ماضی دارد که آن هم معنای مضارع می‌دهد. در سایر گزینه‌ها به ترتیب «کانت»: بود، «صیر: گردانید»، «صار: شدند، گردیدند»، معنای ماضی می‌دهند.

۱۲۷ ۴ بررسی گزینه‌ها:

- ۱) «لب» در «للعقل» حرف جرّ است.
- ۲) پدر کودکش را نزد خود نشانده تا او را ببوسد.
- ۳) باید با مردم به نیکی رفتار کنید.
- ۴) «تقدم» مصدر و «لب» حرف جرّ است: «برای پیشرفتی چشم‌گیر در تحصیل، باید تلاش ادامه‌دار کنی...»

۱۲۸ ۳ بررسی گزینه‌ها:

- ۱) «هذه» اسم «کانت» و «رسائل» خبرش است. ضمناً «کتب» جمله وصفیه است.
- ۲) اسم «یکون» ضمیر مستتر «هو» و «أقوی» خبرش از نوع اسم است.
- ۳) «أهالی» اسم «کان» و «یتعاونون» خبرش از نوع فعل است.
- ۴) «المرء» اسم «یکن» و «معتداً» خبرش از نوع اسم است.

۱۲۹ ۱ ترجمه عبارت سؤال: «ای دوست من، در جشن تولدت حتماً

شرکت می‌کنم.» گوینده می‌خواهد که

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) فقط بر وقوع فعل تأکید کند. (مفعول مطلق تأکیدی)
 - ۲) چگونگی وقوع فعل را برای ما تبیین کند. (مفعول مطلق نوعی)
 - ۳) کل جمله را تأکید کند. («إن»)
 - ۴) حالت فاعل را هنگام وقوع فعل بیان کند. (حال)
- «مشارکه» مفعول مطلق تأکیدی است.

۱۳۰ ۳ «عباده» مجرور به حرف جرّ است.

در سایر گزینه‌ها به ترتیب «ایستام، عُقرانا، تلاوة» مفعول مطلق هستند.

۱۳۸ ۳ بررسی عبارت‌ها:

الف) منع شاه از برقراری ارتباط مستقیم با سفرای خارجی ← دوره دوم نخست‌وزیری مصدق

ب) اعزام مهندس بارگان به خوزستان ← دوره اول نخست‌وزیری مصدق (بلافاصله پس از انتصاب به مقام نخست‌وزیری)

ج) قطع رابطه سیاسی با انگلستان ← دوره اول نخست‌وزیری مصدق (پس از پیروزی در دادگاه لاهه)

ب ← ج ← الف

۱۳۹ ۱ همه عبارت‌های داده‌شده درباره کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ و چگونگی اجرای آن صحیح است.

۱۴۰ ۳ محمدرضا شاه پهلوی در ابتدای سلطنتش به منظور تحکیم جایگاه خویش، به اقدامات مختلفی دست زد. از جمله هنگام ادای سوگند در مجلس شورای ملی متعهد شد که مطابق قانون اساسی به عنوان یک پادشاه مشروطه، فقط سلطنت کند نه حکومت. او همچنین املاکی را که پدرش تصرف کرده بود، در اختیار دولت گذاشت تا آن‌ها را به صاحبانشان بازگرداند. علاوه بر این، به مراجع تقلید اطمینان داد که حجاب را محدود یا ممنوع نخواهد کرد.

۱۴۱ ۳ در عصر باستان، بر اثر گسترش راه‌ها و توسعه تجارت، کشت گونه‌های جدیدی از گیاهان و درختان در سرتاسر قلمرو پهناور سلسله‌های ایران، معمول شد.

۱۴۲ ۳ در عصر باستان، شمار معدودی از کشاورزان، قطعه زمین کوچکی داشتند، اما بیشترشان زمین نداشتند و بر روی زمین‌های بزرگان کار می‌کردند و سهمی از محصول را دریافت می‌کردند.

۱۴۳ ۴ در دوره هخامنشی، ضرب سکه طلا در انحصار شاهان بود و شهرها (ساتراپ‌ها) با اجازه پادشاه می‌توانستند سکه نقره ضرب کنند. در دوره ساسانیان، کاربرد پول به خصوص در شهرها گسترش یافت و سکه‌های نقره‌ای و مسی در مبادلات تجاری در منطقه وسیعی به جریان افتاد.

۱۴۴ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ب) اقوام آریایی برخلاف مردمان ایلام، بین‌النهرین، یونان و ... برای خدایان خویش، معابد باشکوه نمی‌ساختند.

۱۴۵ ۳ در اواسط دوره اشکانیان، دین زرتشتی نفوذ و گسترش چشمگیری یافت و برخی از پادشاهان اشکانی به این دین گرویده و یا از آن پشتیبانی کردند. گفته می‌شود یکی از شاهان این سلسله به نام بلاش یکم دستور داد متون پراکنده اوستا گردآوری شود. برخی از شاهان اشکانی، تصویر آتشدانی را که نشانه گرایش آنان به کیش زرتشتی بود، بر روی سکه‌های خود نقش کردند.

۱۴۶ ۲ قسمتی از برنامه‌های آموزشی و مواد درسی مدارس و آموزشگاه‌ها از قبیل آموختن اصول دین زرتشتی، فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن، همگانی بود. علاوه بر آن، برای گروه‌های مختلف، آموزش‌های ویژه‌ای وجود داشت. مثلاً فرزندان موبدان، تعلیمات دینی و اوستایی را آموزش می‌دیدند و فرزندان دبیران نیز خط، زبان، ادبیات و حساب را می‌آموختند.

۱۴۷ ۳ در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملی و پهلوانی،

رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند. این داستان‌ها بعدها در تدوین خدای‌نامه‌ها و سرودن شاهنامه توسط فردوسی مورد استفاده قرار گرفت.

۱۴۸ ۲ هنر گجبری در زمان اشکانیان رواج یافت. در این دوره، هنر مجسمه‌سازی متأثر از هنر یونانی رونق گرفت و مجسمه‌سازان آثار متعددی پدید آوردند.

توجه: در دوران اشکانیان، سفال‌ها نقش و طرح متنوع و گوناگونی نداشتند، اما دارای لعابی، اغلب سبزرنگ بودند.

۱۴۹ ۴ بررسی عبارت نادرست:

الف) از دوران هخامنشیان شماری تندیس یا مجسمه جانوری در تخت جمشید و شوش یافت شده است. تنها تندیس انسانی باقی‌مانده که بزرگ‌تر از اندازه طبیعی ساخته شده، پیکره بدون سر، متعلق به داریوش یکم است که در شوش، از زیر خاک بیرون آورده شده است.

۱۵۰ ۱ بررسی عبارت‌ها:

الف) شواهد و مدارک تاریخی، دلالت بر رونق نسبی تولیدات صنعتی و کارگاهی در دوران سلوکیان و مخصوصاً اشکانیان دارد.

ب) در عهد هخامنشیان، تجارت مانند گذشته، محدود و منحصر به اشیای تجملی و گران‌قیمت نبود بلکه شامل انواع مختلفی از مواد اولیه مانند فلزات و چوب، محصولات کشاورزی و دامی و تولیدات صنعتی می‌شد.

ج) در دوران فرمانروایی اشکانیان و ساسانیان همانند زمان هخامنشیان، چاپ‌خانه‌ها هم‌چنان دایر بودند.

د) اشکانیان نیز همانند هخامنشیان حامی سیاست آزادی دینی بودند.

ه) زبان‌های کهن ایرانی از قدیمی‌ترین زمان تا پایان هخامنشیان در مناطق مختلف فلات ایران رواج داشته‌اند.

توجه: زبان‌های ایرانی دوره میانه، تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان و حتی قرون نخستین اسلامی، در مناطق مختلف ایران متداول بودند.

۱۵۱ ۴ همه عبارت‌های داده‌شده درباره تحولات سیاسی و نظامی عصر صفوی صحیح است.

۱۵۲ ۲ شاه عباس به منظور ایجاد ثبات سیاسی و برقراری نظم و امنیت در داخل کشور، امرای سرکش و طغیانگر قزلباش را سرکوب کرد و قدرت سیاسی و نظامی آنان را به طور چشمگیری کاهش داد.

۱۵۳ ۳ اراضی خاصه متعلق به شخص شاه بود و به ویژه از زمان شاه عباس، درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می‌شد.

۱۵۴ ۳ همه عبارت‌های داده‌شده درباره وضعیت تعلیم و تربیت و مراکز آموزشی در عصر صفوی صحیح است.

جغرافیا

۱۵۵ الف) شاخص‌ترین چهره فلسفی عصر صفوی ← صدرالدین

محمدبن قوام شیرازی (معروف به صدرالمناهلین و ملاصدرا)

ب) مؤلف کتاب بحارالانوار ← محمدباقر مجلسی

ج) از بنیان‌گذاران مکتب فلسفی اصفهان ← میرداماد

د) از خوشنویسان به نام عصر صفوی ← میرعلی هروی - میرعماد حسنی قزوینی

۱۵۶ ۳) جنگ‌های صلیبی از سال ۱۰۹۶م تا ۱۲۹۱م (سده ۱۱ تا

۱۳م) حدود ۲۰۰ سال به طول انجامید.

بررسی عبارت‌ها:

الف) روی کار آمدن شاهان نیرومند در انگلستان و فرانسه و تشکیل ارتش

منظم توسط آن‌ها ← سده‌های ۱۲ و ۱۳م

ب) انقراض امپراتوری شارلمانی و گسترش ناامنی در اروپا ← اوایل قرن ۹م

ج) گشایش نخستین مراکز آموزش عالی حقوق و طب در ایتالیا ← قرن ۱۱م

د) گسترش و تحکیم نظام فئودالیسم ← پس از انقراض امپراتوری شارلمانی

(قرن ۹م)

۱۵۷ ۲) در سده‌های نخستین قرون وسطا، باب‌ها از طریق همکاری و

اتحاد با شاهان و اشراف اروپای غربی، تلاش‌های سیاسی و نظامی

امپراتوری بیزانس را برای تسلط بر کلیسای رم ناکام گذاشتند.

۱۵۸ ۴) عصر نوزایی، تأثیر ژرفی بر تعلیم و تربیت نهاد. اندیشه

انسان‌گرایی برای تعالی و رشد جسمی و روحی انسان، اهمیت و ارزش فراوانی

قائل بود و انسان‌گرایان بر اصل آموزش‌پذیری انسان و شکوفایی استعدادها

و توانمندی‌های بالقوه او از طریق آموزش به شدت تأکید می‌کردند.

دانشمندان عصر رنسانس با مطالعه و بررسی آثار و نوشته‌های دوران باستان،

رساله‌های متعددی درباره تعلیم و تربیت نوشتند و نظریه آموزشی جدیدی را

ارائه کردند که براساس آن، هدف از آموزش و پرورش تربیت دانشمندان برجسته

نبود بلکه تربیت شهروندانی بود که نقش سودمندی در جامعه ایفا کنند و در

حیات شهری فعال باشند.

۱۵۹ ۲) در اواخر قرون وسطا، پرتغالی‌ها و اسپانیایی‌ها که از تجارت

بربرونق دریای مدیترانه و سرزمین‌های پیرامون آن، سود زیادی نمی‌بردند،

انگیزه و شوق بیشتری برای کشف راه‌ها و سرزمین‌ها جدید از خود نشان دادند،

زیرا از یک سو قادر به رقابت با دولت‌شهرهای ایتالیایی که تجارت این

منطقه را در انحصار خود داشتند، نبودند و از سوی دیگر با حکومت عثمانی

که بر مناطق شمال شرق و شرق مدیترانه مسلط بود، دشمنی و ستیز داشتند.

در نیمه دوم سده ۱۵م، دریانوردان پرتغالی در سواحل غربی قاره آفریقا در

اقیانوس اطلس، مشغول کشف سرزمین‌های جدید شدند.

۱۶۰ ۳) جنبش اصلاح دین در فاصله قرون ۱۴ تا ۱۷م، با انتقاد و

اعتراض گروه‌های مختلف نسبت به برخی از نظریات و عملکرد کلیسا شروع شد.

در میان این گروه‌های معترض، مهم‌تر از همه، گروهی از مصلحان دینی بودند

که از درون کلیسا پا به عرصه اعتراض و انتقاد نهاده و آموزه‌های کلیسا را

درباره انسان و خدا را به چالش کشیدند.

۱۶۱ ۴) در انتخاب شیوه حمل و نقل به نوع و حجم محموله‌ها توجه

می‌شود؛ برای مثال، شیوه حمل و نقل برخی کالاها به مراقبت خاص یا

کانتینرهای یخچال‌دار نیاز دارند، مانند گل و دارو، یا شیوه حمل کالاهای

گران‌قیمت، مانند تجهیزات الکترونیکی یا کالاهای سنگین و حجیم مانند

زغال‌سنگ و آهن متفاوت است.

۱۶۲ ۲) کشور ایران موقعیت جغرافیایی بسیار مناسبی در منطقه

جنوب غربی آسیا و قفقاز دارد. از این‌رو، سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه حمل

و نقل، به ویژه حمل و نقل آبی و ریلی، می‌تواند موجب پیشرفت اقتصاد و

گسترش تجارت کشور ما با سایر کشورها شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) یکی از اقداماتی که به منظور بهبود حمل و نقل عمومی درون‌شهری

صورت می‌گیرد، گسترش حمل و نقل درون‌شهری ریلی است.

۲) هدف از به کارگیری حمل و نقل چندوجهی یا چندمنظوره، مدیریت

زمان و هزینه حمل و نقل است.

۳) برای حفظ ایمنی در حمل و نقل، فعالیت‌های مختلفی انجام می‌گیرد؛ از

جمله وضع قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی.

۱۶۳ ۴) در چند دهه اخیر، از انرژی‌های جایگزین مانند انرژی

الکتریکی یا انرژی‌های نو (خورشیدی) برای حمل و نقل استفاده شده اما به

کارگیری این انرژی‌ها هنوز بسیار محدود است و از نظر هزینه و فناوری،

مشکلات و تنگناهای زیادی دارد.

۱۶۴ ۲) ۲ ساعت و ۲۰ دقیقه = ۱۴۰ دقیقه

$$\frac{15 \text{ درجه}}{140} = \frac{x}{60} \Rightarrow x = \frac{15 \times 60}{140} = 35^\circ$$

چون شهر «ب» در شرق شهر «الف» قرار گرفته، پس از نصف‌النهار مبدأ دورتر

است؛ در نتیجه: شرقی $35^\circ + 70^\circ = 105^\circ$

۱۶۵ ۱) اختلاف درجه دو شهر کرمان و نجف:

$$57 - 44 = 13^\circ$$

اختلاف ساعت دو شهر:

$$\frac{15 \text{ درجه}}{x} = \frac{13}{60} \Rightarrow x = \frac{15 \times 60}{13} = 52 \text{ دقیقه}$$

چون شهر نجف در غرب کرمان قرار گرفته، پس مسافران باید ۵۲ دقیقه ساعت

خود را عقب بکشند.

۱۶۶ ۳) پوسته و بخش بالایی گوشته، سخت و سنگی است و سنگ‌کره

(لیتوسفر) نام دارد. لیتوسفر زمین یکپارچه نیست و مانند توپ فوتبال در

محل‌های معین گسستگی دارد و تشکیل واحدهایی را می‌دهد که به هر یک،

صفحه (پلیت) گفته می‌شود.

در گوشته فوقانی زمین، حرکت همرفتی مواد موجب حرکت صفحات نسبت به

هم می‌شود. این حرکات در ابتدا موجب کشیدگی و فشردگی پوسته زمین

می‌شود و اگر ادامه یابد، شکستگی‌هایی به نام گسل ایجاد می‌کنند.

۱۷۶ ۲ صنعت شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که به تغییر شکل فیزیکی

با شیمیایی مواد مختلف اولیه و تبدیل آن‌ها به محصولات جدید منجر می‌شود.

بررسی عبارت‌ها:

الف) خدمات (ب) خدمات

ج) صنعت (د) صنعت

۱۷۷ ۱ بررسی عبارت نادرست:

ج) سازمان جهانی گردشگری ایران را از نظر جاذبه‌های طبیعی، در رتبه پنجم و از نظر جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی، در رتبه دهم جهانی قرار داده است.

۱۷۸ ۲ فعالیت‌های اقتصادی در سه بخش انجام می‌شود: کشاورزی،

صنعت و خدمات. توجه همه‌جانبه به سه بخش مذکور، نقش مهمی در

توسعه اقتصادی و پیشرفت کشورها دارد. به طور مثال، کشاورزی رونق نمی‌گیرد مگر این‌که امکانات مناسبی توسط بخش خدمات و صنعت فراهم شود.

۱۷۹ ۳ الف) بزرگ‌ترین بخش صنعتی کشور، صنعت نفت و گاز و پس

از آن، پتروشیمی است.

ب) صنعت خودروسازی، یکی از شاخصه‌های توسعه‌یافتگی کشور است که می‌تواند فرصت‌های شغلی بسیاری برای کشور فراهم آورد.

ج) صنایع مربوط به فلزات اساسی، بخش زیادی از صادرات غیرنفتی کشور را پوشش می‌دهد.

۱۸۰ ۴ امروزه با توجه به مشکل کاهش منابع آبی کشور، توصیه

می‌شود محور توسعه کشاورزی از زراعت به توسعه باغداری با روش‌های نوین آبیاری و متناسب با محیط تغییر یابد.

۱۸۱ ۳ با توجه به مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت که یک

فضای جغرافیایی را اداره می‌کند، نواحی سیاسی به انواع مختلف تقسیم می‌شوند که عبارت‌اند از: ناحیه سیاسی فراملی، ملی، فراملی (منطقه‌ای) و ویژه.

ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای) عبارت است از چند کشور که تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته‌اند؛ مانند اتحادیه اروپا.

۱۸۲ ۲ همه عبارت‌های داده‌شده درباره ناحیه سیاسی صحیح است.

۱۸۳ ۳ بررسی عبارت نادرست:

ج) اغلب کشورهای عضو اتحادیه اروپا، «یورو» را به عنوان واحد پول مشترک پذیرفته‌اند.

۱۸۴ ۳ به جز گزینه (۳) همه گزینه‌ها عبارت صورت سؤال را به

درستی کامل می‌کنند.

نخجوان در جمهوری آذربایجان جزء نواحی خودمختار است. نواحی خودمختار به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردارند و

در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی هستند. به عبارت دیگر، خودمختاری، استقلال محدود یک واحد سیاسی در اداره امور خود در داخل یک کشور است.

کشورهای اتحادیه اروپا مستقل‌اند، اما با هم متحد هستند و پذیرفته‌اند که از نظام مدیریت مشترکی تبعیت کنند. کشورهای عضو این اتحادیه، برای تحقق مدیریت

مشترک، رؤسای را برای شورا و مجلس قانون‌گذاری اروپا، بانک مرکزی اروپا و نظایر آن انتخاب می‌کنند. کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی، کشاورزی، تجارت،

محیط زیست و ... از اصول و شیوه‌های مشترکی پیروی می‌کنند.

۱۶۷ ۴ شدیدترین تنش زمین‌لرزه در نقطه کانونی آن روی می‌دهد.

توجه: کانون زمین‌لرزه نقطه‌ای در عمق زمین است که در آن انرژی انباشته‌شده در

سنگ برای نخستین بار آزاد می‌شود و گسل شروع به از هم گسیختن می‌کند. میزان تخریب و خسارت‌های ناشی از نزدیک شدن گسل‌های همگرا نسبت به سایر گسل‌ها بیشتر است.

۱۶۸ ۲ در زمین‌لرزه‌ها جابه‌جایی زمین براساس شدت و بزرگی

اندازه‌گیری می‌شود. برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه (شدت) از مقیاس مرکالی و برای اندازه‌گیری مقدار انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد

می‌کند (بزرگی)، از مقیاس ریشتر استفاده می‌شود. کارشناسان شدت زمین‌لرزه را با بازبیدهای میدانی از محل زمین‌لرزه و بزرگای آن را با دستگاه لرزه‌نگار

اندازه‌گیری می‌کنند.

۱۶۹ ۱ ایران در مرکز کمربند زمین‌لرزه آلپ - هیمالیا قرار دارد.

کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا، جایی است که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.

۱۷۰ ۱ همه عبارت‌های داده‌شده درباره زمین‌لرزه صحیح است.

۱۷۱ ۲ بررسی عبارت نادرست:

ه) معمولاً تفاوت بسیاری در ارزش‌ها، آداب و رسوم و شیوه زندگی مردم ساکن در شهرها مشاهده می‌شود.

۱۷۲ ۳ چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی در

سکونتگاه‌ها، شکل‌های مختلفی از سکونتگاه را به وجود آورده است. در روستای پراکنده، خانه‌ها با فاصله از هم قرار دارند. روستاهای متمرکز نیز

تحت تأثیر پدیده‌های اطراف خود هستند.

۱۷۳ ۲ نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن، اعم از

طبیعی یا انسانی تعیین می‌شود.

به طور مثال، شهرهای مقدس مشهد و قم به دلیل وجود زیارتگاه‌ها مورد توجه زائران است و آن‌ها را شهرهای زیارتگاهی می‌نامند.

امروزه اغلب سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند. نقش سکونتگاه‌ها در چهره و سیمای آن‌ها منعکس می‌شود. ممکن است نقش

سکونتگاه‌ها در طول زمان تغییر کند و یا تکامل و توسعه یابد.

۱۷۴ ۴ با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله

آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان‌های کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است. این پدیده را

«شهرگریزی یا مهاجرت معکوس» می‌گویند.

۱۷۵ ۴ مهم‌ترین فعالیت‌های بخش کشاورزی عبارت‌اند از: زراعت،

باغداری و دامداری.

بررسی عبارت‌ها:

الف) تولیدات باغداری از مهم‌ترین اقلام صادراتی کشور است که هر ساله، ارز فراوانی را وارد کشور می‌کند.

ب) کشت سبزیجات و محصولات جالیزی، مربوط به بخش زراعی است.

ج) بسیاری از مواد غذایی‌ای که ما مصرف می‌کنیم، مستقیم یا غیرمستقیم از راه دامداری به دست می‌آید.

د) اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است.

فلسفه و منطق

۱۸۵ ۳ بررسی عبارت‌ها،

(الف) هیچ کشوری بدون سرزمین قابل تصور نیست.

(ب) ملت، عنصر بنیادین یک کشور است.

(ج) بدون ملت، کشور معنا و مفهومی ندارد.

(د) انسان‌ها نسبت به سرزمین (وطن، زادگاه و...)، نوعی وابستگی از خود نشان می‌دهند.

۱۸۶ ۴ مرزهای سیاسی،

مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند. مرزها در روابط یک کشور با کشورهای همسایه تأثیرگذارند و می‌توانند عاملی برای ثبات و آرامش یا اختلاف و منازعه باشند. به همین دلیل، حساسیت زیادی نسبت به مرزها وجود دارد و نظارت و مراقبت ویژه‌ای بر آن‌ها اعمال می‌شود.

توجه: حاکمیت یک کشور، نشان‌دهنده استقلال و اقتدار سیاسی آن است.

۱۸۷ ۴ عوامل مختلفی در انتخاب با یک مکان به عنوان پایتخت مؤثرند که برخی از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: داشتن قابلیت‌های محیطی مناسب مانند دسترسی به آب و اراضی حاصلخیز، داشتن جمعیت قابل توجه، در تقاطع راه‌های ارتباطی قرار داشتن؛ دسترسی آسان به سرتاسر کشور به ویژه مرزها، داشتن قابلیت دفاعی مناسب و دور بودن از مرزها.

۱۸۸ ۳ موقعیت جغرافیایی

مانند قرار گرفتن یک کشور در بین همسایگان قدرتمند یا ضعیف، در سیاست خارجی آن کشور تأثیرگذار است. کشورهای حائل، یعنی کشورهایی که بین دو یا چند قدرت بزرگ قرار دارند، معمولاً موقعیت آسیب‌پذیری پیدا می‌کنند؛ مانند لهستان که بین روسیه و آلمان قرار گرفته و در دوره‌هایی از تاریخ به دلیل همین موقعیت، موجودیت خود را از دست داده است.

نظریه فضای حیاتی توسط راتزل مطرح شد. او اعتقاد داشت که موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد.

۱۸۹ ۳ همه عبارت‌های داده‌شده درباره عوامل جغرافیایی مؤثر در قدرت ملی صحیح است.

۱۹۰ ۴ (الف) حکومت‌ها با استفاده از قدرت می‌توانند امنیت و نظم اجتماعی برقرار کنند و اهداف خود را پیش ببرند ← تأثیر قدرت بر سیاست

(ب) سیاست‌ها و تصمیمات حکومتی در زمینه اقتصاد، اشتغال و توزیع درآمد بر توزیع امکانات و تجهیزات در فضاهای جغرافیایی اثر می‌گذارد ← تأثیر سیاست بر جغرافیا

۱۹۱ ۱ ارسطو، به عقل به عنوان قوه استدلال انسان، توجه ویژه‌ای کرد

و توضیح داد که قوه عقل براساس کاری که انجام می‌دهد، به عقل نظری و عقل عملی تقسیم می‌شود و براساس آن، دانش بشری نیز به دو قسم تقسیم می‌گردد: عقل، از آن جهت که درباره اشیا و موجودات و چگونگی آن‌ها بحث می‌کند، مانند بحث درباره خدا، کهکشان و درجه حرارت آب، عقل نظری نامیده می‌شود و دانشی که از این جهت به دست می‌آید، «علم نظری» نام دارد. اما عقل، از آن جهت که درباره رفتارهای اختیاری انسان و بایددها و نبایدهای او، مانند باید راست بگوید، باید قانون را رعایت کند و نباید دروغ بگوید و نباید ظالم باشد، بحث می‌کند، عقل عملی نامیده می‌شود و دانشی که از این جهت به دست می‌آید، «علم عملی» نام دارد. حال گزاره «موجودات عالم عقل در قید زمان و مکان نیستند» و گزاره «انسان دارای قوایی برای شناخت واقعیات است» هر دو در حیطه دانش نظری مورد بررسی قرار می‌گیرند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) گزاره «بخشی از دانش‌ها مستقیماً موجب عمل ما می‌شوند» در دانش نظری، اما گزاره «نسبت به هم مهربان باشیم و کسی را نرنجانیم» در دانش عملی بررسی می‌شود.

(۳) گزاره «درک مفاهیم کلی از اختصاصات عقل انسان است» در دانش نظری اما گزاره «نسبت به حقوق هموعان خود احترام بگذاریم» در دانش عملی بررسی می‌شود.

(۴) گزاره «مستأجر بانصاف، باید اجاره خانه را به موقع بپردازد» در دانش عملی بررسی می‌شود، اما گزاره «خداوند باید عدل را در سراسر جهان بگستراند» در حوزه فعل اختیاری انسان و دانش عملی قرار نمی‌گیرد.

۱۹۲ ۲ دکارت به همه توانایی‌های عقل، مانند بدیهیات عقلی، استدلال‌های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. او معتقد بود که عقل می‌تواند وجود خدا و نفس مجرد و غیرمادی انسان و اختیار او را اثبات کند. در حالی که نزد یک فیلسوف تجربه‌گرا، چون حداکثر توانایی عقل به امور تجربی و حسی محدود است، پس اثبات امور ماوراءالطبیعه و حقیقت روحی و معنوی انسان و جهان ناممکن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دکارت و فیلسوفان تجربه‌گرا به عالم عقل به عنوان یک عالم برتر و متعالی در جهان، عقیده‌ای نداشتند. با این تفاوت که دکارت، عقل را صرفاً همان دستگاه تفکر و استدلال به حساب می‌آورد که می‌تواند ابزار شناخت انسان قرار بگیرد.

(۳ و ۴) دکارت، به همه توانایی‌های عقل، مانند بدیهیات عقلی، استدلال‌های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. مخالفت شدید فلاسفه تجربه‌گرا با عقل استدلالی سبب شد که امروزه عقل در اروپا، به عقل تجربی تقلیل پیدا کند و ردّ و اثبات منطقی و عقلی به حوزه ریاضیات محدود شود.

در ابتدای دورهٔ رنسانس، اختلافی میان فلاسفه دربارهٔ محدودیت کارآمدی عقل آغاز شد و به تدریج رشد کرد. این اختلاف تا آن جا پیش رفت که فیلسوفان اروپا به دو دسته «عقل‌گرا» و «تجربه‌گرا» تقسیم شدند. از میان این فلاسفه، عده‌ای مانند فرانسیس بیکن پیدا شدند که به جای موضوع، سر روش علوم تأکید کردند بیکن که روش تجربی را بهترین روش برای پیشرفت زندگی بشر می‌دانست. از فیلسوفان خواست که از متهایی که فلاسفهٔ قدیم برای ما ساخته‌اند، دست بردارند و بیش از گذشته بر تجربه تکیه کنند. (درستی گزینهٔ ۱)

دیوید هیوم، تجربه را تنها راه رسیدن انسان به دانش و معرفت دانست و کاملاً از عقل‌گرایان جدا شد.

از طرف دیگر، دکارت که با ریاضیات به خوبی آشنا بود، به همهٔ توانایی‌های عقل، مانند بدیهیات عقلی، استدلال‌های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. (نادرستی گزینهٔ ۲) (یعنی نگرش منفی بیکن نسبت به عقل استدلالی در میان همهٔ فیلسوفان اروپایی گسترش نیافت، زیرا برخی فلاسفه از جمله دکارت معتقد بودند که عقل می‌تواند وجود خدا و نفس مجرد و غیرمادی انسان و اختیار او را اثبات کند. البته او دیگر به عالم عقل به عنوان یک عالم برتر و متعالی در جهان، عقیده‌ای نداشت و عقل را صرفاً همان دستگاه تفکر و استدلال به حساب می‌آورد که می‌تواند ابزار شناخت انسان قرار بگیرد.) اوگوست کنت، به طور کلی عقل فلسفی و کار عقل در تأسیس فلسفه را کاملاً ذهنی خواند و گفت که نگاه فیلسوفان به جهان و هستی، ناظر بر واقعیت نبوده، بلکه ساختهٔ ذهن آنان و حاصل تأملات ذهنی آنان بوده است. از نظر او، عقل صرفاً آن‌گاه که با روش تجربی و حسی وارد عمل می‌شود، به واقعیت دست می‌یابد و به «علم» می‌رسد. بنابراین از نظر کنت، عقل فقط از طریق علم تجربی می‌تواند به شناخت واقعیت نائل شود. (درستی گزینهٔ ۴) این دیدگاه به تدریج در میان فیلسوفان اروپایی گسترش یافت و توانایی عقل محدود به امور تجربی و حسی گردید. اثبات اموری مانند ماوراءالطبیعه و حقیقت روحی و معنوی انسان و جهان ناممکن شمرده شد. بدین ترتیب، امروزه عقل در اروپا، به عقل تجربی تقلیل پیدا کرده (درستی گزینهٔ ۳) و ردّ و اثبات منطقی و عقلی به حوزهٔ ریاضیات محدود شده است.

۱۹۴ ۴ برخی از جریان‌های فکری، در دو شکل به مخالفت با عقل پرداختند:

- ۱- محدود کردن دایرهٔ اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن: این جریان‌ها می‌کوشیدند نشان دهند که برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند و کسانی که از این روش‌ها استفاده می‌کنند، مرتکب خطا می‌شوند و به دین آسیب می‌رسانند.
- ۲- مخالفت با فلسفه و منطق، تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی: طبق ادعای آنان، دانش فلسفه از یونان وارد جهان اسلام شده و دربر دارندهٔ عقاید کسانی مثل سقراط، افلاطون و ارسطوست و این عقاید با عقاید اسلامی سازگار نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) جریان‌های فکری عالم اسلام که با فلسفه و منطق تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی مخالف می‌کنند با دایرهٔ اعتبار و کارآمدی عقل را محدود می‌کنند، دغدغهٔ دین دارند و چنین می‌پندارند که برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند (نه این‌که علوم عقلی را بی‌اعتبار می‌دانند یا جامعه را به فراگیری علوم اسلامی ترغیب می‌کنند؛ بلکه معتقدند کسانی که از این روش‌های عقلی استفاده می‌کنند، مرتکب خطا می‌شوند و به دین آسیب می‌رسانند.

۲) مخالفت جریان‌های فکری عالم اسلام با فلسفه و منطق تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی است و این‌که چون دانش فلسفه از یونان وارد جهان اسلام شده، لذا دربر دارندهٔ عقاید کسانی مثل سقراط، افلاطون و ارسطوست و این عقاید با عقاید اسلامی سازگار نیست. پس دلیل مخالفت با فلسفه و منطق، نشان دادن جایگاه ممتاز و ویژهٔ عقلانیت دینی به جای تفکر فلسفی نیست.

۱۹۵ ۴ از نظر فیلسوفان مسلمان، همان‌طور که در سایر شاخه‌های دانش می‌توان از آرا و نظرات دیگران استفاده کرد، در دانش فلسفه نیز بهره‌گیری از دستاوردهای متفکران دیگر ضروری است لکن این استفاده نیز باید همراه با نقد و بررسی سخنان آن فلاسفه باشد؛ زیرا فقط با استدلال است که می‌توان دربارهٔ درستی یا نادرستی یک دانش نظر داد و داوری کرد، نه با یونانی یا ایرانی و یا چینی بودن صاحب آن دانش.

۱۹۶ ۲ اولین مرحله، عقل بالقوه یا عقل هیولایی نام دارد و آن هنگامی است که انسان هیچ ادراک عقلی ندارد، اما استعداد و آمادگی درک معقولات را دارد، براساس این توضیح می‌توان گفت که چون این مرتبهٔ عقل، فقط قوه است و در آن، هیچ‌گونه صورت عقلی نداریم، می‌توان آن را مرتبهٔ عدم نامید. به طور مثال، نوزادی که تازه متولد شده، گرچه استعداد نوشتن را دارد، اما نمی‌تواند چیزی بنویسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۴) سومین مرحله، عقل بالفعل نام دارد. در این مرحله، عقل شکوفا شده و به فعلیت رسیده و با تمرین و تکرار، دانش‌هایی را کسب کرده است، پس نمی‌توان آن را مرتبهٔ «عدم» نامید.

۳) در عقل بالقوه یا عقل هیولایی، انسان هیچ ادراک عقلی ندارد، نه این‌که این مرتبه، مرتبهٔ ضعیف ادراک عقلی باشد.

۱۹۷ ۴ فرمایش حضرت علی (ع) مبنی بر این‌که «هر کس برای خدا صفتی جدا از ذات قائل شود، او را قرین چیز دیگری ساخته و هر کس خدا را قرین چیز دیگری بداند، او را دو چیز انگاشته و هر کس خدا را دو چیز بینداند، برای او جزء قائل شده است» و هم‌چنین فرمایش دیگر این امام دربارهٔ فرشتگان مبنی بر این‌که «موجودات کاملی هستند عاری از ماده و قوه، زیرا جملگی مجردند و نهایت کمال ممکن خود را دارا هستند. خداوند بر آن‌ها تجلی کرد، نورانی شدند» و هم‌چنین آیهٔ شریفه: «او اول است و آخر و ظاهر است و باطن، و او به هر چیزی داناست» بیانگر طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به کار گرفتن شیوه‌های مختلف استدلال است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳ عبارت «روزی رسول خدا (ص) وارد مسجد مدینه شد. دید که جمعی از مردم به عبادت مشغول هستند و گروهی درباره مسائل علمی گفت‌وگو می‌کنند. ایشان به سوی گروه دوم رفت و کنار آنان نشست و فرمود: من برای گسترش علم مبعوث شده‌ام» نشان‌دهنده «ارزش قائل شدن برای اصل تفکر و خردورزی» و نیز «تکریم علم به عنوان نمره تفکر و خردورزی» می‌باشد.

۲ حدیث رسول خدا (ص) مبنی بر این‌که «حکمت، گمشده مؤمن است. آن را طلب کنید حتی اگر نزد مشرک باشد» مصداق «دعوت به یادگیری علم و دانش ملت‌ها و تمدن‌های دیگر و استفاده از آن‌ها» می‌باشد.

۱۹۸ ۳ فارابی به علت آشنایی عمیق با تعالیم اسلام، توانست آموخته‌های خود از افلاطون و سایر فیلسوفان گذشته را در یک نظام فلسفی جدید عرضه کند و فلسفه مشائی را در جهان اسلام بنا نهد. از این‌رو پس از ارسطو، لقب «معلم» گرفت و به «معلم ثانی» شهرت یافت.

۱۹۹ ۳ مردم در مدینه فاضله مانند اعضای بدن انسان، هر کدام متناسب با ظرفیت‌های خود در جای مناسب قرار گرفته‌اند، اما مناصب و جایگاه‌ها، در مدینه جاهله به صورت هماهنگ تقسیم نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۴ فارابی مدینه جاهله را در مقابل مدینه فاضله، قرار می‌دهد و معتقد است که مهم‌ترین تفاوت آن با مدینه فاضله آن است. (پس هدف مدینه در تعیین نوع مدینه، دخیل است). در مدینه جاهله هدف مردم فقط سلامت جسم و فراوانی لذت‌های دنیایی است. آن‌ها گمان می‌برند که اگر به چنین لذت‌هایی دست یابند، به سعادت رسیده‌اند و اگر دست نیافتند، به بدبختی افتاده‌اند.

۲ بهترین مدینه‌ها، از نظر فارابی، مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایی آراسته هستند که مجموعه مدینه را به سوی سعادت می‌برد. از نظر او، ریاست جامعه باید بر عهده کسی باشد که روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد و به عالی‌ترین درجات تعقل رسیده و می‌تواند احکام و قوانین الهی را دریافت کند؛ یعنی رهبر جامعه کسی جز پیامبر خدا نیست. پیامبر می‌تواند با فرشته وحی، اتصال دائمی داشته باشد. این ویژگی برای امامان و جانشینان پیامبر هم هست و همین اتصال پیوسته با عالم بالا به پیامبران امکان می‌دهد که جامعه را به درستی و در جهت نیل به سعادت حقیقی رهبری کنند.

۲۰۰ ۱ از نظر فارابی، انسان موجودی مدنی بالطبع است که به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند. این اولین مبنای وی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی است. به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد و به همین جهت باید هدف اصلی جامعه و مدینه نیز سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد. بر این اساس، بهترین مدینه‌ها، از نظر وی، مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول هستند و به فضایی آراسته‌اند که مجموعه مدینه را به سوی سعادت می‌برد و چنین جامعه‌ای از نظر فارابی «مدینه فاضله» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ از نظر فارابی، ریاست جامعه باید بر عهده کسی باشد که روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد و به عالی‌ترین درجات تعقل رسیده و می‌تواند احکام و قوانین الهی را دریافت کند؛ یعنی رهبر جامعه کسی جز پیامبر خدا نیست. پس وی ریاست جامعه را بر عهده فیلسوف نمی‌گذارد.

۳ فارابی در کتابی به نام «اغراض ارسطو فی کتاب مابعدالطبیعه» با دقت و توانایی بسیار، نظرات ارسطو را شرح می‌کند و نکات پیچیده آن را آشکار می‌سازد؛ چنان‌که بعدها راهنمای ابن‌سینا در فهم کتاب ارسطو می‌شود. پس می‌توان وی را مفسر بی‌نظیر برخی از آثار ارسطو دانست. اما دیدگاه ویژه‌ای که وی در سیاست مطرح کرد به دیدگاه افلاطون نزدیک است.

۴ فارابی با میراث فلسفی یونان، به خصوص آرای افلاطون و ارسطو، به خوبی آشنا بود و توانست نقاط مشترک اندیشه‌های آن دو را بیابد و در کتابی با عنوان «الجمع بین رأی الحکیمین» (یعنی جمع میان نظرات دو حکیم) ارائه کند. اما دلیلی وجود ندارد که فارابی از حکیمان ایران قدیم متأثر بوده است.

۲۰۱ ۳ در این قیاس، مقدمه دوم که حملی است، می‌تواند عین یا نقیض هر یک از دو طرف قضیه شرطی باشد. به عبارتی در این قیاس، عین یا نقیض بخشی از مقدمه شرطی، نقیض یا عین بخش دیگر را نتیجه می‌دهد. چون دو طرف منفصل حقیقی، نقیض هم هستند؛ یعنی از صدق یک طرف، کذب طرف دیگر و از کذب یک طرف، صدق طرف دیگر نتیجه گرفته می‌شود و نتیجه، عین یا نقیض بخشی از مقدمه اول است.

تذکر: در قیاس منفصل حقیقی، چهار حالت برای آن متصور است که هر چهار حالت آن معتبر است.

حالت اول:

۱- یا عدد زوج و یا فرد است.

۲- عدد فرد است.

عدد زوج نیست.

حالت دوم:

۱- یا عدد زوج و یا فرد است.

۲- عدد فرد نیست.

عدد زوج است.

حالت سوم:

۱- یا عدد زوج و یا فرد است.

۲- عدد زوج است.

عدد فرد نیست.

حالت چهارم:

۱- یا عدد زوج و یا فرد است.

۲- عدد زوج نیست.

عدد فرد است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مقدمه دیگر آن حملی است و دارای نتیجه حملی است.

۲) مقدمه دوم می‌تواند عین یا نقیض هر یک از دو طرف قضیه شرطی باشد.

۴) در این قیاس، اگر مقدمه دوم، تکرار بخشی از مقدمه اول باشد، نتیجه،

نقیض بخش دیگر مقدمه اول است و اگر مقدمه دوم، نقیض بخشی از

مقدمه اول باشد، نتیجه عین بخش دیگر مقدمه اول است.

۲) «اگر برنامه‌ریزی، معلم خوب و تلاش کافی داشته باشید، موفق خواهید شد.» این یک قضیه است. اگرچه مقدم دارای سه شرط است ولی در کل یک قضیه محسوب می‌شود. چون تعداد شرط‌های مقدم هر چند تا هم باشد و تالی فقط یک چیز باشد باز یک قضیه محسوب می‌شود.

۴) «اگر کتاب منطقی را تهیه کنیم و تست کافی بزنیم، درصد منطقم بالا خواهد رفت.» این یک قضیه است. اگرچه مقدم دارای دو شرط است ولی در کل یک قضیه محسوب می‌شود. چون تعداد شرط‌های مقدم هر چند تا هم باشد و تالی فقط یک چیز باشد باز یک قضیه محسوب می‌شود و قابل تبدیل به چند قضیه نیست.

۲۰۵ ۴ در این استدلال، مغالطه وضع تالی روی داده است.

اگر موجودی انسانی باشد (مقدم) قطعاً دارای تفکر است. (تالی)

این موجود دارای قوه نطق باطنی (تفکر) است. (تالی)

این موجود انسان است. (مقدم)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) قیاس استثنایی متصل رفع تالی است و معتبر می‌باشد.

۱- اگر این موجود حافظ ارزش‌های انسانی باشد، باید نسبت به ظلم اعتراض کند.

۲- سنگ اعتراض نمی‌کند.

این موجود حافظ ارزش‌های انسانی نیست.

۲) قیاس استثنایی متصل وضع مقدم است، اما در صورت قیاس، مقدم و تالی جابه‌جا شده است.

۱- اگر این موجود انسان باشد، آن‌گاه بااخلاق و بافضیلت است.

۲- سقراط انسان بود.

سقراط بااخلاق و بافضیلت بود.

۳) قیاس استثنایی متصل وضع مقدم است و معتبر می‌باشد.

۱- هر چیزی که جسم باشد، ویژگی‌هایی مانند مکان را دارد.

۲- سنگ و کامپیوتر جسم هستند.

سنگ و کامپیوتر مکان را اشغال می‌کنند.

۲۰۶ ۱ بین دو جزء قضیه مانع‌الرفع، رابطه عموم و خصوص من‌وجه

برقرار است. چون دو جزء قضیه می‌توانند صادق باشند. بین دو جزء قضیه

حقیقی و مانع‌الجمع، رابطه تباین برقرار است. چون امکان اجتماع در صدق را

ندارند اما در قضیه مانع‌الجمع، دو جزء قضیه، امکان اجتماع در کذب را دارند.

مغالطه رفع مقدم روی داده است، چون از رفع مقدم، رفع

تالی را نتیجه گرفته است.

اگر دانش‌آموزی دارای دیپلم انسانی باشد، منطق و فلسفه می‌داند.

فلانی دارای دیپلم انسانی نیست.

منطق و فلسفه نمی‌داند.

۲۰۸ ۲ مغالطه عبارت‌های «الف» و «د» درست ذکر شده است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) مغالطه عبارت «ب»، ابهام انعکاس است چون قضیه نخست، موجبه کلیه

است که به موجبه کلیه عکس مستوی شده است.

همه فوتبال‌دوستان، کاپیتان محبوب تیم استقلال را دوست دارند.

موضوع

تمام کسانی که کاپیتان تیم محبوبشان استقلال را دوست دارند، فوتبال‌دوست هستند.

مهمول

موضوع

ج) مغالطه عبارت «ج» استثنای قابل چشم‌پوشی است، چون یک حکم کلی

صادر شده است و از موارد استثناء چشم‌پوشی شده است.

۲۰۲ ۲

قضیه منفصل حقیقی قابل تبدیل به چهار قضیه شرطی متصل با نتیجه قطعی است. یعنی از وضع و یا رفع هر جزء، رفع و وضع جزء دیگر نتیجه گرفته می‌شود:

مثال: یا عدد زوج و یا فرد است.

۱- اگر عدد زوج است، آن‌گاه فرد نیست.

۲- اگر عدد زوج نیست، آن‌گاه فرد است.

۳- اگر عدد فرد است، آن‌گاه زوج نیست.

۴- اگر عدد فرد نیست، آن‌گاه زوج است.

قضیه منفصل مانع‌الجمع قابل تبدیل به دو قضیه شرطی متصل با نتیجه قطعی است. یعنی از وضع هر جزء، رفع جزء دیگر نتیجه گرفته می‌شود، نه برعکس.

مثال: یا امروز شنبه و یا یکشنبه است.

۱- اگر امروز شنبه باشد، آن‌گاه یکشنبه نیست.

۲- اگر امروز یکشنبه باشد، آن‌گاه شنبه نیست.

۲۰۳ ۱

برای این‌که قضیه مانع‌الجمع داشته باشیم باید دو جزء قضیه، رابطه تباین داشته باشند و امکان کذب هر دو جزء هم وجود داشته باشد؛ «یا قضیه محصوره و یا شخصیه است»؛ می‌توانیم قضیه‌ای داشته باشیم که نه محصوره و نه شخصیه باشد مثلاً شرطی منفصل باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) یا مفاهیم «شکل و غیردایره» می‌توان یک قضیه منفصل مانع‌الرفع ساخت؛ «یا این شیء شکل و یا غیردایره است». چون امکان صدق هر دو جزء وجود دارد، مثلاً «مربع» که هم شکل است و هم غیردایره.

۳) یا مفاهیم «موجبه و سالبه» می‌توان یک قضیه منفصل حقیقی ساخت. در قضایای منفصل حقیقی نه هر دو جزء قضیه صادق و نه هر دو جزء کاذب هستند.

۴) یا مفاهیم «جزئی و کلی» می‌توان یک قضیه منفصل حقیقی ساخت. در قضایای منفصل حقیقی نه هر دو جزء قضیه صادق و نه هر دو جزء کاذب هستند.

۲۰۴ ۳

در قضیه شرطی متصل، اگر مقدم متعدد و چند تا باشد (چند شرط در آن آمده باشد) باعث نمی‌شود که قضیه به چند قضیه دیگر تبدیل شود (به عبارتی موجب تکثر قضیه نیست). اما اگر تالی متعدد و چند تا باشد موجب تکثر قضیه است و به اندازه تعداد تالی، ما قضیه شرطی متصل خواهیم داشت؛ ۱- اگر عدالت برقرار باشد، فقر کم‌رنگ خواهد بود. ۲- اگر عدالت برقرار باشد، امنیت اقتصادی برقرار خواهد بود. ۳- اگر عدالت برقرار باشد، رضایت برقرار خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «اگر آفتاب بتابد و هوا صاف باشد به پیاده‌روی خواهیم رفت.» در این قضیه اگرچه مقدم دارای دو شرط است ولی در کل یک قضیه محسوب می‌شود. چون تعداد شرط‌های مقدم هر چند تا هم باشد و تالی فقط یک چیز باشد، باز قضیه، یک قضیه محسوب می‌شود. اما در قضیه: «اگر باران بیارد، جاده لغزنده و هوا صاف خواهد شد.» چون تالی دو تا است پس این قضیه در اصل دو قضیه است؛ ۱- اگر باران بیارد، جاده لغزنده خواهد شد. ۲- اگر باران بیارد، هوا صاف خواهد شد.

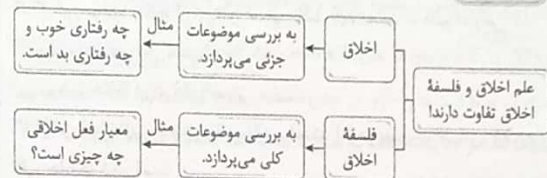
۲۰۹ ۴ مغالطه گرینه‌های (۱)، (۲) و (۳) به ترتیب تله‌گذاری، بار ارزشی کلمات و مسموم کردن چاه هستند که هر سه جزء مغالطه‌های روانی محسوب می‌شوند، اما مغالطه گرینه (۴) ایهام انعکاس است و جزء مغالطه‌های صوری محسوب می‌شود.

۲۱۰ ۲ به ترتیب: برهان - برهان - سخنرانی (قانع کردن)

بررسی عبارت‌ها:

الف) از استدلال برهانی برای کشف واقعیت و ثابت کردن استفاده می‌شود.
ب) در گفت‌وگوی دوستانه برای کشف واقعیت هم از استدلال برهانی استفاده می‌کنیم.
ج) یکی از روش‌های قانع کردن، استفاده از تبلیغات تلویزیونی برای خرید و یا شرکت در کلاس‌ها و ... است.

۲۱۱ ۳

بررسی گزینه‌ها:

۱، ۲، ۴) مربوط به علم اخلاق است؛ نه فلسفه اخلاق.
۳) این‌که معیارهای فعل اخلاقی چیست و چه چیزی سبب تمایز فعل طبیعی با فعل اخلاقی شده است، سبب پدید آمدن فلسفه اخلاق شده است.
۴) برخی متفکرین در این خصوص چنین می‌گویند: «انسان، موجودی است اخلاقی، که خوبی و بدی را درک می‌کند و کارهایی براساس این درک انجام می‌دهد». حتی اگر از تعریف مذکور نیز چشم‌پوشی کنیم، این‌که انسان خوب و بد را درک می‌کند؛ یعنی به اخلاق قائل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اخلاق در ذات سایر حیوانات اصلاً وجود ندارد؛ نه این‌که آن حیوانات کم‌تر از انسان به اخلاق توجه کنند.
۲) گرایش انسان به اخلاق، یکی از وجوه تمایز آن با سایر حیوانات است؛ نه مهم‌ترین.
۳) برخی فلاسفه از اخلاق در تعریف انسان استفاده کرده‌اند؛ نه همه فلاسفه.

۲۱۳ ۲ افعال اخلاقی ممکن است خوب یا بد باشند؛ اگر خوب باشند، مورد ستایش و اگر بد باشند، مورد سرزنش قرار می‌گیرند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) افعال اخلاقی، مورد ستایش یا مورد سرزنش قرار می‌گیرند.
۳) برخی امور مانند نماز خواندن مربوط به تفکر ثانی هستند؛ اما نمی‌توانند فعل اخلاقی تلقی شوند، بلکه فعل دینی هستند؛ زیرا این‌گونه نیست که حتماً مورد تشویق یا تنبیه قرار بگیرند، بلکه پاداش آن از سوی خداوند است.
۴) برخی امور مانند گل زدن یک بازیکن در بازی فوتبال مورد تشویق قرار می‌گیرد؛ اما فعل اخلاقی نیستند.

۲۱۴ ۲ ورزش کردن = فعل طبیعی است و در جهت رفع نیازهای مادی می‌باشد.

دروغ‌گویی = فعل اخلاقی است و مورد تقبیح و سرزنش دیگران قرار می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فعل اخلاقی - فعل طبیعی
- ۳) فعل طبیعی - فعل طبیعی
- ۴) فعل اخلاقی - فعل اخلاقی

۲۱۵ ۳ افلاطون کسی را نیک‌بخت می‌داند که دارای چهار فضیلت «حکمت»، «خویشتن‌داری»، «شجاعت» و «عدالت» باشد. در میان این چهار فضیلت، آراستگی به «حکمت» سبب تحقق سایر فضیلت‌ها نیز می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) انسان نیک‌بخت از نظر افلاطون کسی نیست که قوه غضب و شهوت نداشته باشد؛ بلکه کسی است که عقل او بر این قوای وجودی‌اش حاکم باشد.
۲) انسان نیک‌بخت از نظر افلاطون کسی نیست که صرفاً قوه عقل داشته باشد؛ بلکه کسی است که عقل او بر سایر قوای وجودی‌اش حاکم باشد.
۴) این عبارت با دیدگاه ارسطو شباهت بیشتری دارد.

۲۱۶ ۱ از نظر ارسطو، اموری مانند راستگویی یا اطاعت از والدین و ... همواره و به صورت مطلق اخلاقی هستند، اما از نظر کانت، این امور تنها زمانی که در اطاعت از وجدان باشند، اخلاقی هستند.

به عبارت دیگر، از نظر کانت، ممکن است انسانی به دلیل ترس از دیگران، راستگویی کند، اما چون در اطاعت از وجدان نبوده، فعلی اخلاقی انجام نداده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) کانت معیار اخلاقی بودن یک عمل را در هدف فاعل آن جست‌وجو می‌کند، نه فعل. به عبارت دیگر، از نظر کانت اگر هدف فاعل از یک عمل، اطاعت از وجدان باشد، آن عمل اخلاقی و در غیر این صورت، غیراخلاقی است.
۳) کانت صرفاً انجام یک عمل را در صورتی‌که در اطاعت از وجدان باشد، اخلاقی می‌داند.
۴) کانت و ارسطو هر دو به عمومیت‌پذیری معیار فعل اخلاقی اعتقاد دارند.

۲۱۷ ۲ از نظر ماتریالیست‌ها، تقسیم‌بندی افعال به طبیعی و اخلاقی دارای اعتبار نیست، زیرا انسان صرفاً فعل طبیعی انجام می‌دهد.

به عبارت دیگر، از نظر ماتریالیست‌ها، انسان همه امور خود را برای رفع نیازهای طبیعی خود انجام می‌دهد و اموری که به ظاهر اخلاقی نامیده می‌شوند، نیز از این قاعده مستثنی نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳) از نظر ماتریالیست‌ها، فعل اخلاقی اصلاً ارزش حقیقی ندارد و فضیلت محسوب نمی‌شود.
۴) از نظر ماتریالیست‌ها، اموری مانند صداقت از آن جهت برای زندگی اجتماعی ضروری هستند که نفع افراد در گرو رعایت آن‌هاست.

اقتصاد

۲۲۱ الف) از آن جایی که سود پایان دوره قطعی است، اوراق مشارکت از ریسک بسیار پایینی برخوردار هستند.

ب) براساس گزارش فائو - سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد - سالیانه حدود ۱/۳ میلیارد تن از مواد غذایی تولید شده برای مصرف انسان در جهان دور ریخته می‌شود. این مقدار، یک سوم کل محصول غلات جهان را شامل می‌شود.

۲۲۲ ۱ برای کالای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد تا گزینه‌های مختلف را قبل از انتخاب با هم مقایسه کنید. مراحل خرید مقایسه‌ای به ترتیب زیر است:

اول: تعریف مسئله	شامل بیان این‌که واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای، نیاز به خرید و مصرف دارید؛ مثلاً برخی افراد بدون دانستن عکاسی برای خرید دوربین حرفه‌ای برنامه‌ریزی می‌کنند. این خرید مناسبی برای آن‌ها نیست بلکه برای این کار، یک دوربین ساده نیز کافی است.
دوم: فهرست گزینه‌ها	شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند.
سوم: تعیین معیارها	معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است؛ مثلاً در خرید یخچال جادار بودن، مصرف انرژی، سهولت تعمیرات و زیبایی ظاهری و نیز ایرانی بودن محصول برای خرید مهم است.
چهارم: ارزیابی	شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف که اغلب براساس جدول خرید مقایسه‌ای انجام می‌شود.
پنجم: تصمیم‌گیری	انتخاب گزینه نهایی

۲۲۳ ۱ برخی افراد برای حفظ ارزش پول خود، آن را به دارایی‌هایی که معمولاً ارزش خود را در تورم حفظ می‌کنند، مانند طلا، تبدیل می‌کنند. خرید طلا برخلاف خرید سهام به پول خیلی زیادی نیاز ندارد (ردگزینه (۴)) و البته هر زمان هم قابل فروش است.

خرید طلا برخلاف سهامداری با دریافت سود سالیانه منظم همراه نیست و تنها از محل تفاوت قیمت خرید و فروش می‌تواند برای خریدار سود داشته باشد. (ردگزینه (۲)) یعنی اگر قیمت طلا در طول زمان ثابت باشد و قیمت خرید با قیمت فروش یکی باشد، در عمل چیزی عاید خریدار نمی‌شود. در حالی‌که سهامداری حتی اگر قیمت ورقه سهام هم تغییر نکند، با دریافت سود شرکت در هر سال همراه است و از این محل، دارندگان اوراق سهام نفع می‌برند.

مشکل دیگر خرید طلا، برای اقتصاد کشور است. در این صورت پول‌هایی که می‌توانست صرف سرمایه‌گذاری‌های مولد، در اقتصاد شود، در چیزی مثل طلا منجمد می‌شود. سرمایه‌گذاری‌های مولد، سرمایه‌گذاری‌هایی‌اند که به ظرفیت تولیدی کشور با ایجاد کارخانجات و شرکت‌های جدید یا توسعه ظرفیت آن‌ها کمک می‌کنند. (ردگزینه (۳))

۲۱۸ ۴ توماس هابز می‌گوید: «هرگاه انسانی بخواهد در برابر دیگران آزادی زیادی داشته باشد، باید به دیگران هم حق بدهد که در برابر او به همان میزان آزاد باشند.»

کانت می‌گوید: «بر طبق قاعده‌ای عمل کنید که بتوانید اراده کنید که قاعده مزبور، قانون کلی و عمومی شود.»
براساس این دو عبارت، هر دو فیلسوف معتقد هستند که رفتارهای انسان باید به گونه‌ای باشد که اگر یک نفر نیز با او چنین رفتاری داشت؛ دلخور نشود و اجازه این رفتار را بدهد.

۲۱۹ ۳ همه انسان‌ها این گرایش فطری به فضائل را دارند و نمی‌توان گفت که برخی انسان‌ها، فاقد آن هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در صورتی‌که تمایلات مربوط به بُعد مادی و حیوانی بر تمایلات معنوی و متعالی، چیره شود؛ انسان رذائل اخلاقی را انجام می‌دهد.

(۲) فیلسوفان مسلمان به این نکته تأکید کردند که تشخیص رفتارهای خوب و بد با گرایش به انجام فضائل، کافی نیست، بلکه برای رسیدن به سعادت، به پشتوانه محکمی به نام «ایمان به خداوند» هم نیاز است تا بتوانیم فضائل اخلاقی را انجام دهیم.

(۴) انسان موجودی مختار است و حتی ایمان به خدا نیز، نمی‌تواند به صورت قطعی سبب انجام فضائل شود، بلکه انسان با اختیار خویش، می‌تواند از دستور خدا سرپیچی کرده و رذائل اخلاقی را انتخاب کند.

۲۲۰ ۲ فیلسوفان مسلمان نیز همانند افلاطون و ارسطو، عقل را منبع شناخت فضیلت‌ها و رذیلت‌ها می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مستقیماً مربوط به دیدگاه ارسطو است و مسلمانان از اعتدال قوای وجودی سخنی نگفته‌اند.

(۳) مربوط به دیدگاه کانت است.

(۴) مربوط به دیدگاه ماتریالیست‌ها است.

مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت
این سپرده‌ها سود بالاتری دریافت می‌کنند.	پول به راحتی در دسترس نیست و باید تا پایان دوره مشخص شده آن را در حساب حفظ کرد، برداشت پول مشمول جریمه از دست رفتن بخشی از سود می‌شود.
قرارداد تغییر نمی‌کند.	اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود این حساب‌ها در حد توافق شده باقی می‌ماند.
	معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.

۲۲۸ الف خطرپذیری پایه و اساس نیاز به تهیه بیمه است. خطرپذیری عبارت است از شانس وقوع یک خطر یا یک حادثه بد. خطر یا حادثه بد، به وضعیتی گفته می‌شود که شرایط ایجاد خسارت به اشخاص یا اموال را فراهم می‌آورد، مانند وقوع زلزله، سیل یا آتش‌سوزی، بیکار شدن و یا فوت سرپرست خانوار.

ب) بیمه، قراردادی است بین دو شخص که براساس آن یک طرف تحت عنوان بیمه‌گذار یا بیمه‌شده به طرف دیگر که بیمه‌گر (شرکت بیمه) نامیده می‌شود، حق بیمه پرداخت می‌کند و به‌ازای حق بیمه پرداخت‌شده، بیمه‌گر باید در صورت وقوع خطری که در قرارداد بیمه نوشته شده، خسارت بیمه‌گذار یا بیمه‌شده را پرداخت کند. بیمه نگرانی ناشی از خطر وقوع حادثه را از زندگی مردم و فعالیت‌های اقتصادی دور می‌کند و به بیمه‌گذاران آرامش خاطر می‌دهد.

۲۲۹ الف برخی بانک‌ها به سپرده‌های پس‌انداز سودی نمی‌دهند؛ بلکه به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، برای مشتری، امتیاز دریافت وام در نظر می‌گیرند، به طوری که مقدار وام و دوره بازپرداخت آن تابع مقدار سپرده و مدت زمان سپرده‌گذاری است؛ به این بانک‌ها، بانک‌های قرض‌الحسنه گفته می‌شود.

ب) در بازار سرمایه، تولیدکننده مستقیماً سرمایه مورد نیاز خود را از مردم تهیه می‌کند.
ج) وقتی که اوراق مشارکت می‌خریم، پس از انقضای مدت سررسید آن، علاوه بر اصل پول (سرمایه)، سود آن را هم می‌گیریم.

۲۳۰ الف قیمت اسمی همان قیمت اولیه یا قیمت روی ورقه سهام است.
تومان $2000 = \frac{7,000,000}{3500} = \frac{\text{قیمت اسمی کل}}{\text{تعداد}}$ قیمت اسمی هر ورقه
قیمت بازاری ۱۰ درصد افزایش یافته است، پس:
تومان $2200 = 2000 + (2000 \times 10\%) = 2000 + 200$ قیمت بازاری هر ورقه

۲۲۴ الف و ب) ابتدا باید درآمد سالانه آقای احمدی را محاسبه کنیم.

$$6/5 + 1 = 7/5$$

$$7/5 \times 12 = 90 \text{ میلیون تومان}$$

حال باید هزینه‌ها را محاسبه کنیم.

$$3/5 \times 12 = 42 \text{ میلیون تومان} = \text{رفت و آمد و خوراک}$$

$$1 \times 12 = 12 \text{ میلیون تومان} = \text{هزینه‌های جانبی}$$

$$5 \times 4 = 20 \text{ میلیون تومان} = \text{هزینه‌های پوشاک}$$

$$22 + 12 + 20 = 74 \text{ میلیون تومان} = \text{مجموع هزینه‌ها}$$

$$90 - 74 = 16 \text{ میلیون تومان} = \text{مجموع پس‌انداز سالانه}$$

$$16 + 12 = 28 \text{ میلیون تومان} = \text{مجموع پس‌انداز ماهانه}$$

$$28 \times 1/3 = 32 \text{ ماه} = \text{زمان رسیدن به خواسته}$$

اهداف بین ۲ ماه تا ۳ سال میان مدت محسوب می‌شوند.

۲۲۵ الف بررسی عبارتهای نادرست:

الف) مواردی که می‌تواند مشکل را رفع و یا مسئله را حل کند، باید در مرحله دوم (فهرست گزینه‌ها) مشخص گردد.

ب) مرحله چهارم (ارزیابی) شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف است.
د) در مرحله سوم باید معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است، تعیین گردد.

۲۲۶ الف مصرف مسئولانه مصرفی است که اجازه می‌دهد چرخه تبدیل‌ها و تغییرات طبیعی همواره ادامه پیدا کند و متوقف نشود.

۲۲۷ الف

مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
پول به راحتی در دسترس است؛ مجبور نیستید پولتان را برای زمانی خاص در بانک قرار بدهید، می‌توانید پولتان را بدون هیچ جریمه‌ای برداشت کنید.	این حساب‌ها نرخ سود کم‌تری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.
نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند همزمان با افزایش نرخ سود عمومی بانک‌ها افزایش یابد.	نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند همزمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.
می‌توان با مقدار خیلی کمی پول، این حساب‌ها را باز نمود.	
می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.	